

Vruchtboomen

Van 1/3 en hoger volgens bestelde hoeveelheid.

VRACHTVRIJ AFGELEVERD

bij uw naaste spoorwegstation op order van 50
bomen of meer.

Handelsmerk.

Voor Prijslijst in Engels of Hollands inhoudende termen, voorwaarden en volle bijzonderheden (postvrij), schrijf aan

H. E. V. PICKSTONE & Broeder, Bpt.

P.K. SIMONDIUM, Kaap Provincie.

PRIJS 1/-

ALMANAK

VOOR DE

Ned. Herv. Kerk

IN

AFRIKA

VOOR HET JAAR ONZES HEREN
1926.

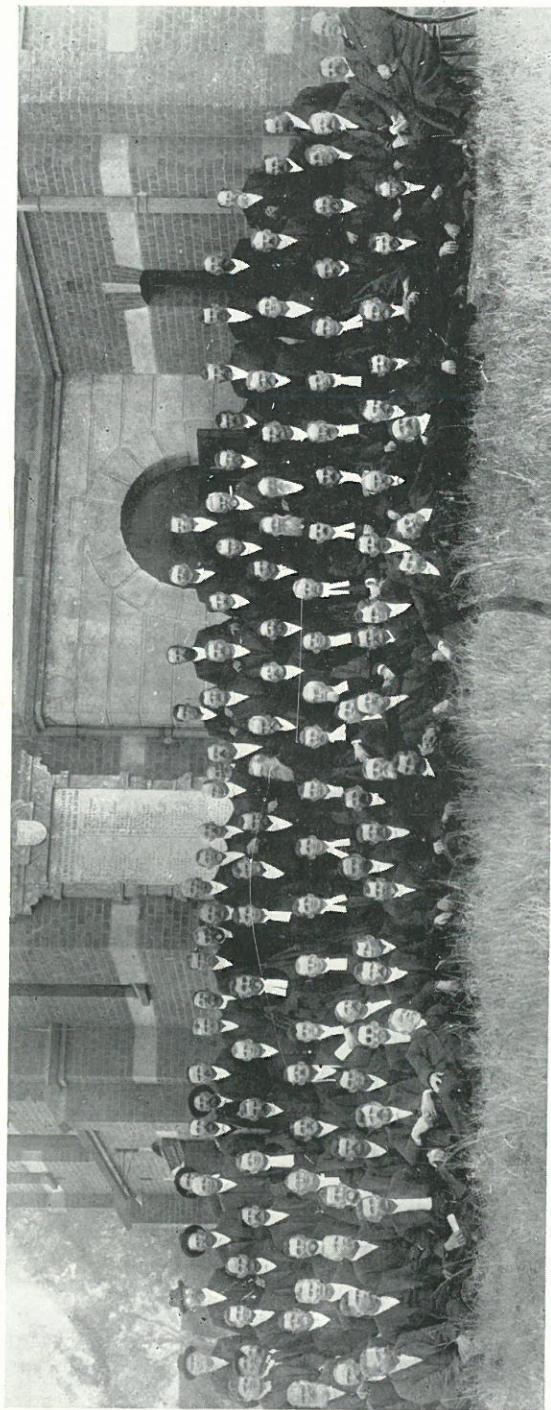
Uitgegeven van wege de Algemene Vergadering der
Nederduitsch Hervormde Kerk.

20ste JAAR.

Hoofd Redacteur Ds. JAC. VAN BELKUM.

Redacteuren: Dr. S. P. ENGELBRECHT, Ds. J. J. KUHN,

Ds. H. P. WOLMARANS en Ds. T. F. J. DREIJER.

Algemene Kerkvergadering, 1925.

ALMANAK

VOOR DE

Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika

voor het jaar Onzes Heren

1926.

*Uitgegeven van wege de Algemene Vergadering
der Nederduitsch Hervormde Kerk.*

20e JAAR

Hoofd Redacteur :

Ds. JAC. VAN BELKUM

Assistent Hoofd Redacteur :

Dr. S. P. ENGELBRECHT.

Ds. J. J. KUHN,

Ds. H. P. WOLMARANS.

Ds. T. F. J. DREYER.

Nas. Pers. Bpk., Bus 267, Bloemfontein.

*De beste
drank van allen*

“CASTLE BIEREN”

**Melk en Oatmeal Stout,
Ale en Lager.**

*Algemeen verkocht in
Zuidafrika. Geen beter
verkrygbaar.*

Zuidafrikaanse Brouwerijen

BEPKT.

Brouwers en Mouters.

Johannesburg, Pretoria, Bloemfontein. Kaapstad, Port Elizabeth, Pietermaritzburg en Salisbury (Rhodesie).

INHOUD.

	Blz.
Feestdagen	5
Zonsverduisteringen	7
Bijbelse Kalender	9
Historiese Kalender	33
Posttarief	57
Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika	62
Dienstdoende Predikanten op 1 November 1924	87
Predikanten sedert 1853	88
Die krankheid van Kristus se bemindes	90
Het Koninkrijk Gods Rechtvaardigheid, Vrede en Blijdschap	98
Godsdienstonderwys	105
Van der Hoff se kerk	111
Die Sondagskool	113
Die Hemel	117
God is Koning	125
Venterskroon	129
Fragment uit die Hervormingsgeskiedenis van Genève	132
Het volk des geloofs en enige van haar karakteristieke godsdienstige eigenschappen	138
Landdrost P. J. van Staden	145
Die Getal van God	146
Johannes Willem Viljoen	153
Aan de Ned. Herv. Kerk	155
Verzen	157
Een Honderdjarige	160
Frederik Boshoff	161
Kerkzuilen	162
Mijn ziel is als de zee	163
Vrede in God	164
Weet gij	165
In slaap	166
De avond	167
Henning J. Visser en echtgenote	168
Johannes Hendrik Visser	169
Gebeds- of Geloofsgenezing	170

PORTRETTE VAN :

	Tegenover blz.
Algemene Kerkvergadering, 1925	1
Ds. J. J. Kuhn	64
Graf van wijlen Prof. Dr. P. J. Muller	80
Vier geslachten van familie Ds. Jac. van Belkum	96
Martha Johanna Pretorius, geb. Muller	104
Ned. Herv. Kerk te Pietermaritzburg	112
Nieuwe Weeshuis te Krugersdorp	112
Martinus Jacobus Viljoen en echtgenote	120
Magdalena Margaretha Viljoen, geb. Retief	120
Ned. Hervormde Kerk, Venterskroon	128
Pieter L. J. v. Vuuren	128
Petrus L. J. van Vuren	128
Barend M. J. v. Vuuren	128
Johannes Willem Viljoen	152
Maria Catharina Messer	152
A. M. S. E. Cordier	160
Frederik Boshoff	160
Henning J. Visser en echtgenote	168
Joh. H. Visser en echtgenote	168
Marthinus Cornelis Rijkaart	176

Hupp Garage

AGENTEN VOOR DE

**Hupmobile, Fiat, Hudson en Essex
Motorkarren.**

Harley-Davidson Motor Rijwielen.

ALLE SOORTEN HEREN-, DAMES- EN
KINDERRIJWIELEN VOORHANDEN.

**Wij specialiseren in het repareren van enig
soort Motor Voertuig.**

GROTE SORTERING VAN ONDERDELEN
ALTOOS IN VOORRAAD.
SCHILDEREN, BEKLEDEN EN
VULCANISERING.

Foon **765.** Dag en Nachtdienst. Bus **694.**

Hupp Garage

GERARD H. BRAAK,

236, Pretoriusstraat, - Pretoria.

FEEST- EN VAKANTIEDAGEN.

Kerkelike Feestdagen.

Goede Vrijdag 2 April.
Paasdag 4 April.
Hemelvaartsdag 13 Mei.
Pinksteren 23 Mei.
Kerstfeest 25 Desember.

Kerkelike Gedenkdagen.

Hervormingsdag 31 Oktober.

Nationale Gedenkdagen.

Amajubadag 27 Februarie.
Dingaansdag 16 Desember.

Publieke Vakantiedagen.

Nieuwjaarsdag 1 Januarie.
Paasmaandag 5 April.
Victoriadag 24 Mei.
Uniedag 31 Mei.
Boomplantdag 2 Augustus.
Bank Vakantiedag 4 Oktober.
Dingaansdag 16 Desember.
1ste Kerstdag 25 Desember.
2de Kerstdag 26 Desember.

V
R
Y

THIS RAZOR IS
GUARANTEED FOR 10 YEARS.

Ten einde te bewys dat

The New
Ever-Ready
Radio Blades

die skerpste sny in die wereld het,
sal ons u die skeermes

VRY gee om hulle mee te probeer.

Vra u Handelaar vir 'n Altyd-Gereed Skeermes, Vry,
met Altyd-Gereed Plaatjies, 2/9 per pakkie van Ses.
N.B.—Die Skeermes is besonder bruikbaar vir Dames terwille
van sy spesiale Veiligheidstoestel.

Agent: Norman B. Kark, Bus 3171, Johannesburg.

DIE JAARGETYF.

20 Maart begin die Herfs.

21 Junie begin die Winter (die kortste dag).

23 September begin die Lente.

22 Desember begin die Somer (die langste dag).

Goeie Vrydag val op 10 April.

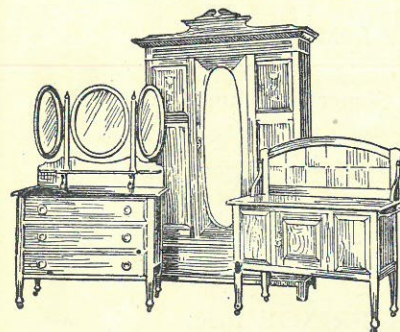
SONSVERDUISTERINGE 1926.

Daar sal twee sonsverduisteringe wees gedurende die
jaar 1926.

1. 'n Totale Sonsverduistering op 14 Januarie, ge-
deeltelik sigbaar oor die Noordelike Oranje Vrystaat,
Transvaal en Rhodesië. Op Johannesburg is die son in
die aarde se skaduwee van 6.42 v.m. tot 7.42 v.m.

2. 'n Ringvormige Sonsverduistering op 9/10 Julie,
onsigbaar vir die Unie van Suid-Afrika.

Koop Meubels wat in Suid-Afrika gemaak is deur Suidafrikaners.

Hierdie pragtige Slaap-
kamerstel in soliede
Eike- of Teakhout, soos
ge-illustreer met vier
Spieëls:

£27 - 10 - 0

Slaapkamerstelle van **£17-10-0**

Eetkamerstelle van **£9 -15-0**

Buffette - - **£11-10-0**

Dubbele Beddens kompleet van **£8 -15 0**

Skryf vir ge-illustreerde katalogus.
MAKLIKE TERME word gereel.

ONS SPESIALISEER IN:

Kerk- en Skoolmeubels, ook Tafelgereed-
skap, Breekgoed, Huislinne en alle beno-
dighede vir Skool Hostels en Privaat
Huise.

NORMAN SPENCER & NORTON,
KOMPLEET HUIS MEUBILEERDERS,
241, Kerkstraat, PRETORIA.

JANUARIE.

1 Vrydag	Toen was het avond geweest en het was morgen geweest. Genesis 1:5.
2 Zaterdag	Des avonds wordt het afgesneden en het verdort. Psalm 90:66.
3 Zondag	Verzadig ons met Uwe goedertierendheid in den morgen. Psalm 90:14
4 Maandag	De Heer vernietigt den Raad der goddeloozen. Psalm 33:10.
5 Dinsdag	Izaak was uitgegaan om te bidden in het veld. Genesis 24:63.
6 Woensd.	Wat is de mensch dat Gij zijner gedenkt. Psalm 8:4.
7 Donderd.	Verlos mij van al mijne overtredingen. Psalm 39:9.
8 Vrydag	Hy vangt de wijzen in hunne arglistigheid. Job 5:13.
9 Zaterdag	Wie bestraffing haat, is onvernuftig. Spreuken 12: 1.
10 Zondag	Jacob bleef alleen over. Genesis 32:24.
11 Maandag	Kunt gij niet een uur met Mij waken. Matth. 26:40.
12 Dinsdag	De dag des Heeren komt als een dief in den nacht. 1 Thessal. 5:2.
13 Woensd.	Gij doet de uitgangen des morgens en des avonds juichen. Ps. 65:9.
14 Donderd.	Indien iemand in den dag wandelt, stoot hij zich niet. Joh. 11:9.
15 Vrydag	Waar hebt gij gewerkt. Ruth 2:19.
16 Zaterdag	Beproof van den Heer welbehagelijk zij. Eph. 3:10.
17 Zondag	Wie weet wat goed is voor den mensch in dit leven. Prediker 6:12.
18 Maandag	Een zacht antwoord keert de grimmigheid af. Spreuk 15:1.
19 Dinsdag	Daar is niets verborgen, dat niet openbaar zal worden. Lucas 8:17.
20 Woensd.	De vrede Gods heersche in uwe harten. Kolossensen 3:15.
21 Donderd.	Alle dagen der bedrukten zijn kwaad. Spreuken 15:15.
22 Vrydag	De nacht komt, wanneer niemand werken kan. Joh. 9:45.
23 Zaterdag	Ik vermag alle dingen door Christus, die mij kracht geeft. Phil. 4:13
24 Zondag	Mijne tijden zijn in Uwe hand. Psalm 31:16.
25 Maandag	Leer mij Uw welbehagen doen, Gij zijt mijn God. Psalm 14:10.
26 Dinsdag	Laat ons niet slapen gelijk de anderen. 1 Thessal. 5:6.
27 Woensd.	Ik zal den Heer zingen in mijn leven. Psalm 104:33.
28 Donderd.	Bij U schuil ik. Psalm 143:9.
29 Vrydag	Mijn zoon geef mij uw hart. Spreuken 21:22.
30 Zaterdag	Zijt mannen en strijd. 1 Samuel 4:9.
31 Zondag	Nu weet ik, dat de Heere mij weldoen zal, omdat ik een Leviet tot priester heb. Richteren 17:13.

Suid Afrikaanse Boekwinkel

Postbus 1016. 215 Pretoriusstraat, PRETORIA. Telefoon 1159.

AFRIKAANS KOOKBOEK, deur Jeanette C. van Duyn. Sterk gebind, 266 bladsye, met afbeeldinge. Prys posvry 5/6.

KORAALBOEKEN.

KRIEKEN KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, 20/-.
WORP KORAALBOEKEN, Psalmen en Gezangen, 2 dln. gebonden £1 12s. 6d.

DERX KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, in één deel gebonden, half leren band, £2 12s. 6d.

ROCCO DE VILLIERS KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, 19/-
DOORTMOND KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, in Letter-
accorden, 2 dln., £1 2s. 6d.

DE HEER KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, in Cyfer-accor-
den, 17/6.

PSALM- en GEZANGBOEKEN, 5½ x 4 duim, zonder noten, 1/5.

PSALM- en GEZANGBOEKEN, 5½ x 4dm., 1ste vers op noten, 2/9.

PSALM- en GEZANGBOEKEN, eerste vers op noten, 3½ x 2½ duim,
4/9, 5/9, 7/9, 9/3, 10/9, 11/9, 12/9. 4½ x 2½, 3/9; geb. leer
met goudsnee, 5/3, 5½ x 3, 4/9; 4 x 8, 7/-.

Afzonderlik gebonde in lere kassie, 10/9, 11/9, 12/9, 15/3,
18/-, 21/6.

Alle verse op note, 5 x 3 duim, 7/-, 9/-, 11/-, 13/-, 15/6, 17/-,
18/-, 20/6.

Alle verse op note, 6 x 3½ duim, 18/-, 21/6.

Alle verse op note, grote druk, 6½ x 4 duim, gebonde in sterk
lere band, vergulde snee, 21/6. Idem linne band, 13/-.

36 PSALME in Afrikaans, berym deur Totius, musiek deur Jannasch,
9 x 6 duim, 7/6.

50 PSALMEN IN AFRIKAANS (zonder muziek), berijmd door
Totius, 2/-.

NIEUWE MELODIEËN VOOR ENIGE DER PSALMEN, Tonic
Sofa, 4½ x 6½, 1/1.

PSALMEN en GEZANGEN, Tonic Sofa, 4½ x 6½, 11/-.

BYBELS, klein formaat, 5½ x 3½dm., 1/7; 6 x 4dm., 3/6; 6½ x 4½, 4/-.

BYBELS met duim Index, 6 x 4, 7/6 en 11/-; 6½ x 4½, 12/6. Gebonden
in leer met overslaande kanten.

BYBELS met duim Index, 7 x 5, 15/9; dieselfde, "India paper,"
7 x 5, 26/6. Gebonden in leer met overslaande kanten.

GROTE BYBELS, in leer gebonden, 8/6. 10½x7dm., grote druk, 12/-
in sterk linnen gebonden. 15/-, in leer gebonden met ver-
gulde snee.

GROTE BYBELS, 8 x 6 duim, met duim Index, gebonden in leer
met overslaande kanten, 18/6.

GROOT 4° BYBELS, 12½ x 9, sterk gebonden, goud op snee, 43/-;
dieselfde, mooiere band, 58/-.

GROTE BYBEL, 11 x 7 duim, sterk gebonden met duim Index,
zeer grote druk, £1 7s. 6d.

STATEN BYBELS: 17½ x 12 duim, gebonden in rood juchtleer met
koperen hoeken en knippen, £9.0.0.

DIE VIER EVANGELIEË EN DIE PSALME, 6 x 4 duim gd.; die-
selfde met goud snee, 1/9.

JUIST ONTVANGEN: BIJBELS, 13 x 10½ ge-illustreerd, gebonden
heel leer met 2 knippen £6 6s. Deze bijbel is te zwaar voor
de post.

Al deze prijzen zijn postvrij.
STUUR AL U BOEKORDERS AAN ONS.

FEBRUARIE.

1 Maandag

2 Dinsdag

3 Woensd.

4 Donderd.

5 Vrijdag

6 Zaterdag

7 Zondag

8 Maandag

9 Dinsdag

10 Woensd.

11 Donderd.

12 Vrijdag

13 Zaterdag

14 Zondag

15 Maandag

16 Dinsdag

17 Woensd.

18 Donderd.

19 Vrijdag

20 Zaterdag

21 Zondag

22 Maandag

23 Dinsdag

24 Woensd.

25 Donderd.

26 Vrijdag

27 Zaterdag

28 Zondag

De Heer zal mijn gebed aannemen. Ps. 6:10.

Heeft u ook iets ontbroken. Luc. 22:35.

Den oprechten gaat het licht op in de duisternis. Ps. 112:4.

Ik stel den Heere geduriglijk voor mij. Ps. 16:8.

Ulieder hart zal in eeuwigheid leven. Psalm 22:27.

Hoe dierbaar is Uwe goedertierenheid o God. Psalm 36:8.

Wij hebben vrede bij God door onzen Heer Jezus Christus. Rom. 5:1.

Aangaande mij en mijn huis, wij zullen den Heer dienen. Jozua 24:15.

Uw naam worde geheiligd. Matth. 6:9.

Dien de Heer prijst, is beproefd. 2 Cor. 10:13.

Zalig zijn de armen van geest. Matth. 5:3.

Hoe zoet zijn Uwe redenen mijn gehemelte geweest. Ps. 119:103.

De zaligheid is ons nu nader. Rom. 13:14.

1e Lijdenszondag.—Hij heeft vele zonden gedragen. Jesaja 53:12.

Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.

Rom. 14:8.

In Uw licht zien wij het licht. Psalm 36:10.

Die mij vindt, vindt het leven. Spreuken 8:35.

De liefde van Christus dringt ons. 2 Cor. 5:14.

Doch gij, o mijne ziel, zwijg Gode. Psalm 62:6

Het heeft God behaagd Zijnen Zoon in mij te openbaren. 1 Gal. 15.

2e Lijdenszondag.—Breekt dezen tempel. Joh. 2:19

Mij is barmhartigheid geschied. 1 Timotheus 1:13.

Zonder heiligmaking zal niemand den Heer zien. Hebr. 12:14.

De eeuwige God zij u eene woning. Deut. 33:27.

Uw Woord is een lamp voor mijnen voet. Psalm 119:81.

Al waren uwe zonden als skarlaken, zij zullen wit worden als wol.

Jesaja 11:18.

Wanneer Uwe gerichten op aarde zijn, zoo leeren de inwoners der

wereld gerechtigheid. Jesaja 26:9.

3de Lijdenszondag.—Ziet den mensch. Joh. 19:5, 6

EUREKA

SIGARETTEN

Zijn een zuiver

Zuid-Afrikaans produkt.

Worden te Pretoria Gemaakt.

Vraag erom, en steun uw
eigen industrie.

Verkrygbaar in pakjes van 10's, 20's, 30's,
en 50's.

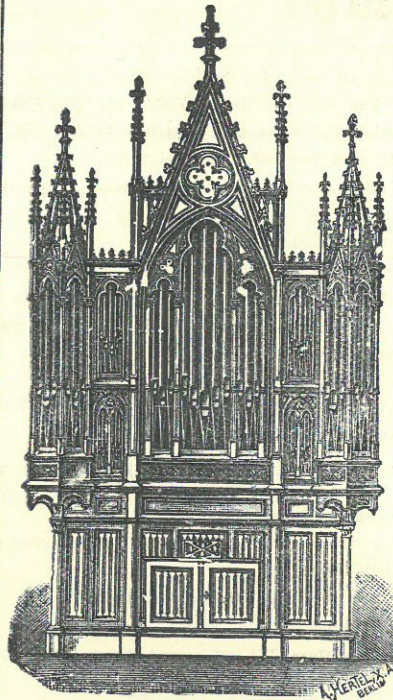

L. TE GROEN, PRETORIA.

Telefoon 843 — Postbus 475.

MAART.

1 Maandag	Nu leven wij, indien gij vaststaat in den Heer. 1 Thessal. 3:8.
2 Dinsdag	Ik zal geven, dat hun werk in der waarheid zal zijn. Jer. 61:8.
3 Woensd.	Ik ben gekomen, opdat zij het leven en overvloed hebben. Joh. 10:10.
4 Donderd.	Wijk niet van achter den Heer af. 1 Samuel 12:20.
5 Vrijdag	Ik heb lust, dat de goddelooze zich bekeere van zijnen weg en leven. Ezechiël 33:11.
6 Zaterdag	Uwe trouw is groot. Klaagliederen 3:23.
7 Zondag	4de Lijdenszondag.—Kruis, kruis Hem. Joh. 19:6.
8 Maandag	Heere, Heere, gedenk mijner en sterk mij. Richteren 16:28.
9 Dinsdag	Neemt gij hunnen adem weg, zoo sterven zij. Psalm 104:29.
10 Woensd.	Behoudt u om uws levens wille. Genesis 19:17.
11 Donderd.	Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn. Rom. 8:31.
12 Vrijdag	Gij hebt ons uitgevoerd in eene overvloeiende verversching. Ps. 66:12.
13 Zaterdag	Is er geen heemeester aldaar. Jeremia 8:22.
14 Zondag	5de Lijdenszondag.—Vader, vergeef het hun, zij weten niet wat zij doen. Luc. 23:34.
15 Maandag	Geef onzen God grootheid. Deut. 32:3.
16 Dinsdag	Een iegelijk, die in Hem geloofd, zal vergeving der zonden ontvangen. Hand. 10:43.
17 Woensd.	Mijne ziel druipt weg van treurigheid. Psalm 119:28.
18 Donderd.	Die het beloofd heeft, is getrouw. Hebreen 10:23.
19 Vrijdag	Werp uwe zorg op den Heer, Hij zal u onderhouden. Psalm 55:23.
20 Zaterdag	Zijt nuchteren en waakt. 1 Petrus 5:8.
21 Zondag	6de Lijdenszondag.—Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten. Matth. 27:46.
22 Maandag	O, God, zijt mij zondaar genadig. Lucas 18:13.
23 Dinsdag	Aldaar zal geen nacht zijn. Openbaring 22:5.
24 Woensd.	God, de Heere is een zon en een schild. Psalm 84:12.
25 Donderd.	Die zal mij verheerlijken. Johannes 16:14.
26 Vrijdag	Mijn God, op U vertrouw ik. Laat mij niet beschaamd worden. Psalm 25:2.
27 Zaterdag	De Heer plaagt of bedroeft niet van harte. Klaaglied 3:33.
28 Zondag	Gezegend is Hij, die komt in den naam des Heeren. Matth. 21:9.
29 Maandag	Heere bekeer ons, zoo zullen wij bekeerd zijn. Klaaglied 5:21.
30 Dinsdag	Heere, Gij kent mij, Gij ziet mij, en proeft mijn hart. Jer. 12:3.
31 Woensd.	Die de overtreding bedekt, zoekt liefde. Spreuken 17:9.

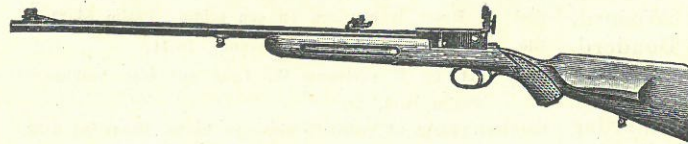

Die vernaamste Huis
in die gehele Suid-
Afrika vir

**PIANOS,
ORRELS,
alle ander
MUSIEK
INSTRUMENTE,
alle BENODIG-
HEDE** ervoor,
asook
**GEDRUKTE
MUSIEK.**

Spesiale Afdeling vir die beste

DUITSE WAPENS EN AMMUNISIE.

Skryf vir Pryslys HK. 26.

R. MÜLLER, Bus 133.

OPGERIG 1882.

91-93, WATERKANT ST. Telegr.: "Rellum"
KAAPSTAD.

APRIL.

<p>1 Donderd.
2 Vrijdag

3 Zaterdag
4 Zondag
5 Maandag
6 Dinsdag

7 Woensd.
8 Donderd.
9 Vrijdag

10 Zaterdag
11 Zondag
12 Maandag
13 Dinsdag

14 Woensd.

15 Donderd.
16 Vrijdag
17 Zaterdag
18 Zondag
19 Maandag
20 Dinsdag
21 Woensd.
22 Donderd.
23 Vrijdag
24 Zaterdag
25 Zondag
26 Maandag
27 Dinsdag
28 Woensd.
29 Donderd.
30 Vrijdag</p> | <p>Waar zou ik heengaan voor Uwen geest. Psalm 139:7.
Goede Vrijdag.—Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegdraagt. Joh. 1:28.

De dag is Uw, ook is de nacht Uw. Psalm 74:16.
Paaschdag.—Ik weet Mijn Verlosser leeft. Job 19:25.
De Heer is aan allen goed. Psalm 145:9; Job 19:25.
Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den Eeuwigen, waarachtigen God en Jezus Christus. Joh. 17:3.

Want geen ding zal bij God onmogelijk zijn. Lucas 1:37.
Gij zijt niet verre van het koninkrijk Gods. Mark. 12:34.
Maar ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude. Lucas 22:32.

Die zichzelf overgegeven heeft voor onze zonden. Gal. 1:4.
Mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Joh. 18:33.
Blijft met ons, de dag is gedaald. Lucas 24:20.
Het woord des kruises is ons die behouden worden eene kracht Gods tot zaligheid. 1 Cor. 1:18.

Vriend, hoe zijt gij hier gekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende. Matth. 22:12.

Zoo ik niet had geloofd, ik ware vergaan. Psalm 27:13.
Wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods. Rom. 7:24.
Smaakt en ziet dat de Heere goed is. Psalm 34:9.
Het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijke gelaat. Luc. 17:20.
Neem Uw Heilige Geest niet van mij. Psalm 51:13.
Mijn zoon, hoor de tucht uws vaders. Spreuken 1:8.
Vertraagt niet in goed te doen. 2 Thess. 3:13.
Verzuim de gave niet, die in u is. 1 Timotheus 4:14.
Niemand kan twee Heeren dienen. Matth. 6:24.
O, Heer red mijne ziel van de valsche lippen. Psalm 120:2.
De Heer is onze koning. Jesaja 33:22.
Ik zal den toorn niet eeuwig behouden. Jeremia 3:12.
Daar is loon naar uw werk. 2 Chronieken 15:7.
Wij hebben hier geen blijvende stad. Hebr. 12:2.
Ziet toe, dat niemand kwaad met kwaad vergelde. 1 Thes. 5:15.
De Heere heeft groote dingen bij ons gedaan: dies zijn wij verblijd. Ps. 126:3.</p> |
|---|--|

Armer's Veilige en Gewisse Geneesmiddels.

AAMBEIE geheelenal genees met **Armer's Pylo Poeier** en **Room**. Die enigste egte nuutste uitvinding vir **Uitwendige** en **Inwendige-Aambeie**. Prys 10/-, insluitende posgeld.

BLOEDVERSTERKING, 'n gewisse geneesmiddel vir **Puisies**, **Vlekke**, **Bloedarmoede**, en die beste ding om die bloed te suiwer. Prys 5/- per bottel, insluitende posgeld.

RUMATIEK MENGSEL. 'n Spoedige en gewisse geneesmiddel vir **Rumatiek** in al sy vorms. Prys 5/- per bottel, insluitende posgeld.

XMA, die groot **Vel-Geneesmiddel** vir **Roos**, **Velsere**, en alle velkwale. Prys 5/6, insluitende posgeld.

KINDER ROOIMENGSEL. Die beroemde mengsel vir babatjies is op die proef gestel, en dit het geblyk 'n mees vertrouwbare en gewisse geneesmiddel te wees vir alle Kindersiektes, soos suur, winderigheid, krampe, rusteloosheid, en veral heilsaam gedurende die tandkry periode van babatjies. Pryse 2/6 en 4/- insluitende posgeld.

I. R. ARMER,

Apteker en Oogheelkundige

BUS 673,

PRETORIA.

HOOPFYN- EN PYNPOEIER, die nuutste, veiligste en beste, om dadelik Hoofpyn, Sinkens en alle senuweepyne te genees. Prys 1/9, insluitende posgeld.

WARM- en KOUDWATER en TELEFOONS in alle SLAAPKAMERS.

CENTRAAL

ZINDELIK

11/6
per dag.

GERIEFLIK

£3-3-0
PER WEEK

BILLIK

KOST EN INWONING BY DAG, WEEK EN MAAND.

MEI.

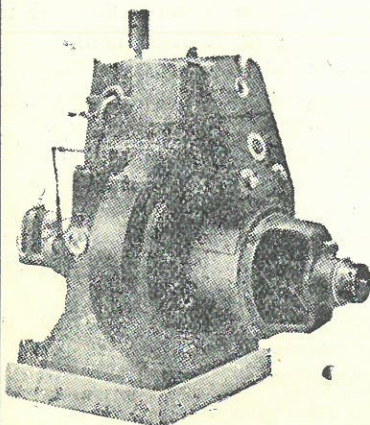
1 Zaterdag	Indien iemand in den nacht wandelt, zoo stoot hij zich. Joh. 11:10.
2 Zondag	Wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt. Psalm 8:5.
3 Maandag	De dag des Heeren zal komen als een dief in den nacht. 1 Thes. sal. 5:2.
4 Dinsdag	Laat ons nuchteren zijn en waken. 1 Thes. 5:6.
5 Woensd.	Geef rekenschap van uw rentmeesterschap. Lucas 16:2.
6 Donderd.	Paulus en Silas zongen Gode lofzangen in den nacht. Hand 16:25.
7 Vrijdag	Word ik wakker zoo ben ik nog bij U. Psalm 139:18.
8 Zaterdag	Wandelt terwijl gij het licht hebt. Joh. 12:35.
9 Zondag	Als het avond geworden was, was hij daar alleen. Matth. 14:23.
10 Maandag	Ik zal in vrede zamen nederliggen en slapen. Psalm 4:9.
11 Dinsdag	Gij zult niet vreezen voor den schrik des nachts. Psalm 51:5.
12 Woensd.	Hetgeen gij bereidt hebt, wiens zal het zijn. Lucas 12:20.
13 Donderd.	Hemelvaartsdag. —De Heer is opgenomen in den hemel. Mark 16:19.
14 Vrijdag	Hij geeft het zijnen beminden als in den slaap. Psalm 127:6.
15 Zaterdag	Mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor mijn aangezicht. Psalm 141:2.
16 Zondag	Ik ga henen om hem uit den slaap op te wekken. Joh. 11:11.
17 Maandag	Gij hield mijne oogen wakende. Psalm 77:59.
18 Dinsdag	Laat de mensch ook gedenken aan de dagen der duisternis. Prediker 11:18.
19 Woensd.	Rondom hem zijn wolken en donkerheid. Psalm 97:2.
20 Donderd.	Zijt nuchteren, en waakt in de gebeden. 1 Petr. 4:7.
21 Vrijdag	Die den Heer vreest steune op Zijnen God. Jes. 50:10.
22 Zaterdag	Ik zal verzadigd worden met Uw beeld. Psalm 17:5.
23 Zondag	Pinksterdag. —Zij werden vervuld met den Heiligen Geest. Hand. 2:4
24 Maandag	Aldaar zal geen nacht zijn. Openbaring 22:5.
25 Dinsdag	Ik heb lief, die mij liefhebben. Spreuken 8:17.
26 Woensd.	Dit is de wil van God, uwe heiligmaking. 1 Thess. 4:3.
27 Donderd.	Bewaar uzelf rein. 1 Timotheus 5:17.
28 Vrijdag	Weest dan volmaakt, gelijk uw vader in de hemelen volmaakt is. Matth. 5:48.
29 Zaterdag	De Heer zal uwen uitgang en uwen ingang bewaren. Ps. 121:8.
30 Zondag	In stilheid en vertrouwen zal uwe sterkte zijn. Jes. 30:15.
31 Maandag	Vraagt naar de oude paden. Jeremia 6:16.

Overweeg de Kwestie

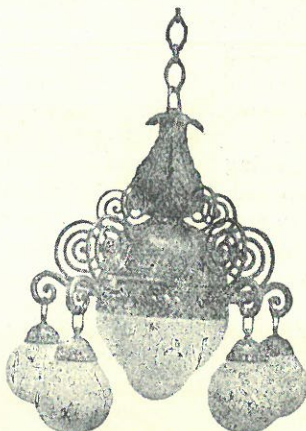
VAN INSTALLATIE VAN EEN

ELEKTRIESE LICHT MOTOR

VOOR UW
KERK, KLUBHUIS OF HUIS.

Elektrische Licht Motor.
Veilig, Schoon, Doeltreffend,
Eenvoudig, Kompakt,
Ekonomies.

Lichtkroon met waardig
aanzien.
Geschikt voor Kerken en
Instellingen.

Prijzen en alle bijzonderheden van

SIEMENS (S.A.), LTD.,

Werktuigkundige en Elektrotechnische Ingenieurs,

hoek Loveday- en Marshallstraten, JOHANNESBURG.

Postbus 5483. Telegrammen "Serapis." Telefoons 1756-57.

AGENTEN:

C. E. Scott, Postbus 1118,
Kaapstad.

R. L. Weir & Co., Postbus
148, Port Elizabeth.

R. L. Weir & Co., Postbus
269, Oost Londen.

Stansfield Ratcliffe & Co.,
Bus 72, Durban.

W. VAN WIJK DE VRIES, Postbus 478, PRETORIA.

Luderitz, Ltd., Postbus 39,
Luderitzbucht.

Howaldt & Vollmer, Wind-
hoek en Swakopmund.

Breyner & Wirth, Limitada,
Postbus 206, Lourenco
Marques.

Companhia Industrial Da
Beira, Postbus 104. Beira.

JUNIE.

1 Dinsdag	Van waar komt gij, en waar zult gij heengaan. Gen. 16:8.
2 Woensd.	Zonder Mij kunt gij niets doen. Johannes 15:15.
3 Donderd.	Uw gebod is zeer wijd. Psalm 119:96.
4 Vrijdag	Eene gedaante van Godzaligheid hebben zij. 2 Tim. 3:5.
5 Zaterdag	Hij was op een steenrots gegrond. Matth. 7:25.
6 Zondag	Die den naam des Heeren noemt, sta af van ongerechtigheid.
2 Tim. 2:10.
7 Maandag	Heer, Gij weet, dat ik U liefheb. Johannes 21:17.
8 Dinsdag	Heb de wereld niet lief, met wat in de wereld is. 1 Joh. 2:15.
9 Woensd.	Behoed uw hart boven al wat te bewaren is. Spreuken 4:23.
10 Donderd.	Wat zal ik den Heere vergelden voor al zijne weldaden. Ps. 116:12.
11 Vrijdag	Welgelukzalig is de mensch, die op U vertrouwt. Ps. 84:13.
12 Zaterdag	Gij dient den Heere Christus. Coloss. 3:24.
13 Zondag	Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn. Matth. 6:21.
14 Maandag	Heer vermeerder ons het geloof. Lucas 17:5.
15 Dinsdag	Zie ik ben met ulieden alle dagen tot de voleinding der wereld.
Matth. 28:20.
16 Woensd.	Wij zijn Zijne maaksel, geschapen in Christus tot goede werken.
Efese 2:10.
17 Donderd.	Ik ben bekommerd van wege mijne zonden. Psalm 38:19.
18 Vrijdag	Op Uwe zaligheid wacht ik, Heere. Genesis 49:18.
19 Zaterdag	Een ding ontbreekt u. Mark. 10:21.
20 Zondag	Die ook voor ons bidt. Romeinen 8:34.
21 Maandag	Rabboni; dat ik ziende mag worden. Mark. 10:51.
22 Dinsdag	Mijn beker is overvloeiende. Psalm 23:5.
23 Woensd.	Ik zal mij in den Heere verblijden. Psalm 104:24.
24 Donderd.	Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. Joh. 7:37.
25 Vrijdag	Mijne genade is u genoeg. 2 Cor. 12:9.
26 Zaterdag	Die met een bedriegelijke hand werkt, wordt arm. Spreuken 10:4.
27 Zondag	Vertrouwt elkander met deze woorden. 1 Thessal. 4:18.
28 Maandag	De godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging. 1 Tim. 6:6.
29 Dinsdag	Hebt uwe vijanden lief. Matth. 5:44.
30 Woensd.	De armen hebt gij altijd met u. Matth. 26:11.

ELK HUISGEZIN MOET
VOORZIEN ZIJN VAN

Meyerson's Gezondheidssnuif.

Verlicht een verstopte of pijnlike neus ogenblikkelijk. Een beetje op de tong geeft onmiddellijk verlichting voor zere keel en verkoudheid. Hetzij men ze opsnuift of de snuif op de tong legt, verheldert dit 't hoofd dadelik, en verlicht Hoofdpijn; en de ontsmettende eigenschappen dienen als een voorbehoedmiddel tegen besmettelijke ziekten, welke veroorzaakt worden door inademing van kiemen, door neus of mond.

Zeer vele brieven van dank uit alle delen des lands bewijzen dat de naam GEZONDHEIDSSNUIF ten volle verdiend is.

Enigste Fabrikante:

STANDARD PHARMACY,

222 St. Andriesstr., PRETORIA.

P.K. Bus 868. Eienaar D. LEVY, M.P.S.

Imperial Hotel,

Pretoriusstraat,

PRETORIA.

L. KIRSH,

EIENAAR.

Bus ontmoet alle treine, vry, sonder enige betaling.

Terme van 12/6. Eersteklas Etc.

Bus 644. Fone 0019 en 1163.

Telegramme: "Imperial Hotel."

H. F. FENNELL, Bestuurder.

JULIE.

1 Donderd.	Een dag in Uwe voorhoven, is beter dan duizend elders. Ps. 84:11.
2 Vrijdag	Het werk der gerechtigheid zal vrede zijn. Ps. 32:17.
3 Zaterdag	Verlaat mij niet, o God! Psalm 71:18.
4 Zondag	Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart. Psalm 139:23.
5 Maandag	Laat ons herwaarts tot God naderen. 1 Sam. 14:36.
6 Dinsdag	Doe mij Uwe stem hooren. Hoogl. 2:14.
7 Woensd.	Want Ik leef, en gij zult leven. Johannes 14:19.
8 Donderd.	Gij zult rust vinden voor uwe ziel. Matth. 11:29.
9 Vrijdag	Gij, o Heere, zijt mij genadig. Psalm 41:11.
10 Zaterdag	De Vader zoekt ook dezulken, die Hem aanbidden. Joh. 4:23.
11 Zondag	Gedenkt den Sabbatdag, dat gij dien heiligt. Exodus 20:8.
12 Maandag	Wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort. Rom. 8:26.
13 Dinsdag	Ik sterf alle dagen. 1 Cor. 15:31.
14 Woensd.	O Heere, geef ons Uw heil. Psalm 85:8.
15 Donderd.	Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw. 1 Joh. 1:9.
16 Vrijdag	Ik ben een vreemdeling op aarde, verberg Uwe geboden voor mij niet. Psalm 119:19.
17 Zaterdag	Buigt u voor Hem neder. Psalm 45:12.
18 Zondag	Daar is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, waar gij heen gaat. Pred. 9:10.
19 Maandag	Jezus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid. Hebr. 13:8.
20 Dinsdag	Wie ben ik Heer, dat Gij mij hiertoe gebracht hebt. 2 Sam. 7:18.
21 Woensd.	Niemand dan Jezus alleen. Matth. 17:8.
22 Donderd.	Hij zelf wist, wat in den mensch was. Johannes 2:25.
23 Vrijdag	Een bedriegelijke weegschaal is den Heere een gruwel. Spr. 11:1.
24 Zaterdag	Vermaant elkander. 1 Thessal. 5:14.
25 Zondag	Strijd den goeden strijd des geloofs. 1 Timotheus 6:12.
26 Maandag	Zalig zijn de vreedzamen. Matth. 5:8.
27 Dinsdag	Ik hef mijne oogen op tot U, die in den hemel zit. Psalm 123:1.
28 Woensd.	De Heer is wonderlijk van raad; Hij is groot van daad. Jes. 28:29.
29 Donderd.	De Heere God is de waarheid. Jeremia 10:10.
30 Vrijdag	Indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn. Joh. 8:36.
31 Zaterdag	Wie van u de eerste zal willen worden, die zij u aller dienstknecht. Mark. 10:44.

'N GOEIE NAAM.

'n Goeie naam tel baie in besigheid. Dit is 'n bewys van eerlike handel in die verlede en 'n belofte vir eerlike handel in die toekoms. Dit is die klandiesie van die besigheid.

Al word dit dikwels gekoop en verkoop vir geld, tog kan die werklike waarde daarvan slegs geskat word deur die graad van sy invloed op die sedes van die hedendaagse besigheidswêreld en op die toekomstige karakter van die nasie. Die klandiesie van Herbert Evans & Co. word gewaarborg deur hul handelsmerk.

"PARTHENON"

Hul goëie naam sit in elke artikel wat hul handelshuis uitgaan.

Verf, Waks, Plakpapier, Staal Plafonde, Skilderyrame of Skildersware. Besoek hul of skryf vir pryslys. Ondersteun die firma wat Suid Afrikaanse Industrië ondersteun. Dit is egte besuiniging om al jul meubilerbenodigede te kry by

HERBERT EVANS & Co

88 PRITCHARD STREET.

VON BRANDIS SQ. JOHANNESBURG.

Bus 1231. Telegramme: "Anaglypta". Telefoon 2214-5-6-7.

HET BESTE HUIS VOOR HEREN KLEDING IS:

A. Savelkoul & Ko., Bpk.,

Hoek MARKT- EN PRETORIUSSTRAAT,

PRETORIA.

Altyd voorhanden een uitgebreide sortering

MANSKLEDEREN, SCHOENEN,

HEMDEN, ONDERKLEDEREN,

::————:: Enz. ::————::

tegen de voordeligste prijzen.

Onze Spesialiteit: Pakken op maat gemaakt, tegen de billikste prijzen.

Telefoon 946.

Bus 811.

AUGUSTUS.

1 Zondag	Door wiens striemen gij genezen zijt. 1 Petr. 11:24.
2 Maandag	Wees mij genadig o God, naar Uwe goedertierenheid. Ps. 51:3.
3 Dinsdag	Gij vergaapt de ongerechtigheid mijner ziel. Psalm 32:5.
4 Woensd.	Alle rank, die vrucht draagt, reinigt Hij. Johannes 15:3.
5 Donderd.	Blijf in Mij, en Ik in u. Johannes 15:6.
6 Vrijdag	De hoop beschaamt niet. Romeinen 5:5.
7 Zaterdag	Laat mijn gebed voor Uw aanschijn komen. Psalm 88:2.
8 Zondag	Ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen. Lucas 7:7.
9 Maandag	De Heer heeft de rechtvaardigen lief. Psalm 146:8.
10 Dinsdag	Wentel uwe werken op den Heere en uwe gedachten zullen bevestigd worden. Spreuken 16:3.
11 Woensd.	O Here, onze God, Gij zijt hun geweest een vergevend God. Ps. 99:8.
12 Donderd.	De Heer is uw bewaarder. Psalm 121:4.
13 Vrijdag	Dat gij zoudt afleggen den ouden mensch. Efese 4:22.
14 Zaterdag	Strijd om in te gaan door de enge poort. Lucas 13:24.
15 Zondag	Weest dankbaar. Coloss. 3:15.
16 Maandag	De rechtvaardige haat leugentaal. Spreuken 13:5.
17 Dinsdag	Onthoudt u van allen schijn des kwaads. 1 Thessal. 5:22.
18 Woensd.	Bewaar het pand u toevertrouwd. 1 Timotheus 6:20.
19 Donderd.	Zalig zijn de barmhartigen. Matth. 5:7.
20 Vrijdag	Onze hulp is in den naam des Heeren. Psalm 124:8.
21 Zaterdag	Geeft eere den Heer, onzen God. Jeremia 13:16.
22 Zondag	Wie tegen ons niet is, is voor ons. Markus 9:40.
23 Maandag	Ik ben de goede Herder. Johannes 10:14.
24 Dinsdag	Vergeldt niet kwaad voor kwaad. 1 Petr. 3:9.
25 Woensd.	Het leven is mij Christus, het sterven is mij gewin. Philipp. 1:21.
26 Donderd.	Draag elkanders lasten en vervult alzoo de wet van Christus. Galaten 6:2.
27 Vrijdag	Verberg Uw aangezicht niet voor mij. Psalm 27:9.
28 Zaterdag	Gij zult getrouw verdienen, al het inkomen van uw zaad. Deut. 14:22.
29 Zondag	Uit genade zijt gij zalig geworden. Efese 2:8.
30 Maandag	Tot hiertoe heeft de Heer ons geholpen. 1 Sam. 7:12.
31 Dinsdag	Wanneer Uwe gerichten op aarde zijn, zoo leeren de inwoners der wereld gerechtigheid. Jesaja 26:9.

**VIR HAELGEWERE, KOËLGEWERE,
MINIATUUR GEWERE,
WINDBUKSE.**

ALLE SOORTE VAN AMMUNIESIE, VISGEREED-
SKAP EN VUURWERK, GAAN NA

GROENEVELD & HICKS, BPK.,

Markgeboue, KERKSTRAAT OOS.

Bus 102. Foon 794. Telegram: "Gunfire."

REPARASIES 'N SPESIALITEIT.

**Transvaalse Uniwersiteitskollege,
PRETORIA.**

(Uniwersiteit van Suidafrika).

Die Transvaalse Uniwersiteitskollege bevat die volgende fakulteite: Godgeleerdheid, Lettere, Wis- en Natuurkunde, Landbou, Handel en Bedryfsleiding, Veeartsenykunde, Regsgeleerdheid.

In die Fakulteit van Godgeleerdheid word voorsiening gemaak vir die volgende vakke:—

Nuwe Testament en Etiek: Professor J. H. J. A. Greyvenstein, Th. Dr.

Apologetiek: Professor E. Macmillan, M.A., B.D.

Ou Testament, Geskiedenis van die Kerk en Dogma. Professor S. P. Engelbrecht, Th. Dr.

Semietiese Lettere en Ou Testament: Vakant.

Die Rektor: Dr. N. M. HOOGENHOUT, M.A.

Die Registrateur: A. A. ROBERTS, B.A. LL.B.

SEPTEMBER.

1 Woensd.	Dat dan Uw goed niet gelasterd worde. Rom. 14:10.
2 Donderd.	Enoch wandelde met God. Genesis 5:24.
3 Vrijdag	Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent. Psalm 89:16.
4 Zaterdag	O, Heer, wat is de mensch. Psalm 144:3.
5 Zondag	Ik vertrouw op U, o Heere. Psalm 31:15.
6 Maandag	De Heer heeft ook uwe zonde weggenomen. 2 Sam. 12:13.
7 Dinsdag	Gij zult niet sterven. 2 Sam. 12:13.
8 Woensd.	Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God. Ruth 1:16.
9 Donderd.	Ik ben vleeschelijk, verkocht onder de zonde. Rom. 7:14.
10 Vrijdag	Stel uw hart op uwe wegen. Haggai 1:5.
11 Zaterdag	Daar is maar als eene schrede tussen mij en den dood. 1 Sam. 20:3.
12 Zondag	Hebt gij nog uw verhard harte. Markus 8:17.
13 Maandag	Alle vleesch is als gras. Jesaja 40:6.
14 Dinsdag	Dankt God in alles. 1 Thessal. 5:18.
15 Woensd.	Bij ons is de beschaamdheid des aangezichts. Daniel 9:7.
16 Donderd.	Welgelukzalig is het volk, diens God de Heer is. Psalm 33:12.
17 Vrijdag	Zoon, wees welgemoed! Uwe zonden zijn u vergeven. Matth. 9:2.
18 Zaterdag	Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel. Psalm 119:1.
19 Zondag	Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven. Joh. 3:36.
20 Maandag	Die den arme verdrukt, smaadt deszelfs Maker. Spreuken 15:31.
21 Dinsdag	Beproeft alle dingen, behoudt het goede. 1 Thess. 5:21.
22 Woensd.	Schaam u niet het getuigenis van onzen Heer. 2 Tim. 1:8.
23 Donderd.	De Heere heeft groote dingen bij ons gedaan. Psalm 126:3.
24 Vrijdag	Wie gelooft, zal niet haasten. Jesaja 28:16.
25 Zaterdag	Gij proeft mijn hart, dat het met U is. Jeremia 12:3.
26 Zondag	Wie kan dan zalig worden. Markus 10:26.
27 Maandag	Zoolang Ik in de wereld ben, ben Ik het licht der wereld. Joh. 9:6.
28 Dinsdag	Werpt al uwe bekommernis op Hem. 1 Petrus 5:7.
29 Woensd.	De wereld gaat voorbij en hare begeerlijkheid. Johannes 2:17.
30 Donderd.	Zalig, die hongeren en dorsten naar gerechtigheid. Matth. 5:6.

STANDARD BANK

van Zuid-Afrika, Bept.

(Waarbij ingelijfd de AFRICAN BANKING CORPORATION, Limited).

Bankiers van het Goevernement van de Unie van Zuid-Afrika in Kaap Provinsie, van het Imperiale Goevernement in Zuid-Afrika en de Administratie van Rhodesië.

HOOFDKANTOOR IN AFRIKA: KAAPSTAD.

Bankzaken van iedere deskriptie worden verhandeld bij alle Takken en Agent-schappen.

Eksekuteurs en Kurators Bezigheid ondernomen. Kommersiële Dienst.

De Bank onderhoudt de nauwste verbinding met Handels en Industriële kondities, zowel lokaal als overzees, en speciale aandacht wordt gegeven aan handelsinlichtingen die van klanten worden ontvangen.

Londen Kantoren:
10 CLEMENTS LAAN, LOMBARD STR.,
LONDON, E.C. 4.

63, London Wall, E.C., 9 Northumberland Avenue,
W.C. 2.

New-York Agentschap, 67 Wallstraat.
Hamburg Agenten:

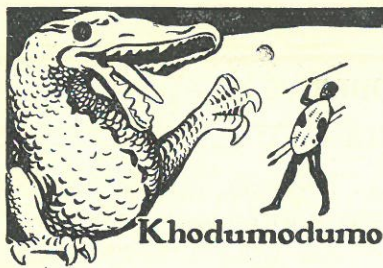
Bank of British West Africa, Ltd., 49 tot 53
Schauenburgerstrasse.

Geautoriseerd Kapitaal	£10,000,000
Onderschreven Kapitaal	£8,916,
Gestort Kapitaal	£2,229,163
Reserve Fonds	£2,893,335

MEER DAN 350 TAKKEN EN AGENTSCHAPPEN
IN AFRIKA.
AGENTEN EN KORRESPONDENTEN DOOR DE
GEHELE WERELD.

OKTOBER.

1 Vrijdag	Hoort Hem. Markus 9:7.
2 Zaterdag	Alle vleesch is als gras. 1 Petr. 1:24.
3 Zondag	't Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid. 1 Petr. 1:25.
4 Maandag	Zalig zijn de dooden, die in de Heere sterven. Openb. 14:13.
5 Dinsdag	Zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben, en nogtans zullen ge-loofd hebben. Johannes 20:29.
6 Woensd.	Wij zullen Hem zien, gelijk Hij is. 1 Johannes 3:2.
7 Donderd.	Verheugt u met beving. Psalm 2:11.
8 Vrijdag	Maar indien gij lijdt om der gerechtigheid wille, zoo zijt gij zalig. 1 Petrus 3:14.
9 Zaterdag	Want ziet, die verre van U zijn, die zullen vergaan. Psalm 73:27.
10 Zondag	Kust den Zoon. Psalm 2:12.
11 Maandag	De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid. Psalm 111:10.
12 Dinsdag	Mijn oog zal op U zijn. Psalm 32:8.
13 Woensd.	Heeft u ook iets ontbroken. Lucas 22:35.
14 Donderd.	Heilig ze in Uwe waarheid. Johannes 17:17.
15 Vrijdag	Door de wet is de kennis der zonde. Rom. 3:20.
16 Zaterdag	Ik bid, dat gij mijne discipelen bewaart van de wereld. Joh. 17:15.
17 Zondag	Houdt Uwen knecht terug van trotschheden. Psalm 19:14.
18 Maandag	Gij zult opstaan. Psalm 102:14.
19 Dinsdag	Die overtreding toedekt, zoekt liefde. Spreuken 17:9.
20 Woensd.	Dankt God in alles. 1 Thessal. 5:18.
21 Donderd.	Indien wij met Jezus gestorven zijn, zoo zullen wij ook met Hem leven. 2. Tim. 2:11.
22 Vrijdag	Zalig zijn de zachtmoedigen. Matth. 5:8.
23 Zaterdag	Zoo de Heer de stad niet bewaakt, te vergeefs waakt de wachter. Psalm 127:1.
24 Zondag	Heere, Gij zijn mijn God; U zal ik verhoogen. Jesaja 25:1.
25 Maandag	Gij zijt mijne toevlucht ten dage mijns kwaads. Jesaja 17:17.
26 Dinsdag	Zoo gij kunt gelooven, alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft. Markus 9:23.
27 Woensd.	Ik ben de opstanding en het leven. Johannes 11:25.
28 Donderd.	Zalig is de man, die de verzoeking verdraagt. Jacobus 1:12.
29 Vrijdag	Houdt uwen wandel eerlijk onder de Heidenen. 1 Petrus 2:12.
30 Zaterdag	Kinderkens, dat niemand u verleide. 1 Johannes 3:7.
31 Zondag	Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Openbaring 3:20.

Die Genesing van MAAG-KWALE.

Daar is Maag-Kwale van verskeide grade van ernstigheid en gevaar. Hulle kan min of meer gedeel word volgens die drie grade hier voorgegee.

(van Basuto Mitologie.)

Die Basutos glo dat famalevertyd het 'n groot dier die helfte van hulle naste ingesluk. Lang daarna het 'n sekere jong kaffer die dier doodgemaak en oop gesny. Toe kom al die mense lewendig uit en hulle het hom hulle kaptein gemaak.

EERSTE GRAAD:—Slegte-spysvertering; hardlywigheid; sootbrand; leweragtigheid, winde, galagtigheid, pyn na ete, suur—hierdie is meestal tekens van Swak-maag en hulle is geneesbaar deur DR. HEINZ MAAG DRANK en die gebruik van 'n deeglike diëet. Met elke bottel van die Maag Drank is daar een dosie Dr. Heinz Maag Pille ingesluit vir mense wat aan trage slegte opelyf ly.

TWEDE GRAAD:—Galstene, sere in die maag (Gastric Ulcer), Lewerkwaal, Aambeie (inwendig en uitwendig), Verstopping van die ingewande, en Appendicitis. Hierdie kwale is almal siektes wat veroorsaak is deur die verwaarloosing van die tekens van Graad I. Hulle makeer almal spesiaal behandeling gelyktydig met die aanhoudend gebruik van Dr. Heinz Maag Drank.

DERDE GRAAD:—Kanker van die Maag-Krop of Ingewande, Suikersiekte, kwaad in die Grootderm (Colitis), ens. Hierdie siektes is ongeneesbaar, maar die Maag Drank is 'n absoluut voorbehoedmiddel vir hulle as 'n mens dit vroegtydig gebruik. Dit gee ook verligting en beterskap by die siektes self.

Geen verstandige mens behoort aan 'n medisyne te glo as hy nie weet wat die uitwerking van die medisyne is nie.

DR. HEINZ MAAG DRANK

werk op die volgende manier: (1). Dit verteer die voedsel in die maag, (2) Dit het 'n besliste versterkende uitwerking op die vlies van die Maag en die Ingewande; (3) Dit herbou die kliere van die maag wat die Spysvertering Soppe uitgiet. Dr. Heinz Maag Drank is verkrygbaar by aptekers en winkeliers wat medisyne aanhou—ook by alle takke van Lennon Bpk., of direk van die fabriek vir 5/6 per bottel posvry.

Vir spesiale raad en medisyne vir die bostaande siektes moet persone direk skryf, met alle biesonderhede.

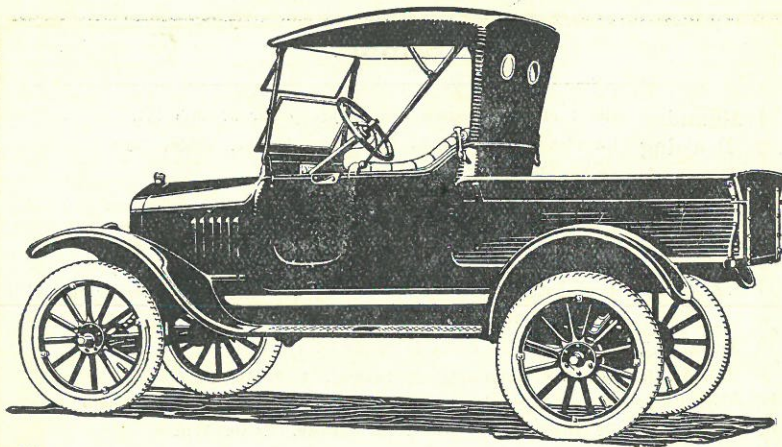
Nowwood Leaker

Fabrikant Apteker, P.K. Bus 89, Ladybrand.

L.W.—Dr. Muller's Appendicitis Cure is al bekende raad wat Blindedermonsteking genees sonder operasie.

NOVEMBER.

1 Maandag	Heeft niet de mensch een strijd op aarde? Job 7:1.
2 Dinsdag	Ga niet in het gericht met Uwen knecht. Psalm 143:2.
3 Woensd.	Ik ben de goede Herder. Johannes 10:11.
4 Donderd.	Klopt en u zal opengedaan worden. Matth. 7:7.
5 Vrijdag	Bidt en u zal gegeven worden. Matth. 7:7.
6 Zaterdag	O God, wees mij zondaar genadig. Lucas 18:13.
7 Zondag	Door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelf. Philipp. 2:3.
8 Maandag	De prikkel des doods is de zonde. 1 Cor. 15:56.
9 Dinsdag	Zijt met ootmoedigheid bekleed. 1 Petrus 5:5.
10 Woensd.	Weigelukzalig is de mensch, wiens sterkte in U is. Psalm 84:6.
11 Donderd.	De Heere proeft den rechtvaardige. Psalm 11:5.
12 Vrijdag	Niemand kan twee Heeren dienen. Matth. 6:24.
13 Zaterdag	Nevens U lust mij niets op aarde. Psalm 73:25.
14 Zondag	Laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan, die ons is voorgesteld. Hebreë 12:1.
15 Maandag	De Heer zal mij een licht zijn. Micha 7:8.
16 Dinsdag	In het huis mijns Vaders zijn vele woningen. Johannes 14:2.
17 Woensd.	Niemand heeft meerder liefde als deze, dat iemand zijn leven zet voor zijne vrienden. Joh. 15:13.
18 Donderd.	Wij brengen onze jaren door als eene gedachte. Psalm 90:9.
19 Vrijdag	Die zich den arme ontfermt, leent den Heer. Spreuken 19:17.
20 Zaterdag	Bidt zonder ophouden. 1 Thessal. 5:17.
21 Zondag	Indien wij ontrouw worden, Hij blijft getrouw. 2 Timotheus 2:13.
22 Maandag	Zalig die treuren, zij zullen vertroost worden. Matth. 5:4.
23 Dinsdag	Heer, hoor naar mijne stem. Psalm 130:2.
24 Woensd.	Er is niets nieuws onder de zon. Prediker 1:9.
25 Donderd.	Mijn woord is als een hamer, die den steenrots te morzel slaat. Jesaja 23:29.
26 Vrijdag	Zoo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke. Johannes 7:37.
27 Zaterdag	Wachter, wat is er van den nacht. Jesaja 21:11.
28 Zondag	1e Adventzondag.—Bereidt den weg des Heeren. Jesaja 40:3.
29 Maandag	Israel hope op den Heer. Psalm 130:7.
30 Dinsdag	Het gedichtsel van 's menschen hart is boos van zijne jeugd aan. Genesis 8:21.

"Die kar alweer nie klaar
nie, en tyd is tog geld!"
Hoeveel keer het U *dit* al
moet sê (of sug).

Neem U motorwerk na HAAK!

Daar is geen wag nie—
goeie masienerie—bekwa-
me vakmense — redelike,
vasgestelde pryse.

Besoek ons nuwe grote Garage.

Kochstraat, PRETORIA.

DECEMBER.

1 Woensd.	Ik zal belijdenis van mijne overtredingen doen voor den Heere. Psalm 32:5.
2 Donderd	Allen, die op Hem betrouwen, zullen niet schuldig verklaard worden. Psalm 34:23.
3 Vrijdag	Ga niet in het gericht met Uwen knecht. Psalm 143:2.
4 Zaterdag	De strik is gebroken, en wij zijn ontkomen. Psalm 124:7.
5 Zondag	2a Adventszondag. —En het was nacht. Johannes 13:30.
6 Maandag	Geloof gij in den Zone Gods. Johannes 9:35.
7 Dinsdag	Die Mij liefheeft, zal van Mijnen Vader geliefd worden. Joh. 14:21.
8 Woensd.	Leer ons alzoo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen. Psalm 90:12.
9 Donderd.	Heer, wees langmoedig over mij. Matth. 18:26.
10 Vrijdag	De langmoedige is beter dan de hoogmoedige. Pred. 7:8.
11 Zaterdag	Met u zal Ik Mijn verbond oprichten. Genesis 6:18.
12 Zondag	3a Adventszondag. —Gezegend is Hij, die komt in den naam des Heeren. Matth. 21:9.
13 Maandag	Een iegelijk zie niet op het zijne, maar ook op hetgeen, dat der anderen is. Philipp. 2:4.
14 Dinsdag	Zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden. Matth. 11:6.
15 Woensd.	Vermoei u niet om rijk te worden. Spreuken 23:4.
16 Donderd.	Verblijd u ten allen tijd. 1 Thessal. 5:16.
17 Vrijdag	Vlied de begeerlijkheden der jongheid. 2 Timotheus 2:22.
18 Zaterdag	Zalig zijn de armen van geest. Mattheus 5:3.
19 Zondag	4de Adventszondag. —Wie is Hij, deze koning der eere? Psalm 24:10.
20 Maandag	Mijn hart is niet verheven. Psalm 131:1.
21 Dinsdag	God is mijn Heil. Jesaja 12:2.
22 Woensd.	Roep tot Mij en Ik zal u antwoorden. Jeremia 33:3.
23 Donderd.	Heer, geef ons altijd dit brood. Johannes 6:34.
24 Vrijdag	Wie zegt gij, dat Ik ben? Markus 9:29.
25 Zaterdag	Kerstfeest. —Een Kind is ons geboren. Jesaja 9:5.
26 Zondag	De Zoon der menschen is Heer ook van den Sabbat. Matth. 12:8.
27 Maandag	Indien Ik u niet wassche, zoo hebt gij geen deel aan Mij. Joh. 13:8.
28 Dinsdag	De zon ga niet onder over uwe toornigheid. Efeze 4:25.
29 Woensd.	Alles wat uwe hand vindt om te doen, doe dat met uwe kracht. Prediker 9:10.
30 Donderd.	Laat ons de genade vasthouden. Hebreen 12:28.
31 Vrijdag	Als droevig zijnde doch altijd blijde. 2 Kor. 6:10.

Ge-ente Vrugte Bome vir 1925.

“Tyd is geld”—Dink daarom boere en moenie u tyd verkwansel om proewe te neem met vrugtebome. Dit neem u drie en meer jaar om uit te vind of u die regte boom :————: geplant het. :————:

Laat dit aan my oor, vir die laaste 20 jaar kweek ek vrugte vir die mark, en weet dus presies welke soorte die beste is om aan te plant.

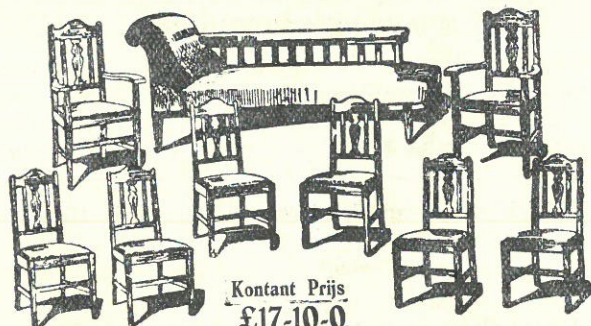
My advies kos u niks — vra daarom.

Vra om my katalogus vir 1925—1926. Daarin sal U 'n beskrywende lys van alle soorte Vrugtebome kry asook nuttige informasie.

G. P. BRITS, J.R.
P.K. Jachtfontein, via Johannesburg.

JANUARIE, 31 Dagen.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
Week	Maand				
		Januarie 7	Laatste Kwartier	9.22 v.m.	opg. ond.
		Januarie 14	Nieuwe Maan	8.35 v.m.	
		Januarie 21	Eerste Kwartier	6.31 v.m.	Spoorweg-tijd.
		Januarie 28	Volle Maan	11.35 n.m.	
V	1	Verschijning van de Almanak der Ned. Herv. Kerk, 1907.		v.m. 5,20	n.m. 7,17
Z	2			5,20	7,18
Z	3			5,21	7,18
M	4			5,22	7,18
D	5			5,23	7,18
W	6	Eerste dienst in de eerste kerk te Kaapstad 1704. Inzwering van President M. W. Pretorius, 1857. De Vierkleur voor het eerst te Potchefstroom gehesen, 1857.		5,23	7,18
D	7	Ds. L. E. Brandt bevestigd te Niezijl, Nederl., 1901		5,25	7,18
V	8			5,25	7,19
Z	9	Ds. P. van Drimmelen te Pietersburg bevestigd, 1915.		5,26	7,19
Z	10	Ds. A. J. Barger geordend, te Boven Smilde, 1914.		5,27	7,19
M	11	Afscheiding van de Geref. Kerk in Z.A., 1859.		5,27	7,19
D	12	Ds. J. J. Kuhn te Zwartuggens bevestigd, 1916.		5,28	7,19
W	13			5,29	7,19
D	14	De Herv. Kerk te Wolmaransstad ingewijd, 1911.		5,30	7,18
V	15			5,31	7,18
Z	16			5,31	7,18
Z	17			5,32	7,18
M	18	Eerste Gekombineerde Kerkvergadering aan de Kaap gehouden, 1746.		5,33	7,18
D	19			5,34	7,18
W	20			5,35	7,17
D	21	De Herv. Gemeente van Rustenburg gesticht, 1850. Dr. H. C. M. Fourie, bevestigd te Bronkhorst-spruit, 1911.		5,36	7,17
V	22			5,37	7,17
Z	23			5,37	7,16
Z	24	Ds. J. J. Prinsloo te Krugersdorp bevestigd, 1920.		5,38	7,16
M	25			5,39	7,16
D	26			5,40	7,15
W	27	Ds. A. J. Begemann te Pretoria bevestigd, 1861.		5,41	7,15
D	28			5,42	7,14
V	29			5,43	7,14
Z	30			5,43	7,13
Z	31			5,44	7,13

20-/ Maandeliks

KOOPT DIT SOLIED EIKEN

EETKAMER-AMEUBLEMENT.

Dit is slechts één van de zeer vele even wondervolle aanbiedingen die in onze nieuwste geïllustreerde katalogus voorkomen, welke op aanvraag gratis toegezonden zal worden.

Het Ameublement bestaat uit 6 gewone stoelen en 2 armstoelen tezamen met heerlijk gestoffeerde canapé. Stoelen en canapé zijn gedekt met pegamoid. Dit ameublement zal geheel compleet gezonden worden, voorzichtig verpakt en gegarandeerd in goede konditie bij enige station in de Unie aan te komen tegen eerste betaling van 45/-, de balans te worden afbetaald in 17 maandelijke paaiementen van 20/- elk, dus een totale prys van £19.5.0.

Gebruik de meubelen terwijl U ervoor betaald. Schrijf om onze volledige geïllustreerde Katalogus nog heden.

Wij verpakken gratis en gegarandeerd veilig te arriveren aan enige station in de Unie. — Schrijf om katalogus.

JACKSON'S BPKT.,

57 LONGSTRAAT, KAAPSTAD.

Gratis Verpakking. Veilige aflevering gegarandeerd.

FEBRUARIE, 28 Dagen.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
Week	Maand	Februarie 6	Laatste Kwartier	1.25 v.m.	opg. ond.
		Februarie 12	Nieuwe Maan	7.20 n.m.	
		Februarie 19	Eerste Kwartier	2.36 n.m.	Spoorweg-
		Februarie 27	Volle Maan	6.51 n.m.	tijd
M D W D V Z Z M D W D V Z Z M D W D V Z Z M D W D V Z Z	1	De Hervormde Kerk te Eendracht ingewijd, 1919.		v.m. 5,45	n.m. 7,12
	2			5,46	7,12
	3			5,47	7,11
	4			5,48	7,11
	5			5,48	7,10
	6	De Hervormde Kerk te Heilbron ingewijd, 1916.		5,49	7, 9
	7			5,50	7, 9
	8			5,51	7, 8
	9			5,52	7, 7
	10			5,52	7, 6
	11			5,53	7, 6
	12			5,54	7, 5
	13			5,55	7, 4
	14			5,56	7, 3
	15			5,57	7, 2
	16	Ds. L. E. Brandt te Johannesburg bevestigd, 1908.		5,57	7, 1
	17			5,58	7, 1
	18	Dr. Martin Luther gestorven 1546.		5,59	7, 0
	19			6, 0	6,59
	20	Gemeente Ventersdorp gesticht, 1892.		6, 0	6,58
	21			6, 1	6,57
	22	De eerste Hervormde Kerk van Pretoria ingewijd, 1857.		6, 2	6,56
	23	De Vierkleur voor het eerst te Pretoria gehesen, 1857.		6, 3	6,55
	24	De Herv. Kerk te Potchefstroom ingewijd, 1866.		6, 3	6,54
	25	De Hervormde Kerk te Pretoria ingewijd, 1905.		6, 4	6,52
	26			6, 4	6,52
	27	Amajuba, 1881. De Hervormde Gemeente van Johannesburg gesticht, 1895.		6, 5	6,51
	28	Ds. P. van Drimmelen overleden in Humpata, 1919		6, 6	6,50

Zelfs de Geringste Huid-Jeuk—

of elke ruwe plek, wond of uitslag, behoort als 'n mogelijke bron van pijnlike en hardnekkige huidziekte te worden beschouwd. Behandel elke pijnlike plek met Zam-Buk.

Deze fijne, plantaardige balsem (in tegenstelling met porieen verstoppende zalven) dringt diep in de huid door. De pijn wordt tot bedaren gebracht en 't vlees wordt gezuiverd, en de huid en gelaatskleur worden op 'n wonderlike manier van alle vlekken bevrijd.

Zam-Buk

EN

ZAM-BUK GENEESKRACHTIGE ZEEP

"M'n handen en voeten waren bedekt met pijnlik, jeukend eczeem" schrijft Mev. E. Nel, uit Bethel, Vryburg, K.P. "ook m'n gelaat werd ontsierd door uitslag en ik kon niet slapen door de brandende jeuk.

"Door geneeskundige hulp en andere middelen kon ik geen beterschap verkrijgen. Later nam ik de proef met Zam-Buk waardoor de jeuk tot bedaren werd bebracht, en m'n gloeiende huid werd op 'n merkwaardige manier verzacht. Door deze prachtige genezer werden de zweren en uitslag volkomen verdreven en werd m'n huid in 'n wonderlike gezonde toestand gebracht."

Zam-Buk wordt verkocht tegen 1/6 en 3/9 (plus belasting.) Zam-Buk Zeep 1/- per tablet. Verkrijgbaar bij alle handelaars.

MONSTER DOOSJE

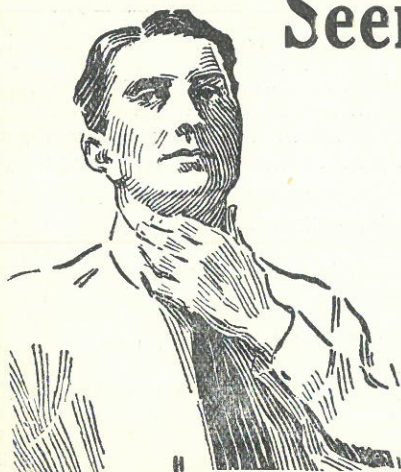
van deze beroemde plantaardige balsem is kosteloos en postvrij verkrijgbaar bij de Zam-Buk Co Kaapstad, indien de naam van deze koerant wordt genoemd.

VERZACHT, ZUIVERT & GENEEST

MAART, 31 Dagen.

		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
Dag der				opg.	ond.
Week	Maand			Spoorweg-tijd	
		Maart 7	Laatste Kwartier 1.50 n.m.		
		Maart 14	Nieuwe Maan 5.20 v.m.		
		Maart 21	Eerste Kwartier 7.12 v.m.		
		Maart 29	Volle Maan 12.0 n.m.		
M	1	Ds. D. F. Erasmus hulpprediker Kaapstad, 1918.		v.m.	n.m.
D	2			6, 7	6,49
W	3	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Ermelo gelegd, 1910.		6, 7	6,48
				6, 8	6,47
D	4			6, 9	6,46
V	5	Ds. P. van Drimmelen te Zeerust bevestigd, 1907.		6, 9	6,44
S	6			6,10	6,43
S	7	Ds. A. R. Smit bevestigd als predikant te Pieter Maritzburg, Natal.		6,11	6,42
M	8			6,11	6,41
D	9			6,12	6,40
W	10			6,13	6,39
D	11			6,13	6,38
V	12			6,14	6,37
S	13			6,14	6,35
S	14			6,15	6,34
M	15			6,16	6,33
D	16			6,16	6,32
W	17			6,17	6,31
D	18			6,17	6,30
V	19			6,18	6,28
S	20	Oudl. A. Röcher te Ventersdorp overleden, 1912.		6,19	6,27
S	21	Ds. A. J. G. Oosthuizen te Germiston bevestigd, 1924.		6,19	6,26
M	22			6,20	6,25
D	23			6,20	6,24
W	24			6,21	6,23
D	25	Herv. Kerk te Potgietersrust ingewijd, 1922.		6,21	6,21
V	26			6,22	6,20
S	27	Ds. M. J. Goddefroy te Middelburg bevestigd 1905		6,23	6,19
S	28	De Herv. Kerk te Ventersdorp ingewijd, 1913.		6,23	6,18
M	29			6,24	6,17
D	30			6,24	6,15
W	31			6,25	6,14

Seer Keel ?

Neem dan duidelik

FORMAMINT

Formamint vernietig die beskadigende kieme in die mond en keel, en genees Seer Keel. Dit beveilig u famielie teen aansteeklike siektes soos

SKARLAKENKOORS

WITSEERKEEL,

INFLUENZA, ENS.

Dr. Hopkirk skryf in sy boek "Influenza": "In Formamint tablette besit ons die beste moontlikheid van verhoeding (en genesing) van aansteeklike besmetting in die mond en keel, wat, as dit verwaarloos word, ernstige komplikasies as gevolg mag hê."

FORMAMINT

Die Kiemdodende Keeltablet.
VERKOOP DEUR ALLE APTEKERS.

"Salamander" Brand-Assurantie Mpij van Amsterdam.

LAAGSTE KOMPETITIE TARIEVEN.

Onze Polissen dekken ook enige schade aangericht door **Weerlicht** onverschillig of daarbij brand ontstond of niet.

Polissen uitgereikt in een der **beide Landstalen** al naar verkiezing van de geassureerde.

Schaden worden prompt geregeld en betaald door de ondergetekende gevolmachtigde Hoofd-Agenten voor Transvaal.

TAYLOR & GEERLING,

29 KERKPLEIN, PRETORIA, P.K. Bus 738.

Vertegenwoordiger te Johannesburg:

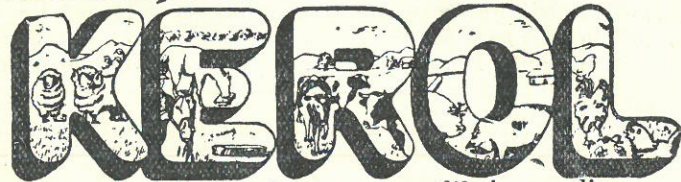
J. SMITH, Jeppe Arcade, 110 Commissioner Straat.

APRIL, 30 Dagen.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
Week	Maand			opg.	ond.
				Spoorweg-tijd	
				v.m.	n.m.
		April 5	Laatste Kwartier	10.50 n.m.	
		April 12	Nieuwe Maan	2.56 n.m.	
		April 20	Eerste Kwartier	1.23 v.m.	
		April 28	Volle Maan	2.17 v.m.	
D	1	Dr. J. H. Greyvenstein hoogleraar te Pretoria 1917 Dr. S. P. Engelbrecht hoogleraar te Pretoria, 1921		6,25	6,13
V	2			6,26	6,12
Z	3	De Nieuwe Psalmberijming in Z.A. ingevoerd 1775		6,27	6,11
Z	4			6,27	6,10
M	5			6,27	6,
D	6	Van Riebeeck geland in Tafelbaai, 1652. Herv. Gemeente van Chrissiesmeer gesticht, 1892.		6,28	6, 8
W	7			6,28	6, 7
D	8			6,29	6, 6
V	9	Ds. L. E. Brandt te Pietersburg bevestigd. 1904.		6,30	6, 4
Z	10			6,30	6, 3
Z	11	Ds. J. J. Prinsloo te Standerton bevestigd, 1919.		6,31	6, 2
M	12	De Herv. Kerk te Bronkhorstspuit ingew. 1913.		6,32	6, 1
D	13	Oud. M. J. Prinsloo van Witfontein overl., 1892.		6,32	5,59
W	14			6,33	5,58
D	15	Hoeksteen oude Kerk Ventersdorp gelegd, 1893.		6,33	5,57
V	16			6,34	5,56
Z	17	Luther voor de Rijksdag te Worms, 1521. Ds. M. J. Goddefroy emeritus, 1917.		6,34	5,55
Z	18	Ds. S. Vermooten te Potchefstroom bevestigd 1919		6,35	5,54
M	19	De eerste Herv. Kerk in Potchefstroom ingewijd, 1851.		6,36	5,53
D	20	Ds. T. Dreyer te Standerton bevestigd, 1924.		6,36	5,52
W	21	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Chrissies- meer gelegd, 1892.		6,37	5,51
D	22	Ds. N. J. van Warmelo overleden, 1892.		6,37	5,50
V	23	De eerste Herv. Kerk te Middelb. ingewijd, 1876.		6,38	5,49
Z	24	Ds. S. J. Strijdom te Makwassie bevestigd, 1919.		6,39	5,48
Z	25	De Kerkeraad van Witfontein niet verenigen, 1886.		6,39	5,47
M	26	Protest van de Hervormers te Spiers, 1529.—Van- daar "Protestanten."		6,40	5,46
D	27	Eerste Herv. Kerk van Rustenburg ingewijd, 1851.		6,40	5,45
W	28			6,41	5,44
D	29			6,41	5,44
V	30			6,42	5,43

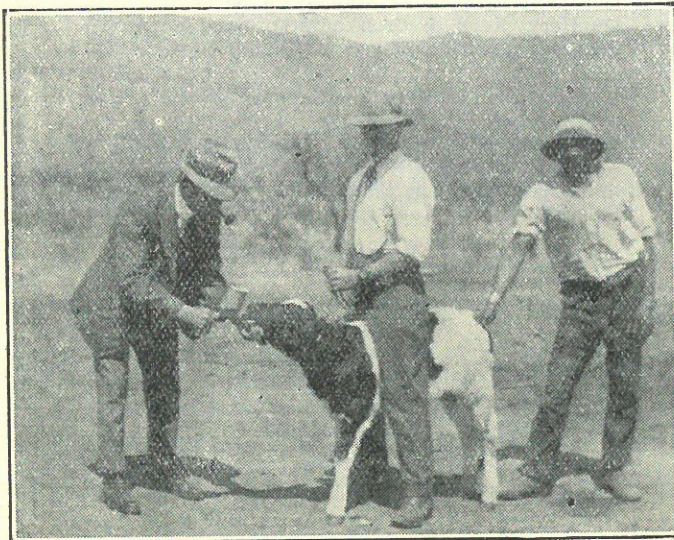
VEILIG

 om Skape en Kalwers te dokter met

sodat dit absoluut onmoontlik is om die
 vloeistof in die longe te kry, en verseker
 terselfdertyd dat die dier elke druppel
 Kerol insluk sonder verkwisting. :: ::

Lowe's Patente Kerol Toestel
 (ALLES METAAL)

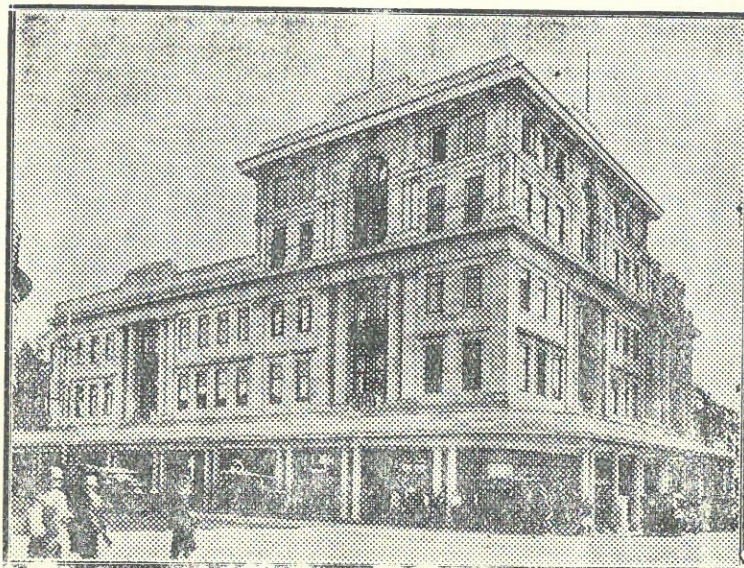
Mnr. W. H. Bartlett, die beroemde Teler van Fries Kampioene, wat gellings van Kerol elke jaar gebruik en orals pryse wen, sal nie droom om 'n kalf te dokter sonder die veiligheidstoestel nie.

Gemaklik, Spaarsaam, Skoop, Veilig en Gou.

37/6 orals. As u winkelier dit nie kan verskaf nie, skryf aan die Kerol Spesialis: (Claude A. Lowe), Queenstown, K.P.

MEI, 31 Dagen.

		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
Dag	der			opg.	ond.
Week	Maand			Spoorweg-tijd	
		Mei 5	Laatste Kwartier 5.13 v.m.		
		Mei 12	Nieuwe Maan 0.55 v.m.		
		Mei 19	Eerste Kwartier 7.48 n.m.		
		Mei 27	Volle Maan 1.49 n.m.		
				v.m.	n.m.
Z	1	Eerste dienst der Hervormden te Wolmaransstad, 1892.		6,43	5,42
Z	2			6,43	5,41
M	3	Dr. J. H. Greyvenstein te Pretoria bevestigd, 1914. Ds. J. Dreyer te Dullstroom bevestigd, 1924.		6,44	5,40
D	4			6,44	5,39
W	5	Ds. A. J. Barger te Johannesburg bevestigd, 1918.		6,45	5,38
D	6			6,46	5,38
V	7	Ds. J. J. Kuhn te Krugersdorp bevestigd, 1909.		6,46	5,37
Z	8	Prof. Dr. P. J. Muller te Pretoria bevestigd, 1904. Hervormde Gemeente van Memel gesticht, 1915.		6,47	5,36
Z	9			6,47	5,35
M	10			6,48	5,35
D	11			6,49	5,34
W	12	Eerste Avondmaals bediening aan de Kaap, door Ds. Backerius, 1652.		6,49	5,33
D	13			6,50	5,33
V	14			6,51	5,32
Z	15	De Hervormer uitgekomen, 1909.		6,51	5,32
Z	16			6,52	5,31
M	17			6,52	5,30
D	18			6,53	5,30
W	19			6,54	5,29
D	20			6,54	5,29
V	21	Ds. G. E. Alers te Germiston bevestigd, 1921. De Nieuwe Psalmen voor het eerst in Kaapstad gezongen, 1775.		6,55	5,28
Z	22			6,55	5,28
Z	23			6,56	5,28
M	24			6,56	5,27
D	25			6,57	5,27
W	26			6,57	5,26
D	27	Calvijn overleden, 1564.		6,58	5,26
V	28	Ds. P. S. Grobler te Krugersdorp bevestigd, 1922.		6,59	5,26
Z	29	Ds. G. W. Smits overleden, 1894. Dr. S. P. Engelbrecht geordend, 1921.		6,59	5,25
Z	30			7, 0	5,25
M	31			7, 0	5,25

Southern Life Genootskap,

VAN-SUIDAFRIKA.
FONDSE £3.500,000

Die geskiedenis van die "Southern" is 'n geskiedenis van sukses. Elke pennie van die Fondse behoort aan die Polishouers.

Die "Southern" het nog nooit iets betaal aan "Aandeelhouders" nie, omdat daar nie een is nie. Die "Southern" behoort uitsluitelik aan sy Lede, en niemand anders nie.

Dit is 'n Suidafrikaanse Kantoor, met al sy fondse belê in Suid-Afrika. Daarom het dit 'n spesiale reg om ondersteuning te eis van almal wat in Suid-Afrika woon.

Skryf om besonderhede aan die ondergenoemde adres:

PRETORIA TAK.

"SOUTHERN LIFE" GEBOUE,
Kerkstraat, Pretoria.

J. J. VAN GINKEL,
Plaselike Bestuurder.

Foon 726,

Bus 248.

JUNIE, 30 Dagen.

Dag		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
der				org	ond
Week	Maand			Spoorweg-tijd	
		Junie 3	Laatste Kwartier 10.9 v.m.		
		Junie 10	Nieuwe Maan 12.8 n.m.		
		Junie 18	Eerste Kwartier 1.14 v.m.		
		Junie 25	Volle Maan 11.13 n.m.		
D	1			v m	n.m.
W	2	De Herv. Gem. van Gwe'lo (Rhodesia) gesticht 1923		7, 1	5,25
D	3	Ouderling G. J. Engelbrecht, L.T.V. (Standerton), aan kogelwonden overleden, 1991.		7, 1	5,24
V	4	Ds. J. van Belkum te Rustenburg bevestigd, 1891.		7, 2	5,24
Z	5	Uitspraak van het Hooggerechtshof in zake de Kerk te Trichardtsfontein, 1893.		7, 3	5,24
Z	6	De Herv. Gem. van Humpata gesticht, 1910. Dr. H. Fourie te Johannesburg bevestigd, 1924.		7, 3	5,24
M	7			7, 4	5,24
D	8			7, 4	5,24
W	9			7, 5	5,24
D	10			7, 5	5,24
V	11			7, 5	5,24
Z	12			7, 6	5,24
Z	13	De Hervormde Kerk te Ermelo ingewijd, 1910.		7, 6	5,24
M	14			7, 6	5,24
D	15	Ds. N. J. van Warmelo geordend te Potchefstroom, 1864.		7, 7	5,24
W	16			7, 7	5,24
D	17			7, 7	5,24
V	18	Ds. F. S. du Toit van Ventersdorp, overl. 1914. Ds. P. J. J. Venter te Lichtenburg bevestigd, 1921.		7, 8	5,24
Z	19			7, 8	5,24
Z	20	Komdt. Salomon Th. Prinsloo overleden, 1892.		7, 8	5,24
M	21			7, 8	5,25
D	22	Ds. D. F. Erasmus te Pietermaritzburg bevestigd, 1918.		7, 9	5,25
W	23			7, 9	5,25
D	24			7, 9	5,25
V	25			7, 9	5,26
Z	26			7, 9	5,26
Z	27			7,10	5,26
M	28			7,10	5,26
D	29	Ds. A. J. Begemann emeritus, 1872.		7,10	5,27
W	30			7,10	5,27

Die geheim van skoon,
gesonde tande bestaan
daarin deur dit gereeld
twee keer per dag te
borsel en 'n tandarts
twee keer per jaar te
konsulteer.

U ook, moet die aange-
name tandepoeier ge-
bruik.

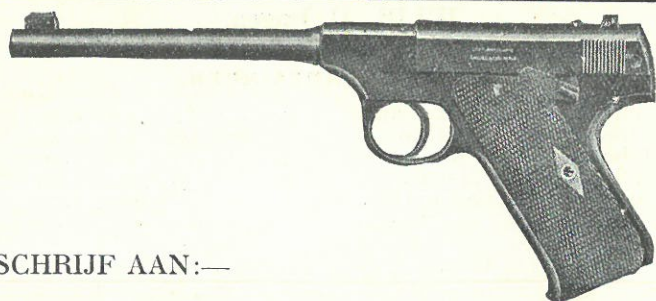
COLGATES

"Ribbon Dental Cream,"

Verkrybaar by alle Aptekers.

JULIE, 31 Dagen.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
Week	Maand			opg.	ond.
		Julie 2	Laatste Kwartier	3.2 n.m.	
		Julie 10	Nieuwe Maan	1.6 v.m.	
		Julie 18	Eerste Kwartier	4.55 v.m.	
		Julie 25	Volle Maan	7.13 v.m.	
		Julie 31	Laatste Kwartier	9.25 n.m.	
Week	Maand			v.m.	n.m.
D	1			7,10	5,28
V	2			7,10	5,28
Z	3			7,10	5,28
Z	4			7,10	5,29
M	5			7,10	5,29
D	6			7,10	5,30
W	7	Johannes Huss verbrand, 1415.		7,10	5,30
D	8	Hervormde Gemeente Bloemhof gesticht, 1916.		7, 9	5,30
		Ds. H. P. Wolmarans te Zeerust bevestigd, 1922.			
V	9			7, 9	5,31
Z	10	Calvijn geboren, 1509.		7, 9	5,31
Z	11			7, 9	5,32
M	12			7, 9	5,32
D	13			7, 8	5,33
W	14			7, 8	5,33
D	15	Schoemansdal verlaten, 1867.		7, 8	5,34
V	16			7, 8	5,34
Z	17	Oudl. J. v. Graan te Ventersdorp overleden, 1917.		7, 7	5,35
Z	18	Ds. N. J. v. Warmelo te Heidelberg bevest., 1868.		7, 7	5,35
M	19	Ds. L. G. F. Biccard overleden, 1900.		7, 6	5,36
D	20			7, 6	5,36
W	21			7, 5	5,37
D	22			7, 5	5,37
V	23			7, 4	5,38
Z	24	Ds. Biccard in Zoutpansberg bevestigd, 1875.		7, 4	5,39
Z	25	Afscheid van Prof. Dr. P. J. Muller van Pretoria, 1910.		7, 4	5,40
M	26	Kerkorde van de Mist ingevoerd, 1804.		7, 3	5,40
D	27	De Prokuratie Kommissie in 't leven geroepen, 1890.		7, 2	5,40
W	28			7, 2	5,41
D	29			7, 1	5,41
V	30	Ds. N. J. v. Warmelo te Schoemansdal bevestigd, 1864.		7, 1	5,42
Z	31			7, 0	5,4

SCHRIJF AAN:—

G. F. PERRINS & COY., BEPERK,
201 PRETORIUSSTRAAT, PRETORIA.
Postgus327,

om hun geïllustreerde Pryslyst van

WAPENS EN AMMUNITIE.

:—: POSTVRY. :—:

VIR DIE BESTE MELK, BOTER, EIERS en KAAS

Laat ons u bedien met die beste verkrybare goedere teen billike pryse. Ons is kopers, en boere moet aan ons skrywe voor hulle verkoop. _____

Die "Diamond Hill Dairy,"

Hoek van Skinner en du Toit Strate,

Foon 2550.

P R E T O R I A.

AUGUSTUS, 31 Dagen.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.		Zons
Week	Maand			opg. ond.
				Spoorweg-tijd
		Augustus 8	Nieuwe Maan	3.49 n.m.
		Augustus 16	Eerste Kwartier	6.39 n.m.
		Augustus 23	Volle Maan	2.38 n.m.
		Augustus 30	Laatste Kwartier	6.40 v.m.
Z	1			m n.m.
M	2			7 0 5 43
D	3	Ds. J. van Belkum te Heidelberg bevestigd, 1903.		6 59 5 43
W	4			6 58 5 44
D	5			6 58 5 44
V	6			6 57 5 45
S	7			6 56 5 45
Z	8	Eerste Algemene Kerkvergadering van de Ned. Hervormde Kerk van de Z.A.R. te Rustenburg geopend, 1853.		6 55 5 46
				6 54 5 47
M	9	Ds. M. J. Goddefroy overleden, 1920.		6 54 5 48
D	10			6 53 5 48
W	11			6 52 5 49
D	12			6 51 5 49
V	13			6 50 5 50
S	14			6 49 5 50
Z	15	Vertrek van Ds. van Warmelo uit Holland naar Zuid-Afrika, 1862.		6 48 5 51
M	16	De Hervormde Gem. te Vereniging gesticht, 1913.		6 47 5 51
D	17	Ds. A. J. Lagerwey overleden, 1898.		6 46 5 52
		Herv. Kerk Venterskroon ingewijd, 1889.		
W	18			6 45 5 52
D	19			6 45 5 53
V	20	Eerste Doopbediening aan de Kaap, door Ds. Fredricus Fronten, 1653.		6 44 5 53
S	21			6 43 5 54
Z	22			6 42 5 54
M	23	Ds. J. v. Arkel eerste predikant in Kaapstad, 1665.		6 40 5 55
D	24	Bloedbad van St. Bartholomeus 1572. Samenkoms te Pretoria onder leiding van Pres. Kruger om de kerkkwesie te bespreken, 1891.		6 39 5 55
W	25			6 38 5 56
D	26			6 37 5 56
V	27			6 36 5 57
S	28			6 35 5 57
Z	29			6 34 5 58
M	30			6 33 5 58
D	31	Lijdenburg scheidt zich van de Herv. Kerk af 1854		6 32 5 59

DE GROTE FOUT

die door vele moeders gemaakt wordt is dat zij hun kleinen niet korrekt voeden. Moeders die geen natuurlijk voedsel voor hun zuigeling hebben, behoren onmiddellijk dat wondervolle voedsel te proberen dat nu aanbevolen wordt door alle voorname dokters en kraamverpleegsters.

LACTOGEN

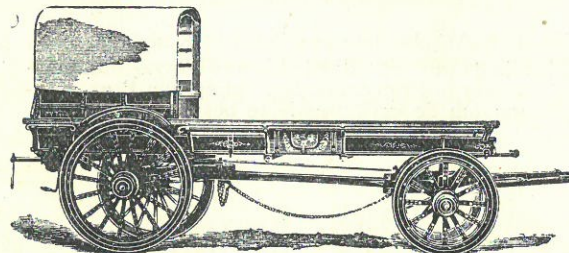
HET NATUURLIKE
MELKVOEDSEL.

Is eender in samenstelling, voeding en verteerbaarheid als Moedermelk en is geschikt voor verplegende moeders zowel als voor zuigelingen.

BON ACCORD WERKEN
KING WILLIAM'S TOWN, K.P.

W. G. GLENNIE,
SMID, WAGENMAKER EN DRAAIER.

Oudste Wagenmakersfirma in Zuidafrika en oorspronkelijke fabrikanten van GLENNIE'S BEROEMDE WAGENS.

Bokwagens, Ezelwagens, Veerwagens, Bokwagens, Veer-
karren, Handkarren, Sanitaire Wagens, Kruiwagens, enz.
Wagenmateriaal van elke beschrijving in voorraad
gehouden.

Gemaakt op bestelling op de kortste kennisgeving.

SEPTEMBER, 30 Dagen.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
Week	Maand			opg.	ond.
				Spoorweg-tijd	
		September 7	Nieuwe Maan	7.45 v.m.	
		September 15	Eerste Kwartier	6.27 v.m.	
		September 21	Volle Maan	10.19 n.m.	
		September 28	Laatste Kwartier	7.48 n.m.	
W	1			v m.	n.m.
D	2	Prof. Hofmeyr overleden, 1909.		6 31	6 0
V	3			6 30	6 0
Z	4			6 28	6 1
Z	5			6 27	6 1
M	6			6 26	6 2
D	7			6 25	6 2
W	8	Ds. N. J. van Warmelo geboren, 1835.		6 24	6 3
D	9			6 23	6 3
V	10			6 22	6 4
Z	11			6 20	6 4
Z	12	De Herv. Kerk te Johannesburg ingewijd, 1908.		6 19	6 5
M	13			6 18	6 5
D	14			6 16	6 6
W	15			6 15	6 6
D	16			6 14	6 7
V	17			6 13	6 7
Z	18			6 12	6 8
Z	19			6 11	6 8
M	20	Eerste huweliksordonantie van J. A. de Mist, 1804. Prof. J. Lion Cachet overleden, 1912.		6 10	6 9
D	21			6 8	6 9
W	22			6 7	6 10
	23			6 6	6 11
	24	Ds. P. W. Ennis te Klerksdorp bevestigd, 1906.		6 4	6 11
Z	25			6 3	6 12
Z	26			6 2	6 12
M	27			6 1	6 13
D	28	De Hervormde Kerk te Witpoort ingewijd, 1912.		6 0	6 13
W	29			5 58	6 14
D	30	Ds. M. J. Goddefroy te Witfontein bevestigd, 1887.		5 57	6 14
				5 56	6 15

Konkreet Konstruksies

is eeuwigdurend,
maar maak seker dat u

PRETORIA - PORTLAND-SEMENT

gebruik.

Want dis die Gewaarborgde
Standaardmerk en die Pro-
duksie van u Eie Land.

As u

PRETORIA - PORTLAND - SEMENT
GEBRUIK SIRKULEER U GELD IN
SUID-AFRIKA.

Die Kompanie is geheel en al Suidafrikaans—
hulle kapitaal is hier belê.

Die Fabriek is die eerste in Suid-Afrika en is
vandag die grootste. Opgerig 1892.

*U WORD VRIENDELIK UITGENOOI OM AAN
ONS TE SKRYWE OOR ENIG IETS BETREF-
FENDE SEMENT.*

Posbus
3811.

JOHANNESBURG.

Telegramme:
"Cement".

OCTOBER, 31 Dagen.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.		Zons		
Week	Maand	Oktober 7	Nieuwe Maan 0.13 v.m.	opg. ond.	Spoorweg- tijd	
		Oktober 14	Eerste Kwartier 4.28 n.m.			
		Oktober 21	Volle Maan 7.15 v.m.			
		Oktober 28	Laatste Kwartier 12.57 n.m.			
V	1	Ds. A. J. Barger te Middelburg bevestigd, 1919. Ouderling D. P. J. v. Schalkwijk van Trichardts- fontein overleden, 1911.			v.m.	n.m.
Z	2				5 55	6 15
Z	3				5 54	6 16
M	4				5 52	6 16
D	5				5 51	6 17
W	6				5 51	6 17
			5 50	6 18		
D	7	Ds. Dirk van der Hoff overleden, 1881. Hoeksteenlegging Herv. Kerk, Pietersburg, 1891. Ds. S. J. Strijdom te Krugersdorp bevestigd, 1914. De Hervormer Ulrich Zwingli gesneuveld, 1531.			5 48	6 19
V	8				5 47	6 19
Z	9				5 45	6 20
Z	10				5 44	6 20
M	11				5 43	6 21
D	12				5 42	6 21
W	13	Ds. S. Vermooten te Zeerust bevestigd, 1915. Eerste dienst der Hervormden te Lichtenburg 1891			5 41	6 22
D	14				5 40	6 22
V	15				5 39	6 23
Z	16				5 38	6 24
Z	17				5 37	6 25
M	18				5 36	6 25
D	19	De Herv. Kerk te Louis Trichardt ingewijd, 1906.			5 35	6 26
W	20				5 34	6 26
D	21				5 32	6 27
V	22				5 31	6 28
Z	23				5 30	6 29
Z	24				5 30	6 30
M	25	Het Edikt van Nantes herroepen, 1685. Ds. D. F. Erasmus te Ventersdorp bevestigd, 1920			5 29	6 30
D	26				5 28	6 31
W	27				5 27	6 31
D	28				5 26	6 32
V	29				5 25	6 33
Z	30				5 24	6 33
		Ds. J. J. Prinsloo te Trichardtsfontein beves- tigd, 1909.				
Z	31				Hervormingsdag. Samenkomst van Kommissies Ned. Herv. Kerk en Ned. Ger. Kerk om te verenigen, 1882.	
		5 23	6 34			

Er zijn TWEE zaken waar u
beslist meer van behoort te
weten!

Dat zyn:

**(1) DE "DOMO" ROOMAF-
SCHEIDERS** welke de
eenvoudigste, de meest
doelmatige en de goedkoop-
ste Roomafscheiders zijn
op de Markt. Prijs aanmerkelijk verlaagd.

**(2) HET "UTILITY" (WATER-
SAVING) BAD** dat een grote
zegen is voor alle Platte-
landsbewoners — — speciaal
waar water schaars is.

Indien uw lokale winkelier niet kan leveren schrijft
dan dadelik aan de Alleen-Agenten:

Wolff & Elias, Bepkt.,
Postbus 854, DURBAN.

NOVEMBER, 30 Dagen.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
Week	Maand			opg	ond.
				Spoorweg- tijd	
		November 5	Nieuwe Maan	4.34 v.m.	
		November 13	Eerste Kwartier	4.28 n.m.	
		November 19	Volle Maan	7.15 v.m.	
		November 27	Laatste Kwartier	9.15 v.m.	
M	1	Eerste dienst der Hervormden te Krugersdorp 1891		5 23	6 35
D	2	Eerste Algemene Kerkvergadering van de Ned Herv. Kerk in Z.A. te Kaapstad geopend, 1824.		5 22	6 36
W	3	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Chr'stiana gelegd, 1876.		5 21	6 37
D	4	Aankomst van Ds. D. v.d. Hoff uit Holland te Kaapstad, 1852.		5 20	6 38
V	5	Naam van de Ned. Herv. Kerk in de Kaapkolonie veranderd in Ned. Gereformeerd, 1842.		5 19	6 38
Z	6			5 18	6 39
Z	7			5 18	6 40
M	8			5 17	6 40
D	9			5 17	6 41
W	10	Martin Luther geboren, 1483.		5 16	6 42
D	11			5 15	6 43
V	12			5 14	6 44
Z	13			5 13	6 45
Z	14			5 13	6 45
M	15			5 13	6 46
D	16			5 12	6 47
W	17			5 12	6 48
D	18			5 11	6 48
V	19	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Potgieters- rust gelegd, 1921.		5 11	6 49
Z	20			5 11	6 50
Z	21	Ds. H. D. van Broekhuizen predikant van de Her- vormde Gemeente Pretoria, 1917.		5 11	6 51
M	22	De Hervormde Gemeente van Trichardtsfontein gesticht, 1879.		5 10	6 52
D	23			5 10	6 53
W	24			5 10	6 53
D	25	Ds. W. J. Poën bevestigd te Pietersburg, 1922.		5 10	6 54
V	26	De Hervormde Kerk te Memel ingewijd, 1915.		5 9	6 55
Z	27			5 9	6 56
Z	28			5 9	6 57
M	29	De Ger. Theol. School te Burgersdorp geopend, 1869.		5 9	6 58
D	30			5 9	6 58

ONS DAGBLAD VAN DIE NOORDE DIE VOLKSBLAD.

Is u al intekenaar? Smaak u al die genot van tydlig die wêreldnuus in u eie volkstaal te lees?

Ons boere het die markberigte nodig. Ons het almal die inligtings nodig oor ons volksbestaan en wat in die volkerewêreld gebeur. Anders is ons baie soos 'n skip sonder kompas. Spurgeon het gesê: "Ek lees my Bybel om daarin te sien wát die Raad van God is, en my koe-rant om dáárin te sien hóe God Sy Raad uitvoer in die verloop van die wêreldgeskiedenis."

Kennis is mag! Wapen dus uself, en help tegelyk as Afrikaner ons dagblad. Hoe meer intekenaars hoe makliker die advertensies instroom. Moenie 'n ongereguleerde posdiens ontsien nie. Die prys is maar £2 5s. od. per jaar. Stuur u naam aan die Nasionale Pers, Beperk, Bus 267, Bloemfontein. Laat ons skouer aan skouer staan, dorpsbewoner en boer op die platteland. Dit is 'n voor-reg en genot om 'n Afrikaanse dagblad te hê. Ek praat van eie ondervinding.

C. W. M. DU TOIT.

DECEMBER, 31 Dagen.

Dag der	MAANSVERANDERINGEN.		Zons	
	Week	Maand	opg.	ond.
December 5	Nieuwe Maan	8.12 v.m.		
December 12	Eerste Kwartier	8.47 v.m.		
December 19	Volle Maan	8.9 v.m.		
December 27	Laatste Kwartier	6.59 v.m.		
			Spoorweg- tijd	
			v.m.	n.m.
W 1			5 9	6 59
D 2			5 9	6 59
V 3			5 9	7 0
Z 4	Ned. Ger. Kerk in de Z.A.R. georganiseerd, 1866.		5 9	7 1
Z 5			5 9	7 2
M 6	Voortrekkers gelofte, 1838.		5 9	7 3
D 7	Stichting van de Ned. Herv. of Ger. Kerk, 1885.		5 9	7 4
W 8			5 9	7 5
D 9			5 9	7 5
V 10			5 9	7 6
Z 11			5 10	7 7
Z 12	Ds. C. W. du Toit emeritus, 1918.		5 10	7 8
M 13			5 10	7 8
D 14			5 10	7 9
W 15			5 11	7 9
D 16	Slag van Bloedrivier—Dingaansdag, 1838. Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Middelburg gelegd, 1896.		5 11	7 10
V 17			5 11	7 11
Z 18			5 12	7 11
Z 19	De Herv. Kerk te Vereeniging ingewijd, 1915.		5 12	7 12
M 20			5 13	7 12
D 21			5 13	7 13
W 22			5 14	7 14
D 23			5 14	7 14
V 24			5 15	7 14
Z 25			5 15	7 15
Z 26	De hoeksteen van de Hervormde Kerk te Pot- chefstroom gelegd, 1859.		5 16	7 15
M 27			5 16	7 16
D 28	Prof. D. Postma te Burgersdorp overleden, 1890.		5 17	7 16
W 29			5 18	7 16
D 30			5 18	7 17
V 31	De Herv. Gemeente van Heidelberg gesticht, 1865.		5 19	7 17

Die Lotgevalle van die Voortrekkers

in

Natal na Bloedrivier,

1838—1843.

Opgestel deur MNR. ERIC STOCKENSTRÖM op versoek
van 'n gesamentlike Kommissie uit die Ned. Geref., die
Gereformeerde en Hervormde Kerke in Suid-Afrika.

'n Baie interessante en leersame boekie oor 'n aller-
belangrikste tydperk in ons volksgeskiedenis.

PRYS SLEGS 1/6 POSVRY.

Feeskommissies en Kerkrade wat 20 of meer tegelyk

bestel kry 10% afslag. Bestel dadelik by:

Die Volksblad Boekhandel,

Bus 325, Bloemfontein.

POS TARIEF. Briewe, Nuusblaaië, Drukwerk, ens.

NA	BRIEWE.	POSKAARTJES.	NUUSBLAAIË.	DRUKWERK.
Unie van S.-Afrika, Rhodesië, Bechuanaland, Mosambique en S.W. Afrika	2d. per ons	1d. per stuk.	1/2d. per 4 ons.	1/2d. per 2 ons.
Oorsee (Britse Kolonies en Be- sittinge) ook Australië	2d. per ons	1d. per stuk.	1/2d. per 2 ons.	1/2d. per 2 ons.
Vreemde Oorsee Lande	2 1/2d. per ons.	1d. per stuk.	1/2d. per 2 ons.	1/2d. per 2 ons.

Pakette Pos na Transvaal, O.V.S., en Natal (S.A. Unie) 2d. vir 4 onse of gedeelte daarvan, 4d.

vir 8 onse. Bo 8 onse 6d. per pond of gedeelte daarvan.

" " Prov. Mosambique 4d. vir 8 onse en 2d. vir elke 4 onse meer of part van 4 onse.

" " Rhodesië 1/6 per pond of gedeelte van 'n pond.

" " Britse Lande oorsee 9d. per pd. of gedeelte van 'n pd.

" " Andere Oorsee Lande verskillende tariewe. Informasie op Poskantore verkrybaar.

" " Bechuanaland Protektoraat 1/- per pd.

Registrasie.—Briewe, ens., kan geregistreer word teen 4d. ekstra.

Kommissie.

Voor het verlenen van Postwissels wordt een kommissie gevorderd berekend tegen 6d. voor elke £4 in de Z.A. Unie. Een 9d. voor elke £4 in de andere Kolonies in Zuid-Afrika. Een 1/- voor elke £4 in de Overzeese Landen. Maksimum bedrag van één postwissel is £40, behalve Verenigde Staten van Amerika £20.

Postwissels kunnen per telegraaf worden verzonden in Zuid Afrika (Unie) tegen betaling van onkosten telegram van advies verzonden door de postmeester.

Postorders.

6d.	1d.	11/-	3d.
1/-	1d.	11/6	3d.
1/6	1d.	12/-	3d.
2/-	1d.	12/6	3d.
2/6	1d.	13/-	3d.
3/-	2d.	13/6	3d.
3/6	2d.	14/-	3d.
4/-	2d.	14/6	3d.
4/6	2d.	15/-	4d.
5/-	2d.	15/6	4d.
5/6	2d.	16/-	4d.
6/-	2d.	16/6	4d.
6/6	2d.	17/-	4d.
7/-	2d.	17/6	4d.
7/6	2d.	18/-	4d.
8/-	2d.	18/6	4d.
8/6	2d.	19/-	4d.
9/-	2d.	19/6	4d.
9/6	2d.	20/-	4d.
10/-	2d.	20/6	4d.
10/6	2d.	21/-	4d.

Zelfde bedragen voor Britse Landen Overzee verkrijgbaar.

De volgende Postzegels zijn bij de Postdienst in gebruik: ½d., 1d., 1½d., 2d., 3d., 4d., 6d., 1/-, 2/6,

5/-, 10/-. Zegels van £1 zijn slechts aan zekere kantoren verkrijgbaar.

Behalve de postzegels in gebruik kunnen voorraden van de volgende schrijfbehoeften, n.l., postkaarten, enveloppen, geregistreeerde enveloppen, briefkaarten en nieuwsbladoslagen aan elk postkantoor verkregen worden tegen de benedenvermelde prijzen, plus de waarde van de daarop gezegelde of gedrukte postzegel:—

(1) Nieuwsbladoslagen en Postkaarten.

2 voor ½d.	8 voor 2d.
4 „ 1d.	10 „ 2½d.
6 „ 1½d.	12 „ 3d.

(2) Briefkaarten en gezegelde enveloppen.

2 voor 1d.	8 voor 3d.
4 „ 1½d.	10 „ 3½d.
6 „ 2d.	12 „ 4d.

(3) Geregistreeerde enveloppen.

1 voor 1d.	7 voor 5½d.
2 „ 1½d.	8 „ 6d.
3 „ 2½d.	9 „ 7d.
4 „ 3d.	10 „ 7½d.
5 „ 4d.	11 „ 8d.
6 „ 4½d.	12 „ 9d.

Inkomstenzegels. 3d., 6d., 1s., 2s. 6d., 3s., 5s., 10s., £1, £5, £10 en £25. Deze zijn aan de meeste postwisselkantoren verkrijgbaar. (De ½d., 1d. en 1½d. postzegels zijn ook inkomstenzegels.)

Ongefrankeerde en onvoldoend gefrankeerde brieven, enz., worden belast met een port ten bedrage van tweemaal de ontbrekende som.

Voor verandering van bestemming van brieven, enz., behalve pakketten (readressering) wordt geen afzonderlijke port geëist.

Brieven bevattende munten, goud, juwelierswaren, en in 't algemeen kostbaarheden moeten aangetekend worden.

Private Postzakken.

Personen langs een postweg wonende, kunnen gebruik maken van een private postzak, waarin hun brieven, enz., van 't naaste postkantoor met de postkar worden verzonden tegen huur van £1 per jaar. De postzak moet door de persoon, die verlangt er van gebruik te maken, zelf verschaft worden; deze kan van de postdienst gekocht worden tegen betaling.

Postwissels

kunnen worden verkregen en uitbetaald. Het bedrag van een Postwissel mag niet hoger zijn dan £40 en geen onderdelen van 1d. mogen daarin voorkomen.

Invulling.

De invulling van de naam van de ontvanger en van 't kantoor van uitbetaling kan geschieden door de koper zelf. Op verzoek kan 't ook door de postmeester geschieden.

Postorders zijn slechts voor drie maanden geldig, na die tijd kan uitkering plaats hebben tegen betaling van een nieuwe kommissie voor iedere volgende 3 maanden of gedeelte ervan.

Aantekening van Nummer.

Veiligheidshalve wordt het publiek aangeraden een aantekening te houden van de nummers van orders.

Telefoonverbinding

met bijna alle dorpen in Transvaal. Tarief: 3d. elke 15 mijl tot 120 mijl, daarna 6d. voor elke 25 mijl of gedeelte ervan.

Private Bussen.

Private Bussen vanaf £1 10s. tot £3 10s. voor 't eerste jaar. Tweede en volgende jaar vanaf £1 5s. od. tot £3 5s. od.

Inlands Telegram Tarief.

Unie van Z.A., Z.W.A. Protektoraat (overland),

Lourenço Marques en Inhambane: 1/3 eerste 12 woorden, daarna 1d. per woord.

Bechuanaland Protektoraat en Z. Rhodesië: 2/3 voor 12 woorden en dan 2d. per woord.

Beira en N. Rhodesië: 3/9 voor 12 woorden en dan 3½d. per woord.

Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika.

De Algemeene Vergadering der Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika komt gewoonlijk alle drie jaren bijeen (Art. 11 der Wetten), en bestaat uit alle dienstdoende predikanten, en twee ouderlingen en één diaken, door elke gemeente afgevaardigd (Art. 8). Zij vergaderde de laatste maal in Junie 1925.

De Commissie der Algemeene Kerkvergadering bestaat uit de volgende leden:

Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, Ds. J. J. Prinsloo, Secundus.

Ds. S. Vermooten, Vice-Voorzitter, Ds. G. E. Alers, Secundus.

Ds. A. J. Barger, Scriba, Ds. J. J. Kuhn, Secundus.

Ds. D. F. Erasmus, Vice-Scriba, Ds. H. C. M. Fourie, Th. Dr., Secundus.

Ouderlingen A. H. Koomans, sec. F. W. C. Buitendag, N. J. Campher, sec. K. N. de Kock, G. J. Engelbrecht, sec. P. A. Ras, H. C. van der Merwe, sec. D. J. J. Breytenbach, J. H. Vorster, sec. J. D. Reyneke, J. P. Prinsloo, sec. J. J. Prinsloo.

Het adres van den Scriba van de Algemeene Kerkvergadering is: Ds. A. J. Barger, Langstraat, Middelburg, Transvaal.

De Financieele Commissie voor de Algemeene Fondsen t.w. het Weduw, Weezen en Pensioen Fonds, het Algemeene Fonds, het Kerkblad Fonds, het Kweekschool Fonds, bestaat uit de volgende leden:

Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, A. H. Koomans, Vice-Voorzitter, Ds. J. J. Prinsloo, J. J. H. Janson, en H. P. Engelmohr.

De Administrateur is de Heer H. J. L. Th. Roorda,

P.B. 444, Johannesburg: aan hem moeten alle gelden, voor alle fondsen worden gezonden.

Het *Curatorium* voor de *Theologische Kweekschool* bestaat uit:

Ds. Jac. van Belkum, Voorzitter, Ds. G. E. Alers, Scriba, Ds. L. E. Brandt, Ds. H. C. M. Fourie, Th. Dr., en de BBr. A. D. W. Wolmarans, P. A. Ras, W. van Manen, J. H. van Staden, en J. D. Reyneke.

De Professoren van de Kweekschool zijn Dr. J. H. Greyvensteyn en Dr. S. P. Engelbrecht.

De Algemeene Vergadering van 1925 heeft nog de volgende Commissiën benoemd:

Jeugd Commissie: Ds. H. D. van Broekhuizen, Th. Dr., Di. H. P. Wolmarans, P. S. Grobler, J. G. M. Dreyer, Th. F. J. Dreyer, en A. J. G. Oosthuisen.

Commissie voor de Liederenbundel: Ds. G. E. Alers, Ds. W. P. J. Poën, Ds. L. E. Brandt, Mevr. Ds. Erasmus, en Mevr. Dr. H. Fourie.

Commissie voor de Zending: Ds. Jac. van Belkum, Ds. H. C. M. Fourie, Th. Dr., Ds. A. J. G. Oosthuisen, J. D. Reyneke, en Chr. Joubert.

Commissie tot bestrijding van Onzedelijkheid: Ds. Jac. van Belkum, Ds. W. P. J. Poën, Ds. S. J. Strydom, S. S. ter Blanche, L. G. Jansen van Rensburg.

Commissie voor de Bijbel vertaling in het Afrikaans: Ds. H. D. van Broekhuizen, Th. Dr., Ds. J. J. Kuhn.

Vertaler: Ds. H. C. M. Fourie, Th. Dr.

Examinatoren voor het Proponents Examen: Ds. Jac. van Belkum, Ds. H. C. M. Fourie, Th. Dr.

Redactie van den Almanak: Ds. Jac. van Belkum, Hoofd Redacteur, Dr. S. P. Engelbrecht, Assistent Hoofd Redacteur, Ds. J. J. Kuhn, Ds. H. P. Wolmarans, Ds. Th. F. J. Dreyer.

Redactie van de Hervormer: Ds. Jac. van Belkum, Hoofd Redacteur, Dr. S. P. Engelbrecht, Assistent Hoofd

Redacteur, Ds. A. J. Barger, Scriba van de Algemeene Vergadering voor het officieel gedeelte, Ds. G. E. Alers, Ds. H. P. Wolmarans.

Weeshuis Kommissie: Ds. Jac. van Belkum, Ds. A. J. Barger en Ds. P. S. Grobler.

Van wege de Algemeene Kerkvergadering worden uitgegeven:

Een jaarlijksche Almanak, prijs 1/-.

Voorts een maandelijksch kerkblad, "De Hervormer."

Stukken voor de redactie te zenden aan den Hoofd-Redacteur, Ds. Jac. van Belkum.

Om in te tekenen zendt men naam en adres aan den heer H. J. L. Th. Roorda, bus 444, Johannesburg. Het intekengeld bedraagt 7/6 per jaar, *vooruit te betalen*.

Vaste leges zijn te betalen:

Voor Doop, en Lidmaten Certificaten	2/6
Voor Huwelijks Certificaten	5/-
Voor Registratie van Doop	5/-
Voor Registratie van Aanneeming	7/6
Voor Huwelijksafkondiging	10/-
Voor Huwelijksbevestiging	10/-

N.B.—Indien een lid eener gemeente der Kerk trekt naar een andere gemeente wordt een attestatie door den Kerkeraad GRATIS op verzoek van het trekkende lid *gezonden* aan den Kerkeraad zijner nieuwe woonplaats.

WESTELIKE RING.

Gemeenten: Potchefstroom, Klerksdorp, Zeerust, Venterskroon, Makwassie, Lichtenburg, Wolmaransstad, Ventersdorp, Zwartuggens, Bechuanaland, Bloemhof, de la Rey, Groot Marico, Gwelo, Schweizer-Reineke, Losberg.

Rings Commissie.

Ds. D. F. Erasmus, Voorzitter; Ds. G. E. Alers, Scriba-Kassier, en Ouderlingen: K. N. de Kock, sec. J. A. du Toit; A. J. G. Oosthuizen, sec. H. P. Grobler; J. H. Fouché, sec. J. F. van Staden.

Ds. J. J. Kuhn.

GEMEENTE POTCHEFSTROOM. ✓

(Gesticht 1842).

Predikant : Vakant.*Consulent* : Ds. D. F. Erasmus.*Ouderlingen* : A. H. Koomans, P. C. de Jager, P. Roux, B. C. Marnewick, P. P. v.d. Berg, H. J. v. Heerden, C. P. Fouche, I. B. Joubert, T. F. J. Dreyer, J. v.d. Tak, E. A. J. Grimbeek, J. H. Pienaar, J. J. Steyn, C. Muller, C.zn., P. M. Wilmans, A. W. Heyneke.*Diakenen* : D. L. Broodriek, L. C. J. Taljaard, C. Broodriek, J. L. P. Botha, J. J. Havenga, J. P. Huysers, N. J. Broodriek, F. D. Grimbeek, A. D. P. Pienaar, C. v.d. Merwe, C. J. Bodenstein, H. Muller, H.zn., I. J. Niemand, A. Coetzee, C. v.d. Westhuizen.*Koster* : A. W. van Wijk.*Orgeliste* : Mevr. L. v. Blommestein.*Scriba van de Kerkeraad* : A. H. Koomans, Bus 123, Potchefstroom.*Kassier* : J. M. v.d. Wath, p/a Nederlandse Bank, Potchefstroom.

Zielen 2,118; Lidmaten, 954; aangenomen, 131; gedoopten, 151; vertrokken met attestaties, 15; ingekomen met attestaties, 6; gehuwd, 30 paren.

GEMEENTE KLERKSDORP. ✓

(Gesticht 1866).

Predikant : Ds. P. W. Ennis.*Consulent* : Ds. J. J. Kuhn.*Ouderlingen* : J. J. L. Terblanche, F. J. C. Steyn, N. J. Campher, M. J. de Kock, W. J. Nel, C. J. du Toit, G. J. Pieterse, P. J. Pienaar, J. J. Janse van Rensburg, G. N. Pieterse, S. P. Janse van Vuren, J. S. Swanepoel.*Diakenen* : H. J. Venter, J. P. Jooste, P. F. Visser, P. H. Myburgh, R. M. Esterhuizen, F. R. Freislich, J. G. Fourie, J. Joubert, J. R. Rossouw, J. G. Reyneke, P. F. Janse van Vuren, H. Harmzen, G.zn..*Koster* : D. J. Hartzer.*Orgeliste* : Mevr. M. Blom.

Scriba van de Kerkeraad: Nico. J. Campher, P.K. Rijkaartspost, via Klerksdorp.

Voorlezer: Nico. J. Campher.

Kassier: G. N. Pieterse.

Zielen 1365; lidmaten 683; aangenomen 45; gedoopten 83; vertrokken met attestaties 21; ingekomen met attestaties 6; gehuwd 8 paren.

GEMEENTE ZEERUST. ✓

(Gesticht 1871).

Predikant: Ds. H. P. Wolmarans.

Consulent:

Ouderlingen: B. B. J. C. Coetzee, G. L. Roos, P. J. Basson, J. H. Fouché, F. P. van der Merwe, J. A. Oosthuizen, M. M. J. Basson, F. M. Dumont, M. F. Grobler, P. du Plessis.

Diakenen: P. H. Coetzee, R. Benadie, F. A. Jacobs, W. van de Merwe, A. Swanepoel, F. A. Meyer, P. J. Erasmus, P. Pelsner, C. van de Merwe, L. J. Erasmus.

Koster: B. J. Klaassen.

Scriba van de Kerkeraad: F. M. Dumont.

Kassier: F. M. Dumont.

Zielen 1582; lidmaten 709; aangenomen 26; gedoopten 48; vertrokken met attestaties 31; ingekomen met attestaties 3; gehuwd 10 paren.

GEMEENTE VENTERSKROON. ✓

(Gesticht 1888).

Predikant: Ds. P. W. Ennis.

Consulent:

Ouderlingen: J. P. Grobler, P. L. Janse van Vuren, J. P. Jansen van Vuuren, S. Cronje, H. M. Jansen van Vuuren.

Diakenen: P. A. Hattingh, G. H. Grobler, G. zn., G. C. Jansen van Vuuren, L. M. Pretorius, D. H. van Biljon.

Koster: P. A. Hattingh.

Orgeliste: Mevr. S. Cronje.

Scriba van de Kerkeraad: H. M. Jansen van Vuuren, P.K. Koedoesfontein, via Parijs, O.V.S..

Kassier: G. C. Jansen van Vuuren.

Zielen 444; lidmaten 165; aangenomen 6; gedoopten 17.

GEMEENTE MAKWASSIE. ✓

(Gesticht 1888).

Predikant: Ds. S. J. Strydom.

Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: P. van Vuren, J. A. du Toit, W. van Rensburg, W. Bester, J. Rossouw, D. J. Fouché, P. Fouché, J. Roberts, D. J. Jacobs, D. J. de Beer.

Diakenen: Ph. Labuschagne, Z. van Rensburg; J. van Rensburg, C. M. Brits, A. Conradie, D. Smith, C. Gagiano, J. Jonker, P. Claase, J. Kruger.

Koster: J. Rossouw.

Orgeliste: Mej. A. van der Westhuizen.

Scriba van de Kerkeraad: O. Meyer.

Kassier: O. Meyer.

Zielen 930; lidmaten 493; aangenomen 23; gedoopten 43; gehuwd 10 paren.

GEMEENTE LICHTENBURG. ✓

(Gesticht 1891).

Predikant: Ds. G. E. Alers.

Consulent: Ds. D. F. Erasmus.

Ouderlingen: T. F. J. Steyn, F. D. Rousseau, J. N. v.d. Berg, M. J. Steinman, C. L. Engelbrecht, D. J. Seymore, H. J. v. Aarde, J. C. v.d. Merwe, S. C. P. Herbst, P. B. Swart, J. A. B. Venter.

Diakenen: O. B. J. Grobler, J. G. Steyn, J. C. Steinman, D. J. Bodenstein, J. A. Coetzee, H. A. Greeff, M. J. Smith, P. W. Smit, C. L. Dreyer, M. C. v. Niekerk, J. P. D. du Preez.

Koster: P. W. Smit.

Orgeliste: Mej. J. Crafford.

Scriba van de Kerkeraad: A. Jacobson, P.K. Lichtenburg.

Kassier: A. Jacobson, P.K. Lichtenburg.
 Zielen 876; lidmaten 426; aangenomen 52; gedoopten 57; vertrokken met attestaties 18; ingekomen met attestaties 4; gehuwd 5 paren.

GEMEENTE WOLMARANSSTAD. ✓

(Gesticht 1891).

Predikant: Ds. S. J. Strydom.

Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: G. Rossouw, W. J. Coetze, G. P. Rossouw, G. van Vuren, A. J. van der Westhuizen, H. le Roux, N. J. van Rensburg, J. H. Steyn, N. S. Basson, F. Steyn.

Diakenen: P. S. de Beer, Ph. Nortje, C. J. Mienie, J. P. Koekemoer, W. H. J. Coetzee, A. Botha, J. C. Botes, L. J. Fouché, G. Stoltz, D. D. van der Westhuizen.

Koster: B. C. Lottering.

Orgelist: W. Badenhorst.

Scriba van de Kerkeraad: J. H. Steyn, Cyferfontein, P.K. Wolmaransstad.

Kassier: J. P. Koekemoer, Kameelboom, P.K. Wolmaransstad.

Zielen 489; lidmaten 388; aangenomen 32; gedoopten 23; vertrokken met attestaties 11; ingekomen 7; gehuwd 8 paren.

GEMEENTE VENTERSDORP. ✓

(Gesticht 1892).

Predikant: Ds. D. F. Erasmus.

Consulent:

Ouderlingen: J. G. v.d. Berg, H. J. Visser, G. P. Thompson, K. N. de Kock, S. H. Coetzee, R. J. Coertze, J. N. M. Pretorius, A. S. Naudé, F. W. C. Buitendag, J. S. Bezuidenhout.

Diakenen: P. L. Bezuidenhout, H. J. Scheffer, D. G. O'Kelly, H. F. Joubert, T. Kruger, J. v. Vuuren, J. Visser, F. C. Bodenstein, G. Davidtsz, H. P. v. Graan.

Koster: D. G. O'Kelly.

Orgeliste: Mevr. A. C. G. Erasmus.

Scriba van de Kerkeraad: F. W. C. Buitendag, Rietvlei, P.K. Reismierbult.

Kassier: H. J. Scheffer, Kafferskraal, P.K. Makokskraal.

Zielen 1356; lidmaten 580; aangenomen 47; gedoopten 64; ingekomen met attestaties 17; gehuwd 9 paren.

GEMEENTE ZWARTRUGGENS. ✓

(Gesticht 1913).

Predikant: Ds. J. J. Kuhn.

Consulent: Ds. H. P. Wolmarans.

Ouderlingen: D. van Wijk, P. van Staden, Jac. van Staden, Jan van Staden, F. Naudé, A. Oberholzer, J. Pienaar, J. Pienaar, A. Els, Joh. van Tonder, J. Jacobs, W. Schoeman, A. van Jaarsveld.

Diakenen: F. Botha, J. Geyer, F. Naudé, J. Grobler, N. Breedt, C. Visser, H. Joubert, P. Pelzer, C. Coertzer, J. Bezuidenhout, C. Cronjé, A. Jonker, G. van Jaarsveld.

Koster: F. Botha.

Scriba van de Kerkeraad: A. van Jaarsveld, Witrand, privaat zak P. van der Walt, via Koster.

Kassier: F. Naudé, Wonderfontein, P.K. Groot-Mariko.

Zielen 1330; lidmaten 532; aangenomen 34; gedoopten 58; vertrokken met attestaties 27; ingekomen met attestaties 25; gehuwd 16 paren.

GEMEENTE BECHUANALAND. ✓

(Gesticht 1913).

Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: E. E. Meyer, W. P. Viljoen.

Diakenen: G. van der Westhuizen, J. P. van der Merwe.

Koster: J. P. van der Merwe.

Scriba van de Kerkeraad: P. Kruger, Vrede, P.K. Stellar, B.B.L.

Kassier: P. W. Kruger.

Zielen 94; lidmaten 58; aangenomen 10; gedoopten 7; vertrokken met attestaties 2; ingekomen met attestaties

4.

GEMEENTE BLOEMHOF. ✓

(Gesticht 1916).

Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: T. E. Kleynhans, D. Bloem, C. J. Bezuidenhout, D. J. G. Bezuidenhout, L. J. W. Smith.

Diakenen: G. H. Meyer, J. J. Jacobs, G. B. Maritz, J. Botes, A. J. van der Merwe.

Koster: J. Streicher.

Scriba van de Kerkeraad: G. H. Meyer, Rietfontein 154, P.K. Bloemhof.

Kassier: G. H. Meyer.

Zielen 277; lidmaten 146; aangenomen 8; gedoopten 7; ingekomen met attestaties 5.

GEMEENTE DE LA REY. ✓

(Gesticht 1922).

Predikant: Ds. P. J. J. Venter (tydelik adres): 168 Collinsstraat, Brixton, Johannesburg.

Consulent: Ds. G. E. Alers.

Ouderlingen: J. F. du Toit, H. H. Nieuwoudt, T. F. J. Steyn, D. R. J. v. Vuuren, C. J. Smit, J. S. Wolvaardt, Snr., H. Esterhuizen.

Diakenen: W. J. Kamffer, P. J. N. Grobler, P. S. Oosthuizen, G. J. Engelbrecht, J. B. Rudolph, J. A. Grimbeek, W. B. J. Badenhorst, S. H. Barnard.

Koster: Jan Pretorius.

Scriba van de Kerkeraad: J. S. Wolvaardt, Jnr., Klippan, P.K. Barberspan, Oor Welverdiend.

Kassier: J. P. de Klerk, P.K. Bus 16, Delareyville, Oor Welverdiend.

Zielen 549; lidmaten 238; aangenomen 11; gedoopten 20; vertrokken met attestaties 31; ingekomen met attestaties 40; gehuwd 16 paren.

GEMEENTE GROOT MARICO. ✓

(Gesticht 1923).

Predikant: Ds. H. P. Wolmarans.

Consulent: Ds. G. E. Alers.

Ouderlingen: M. J. Roos, C. C. Mans, F. J. Naudé, P. S. v.d. Berg, F. J. v. Staden, Joh. F. v. Staden, J. v. Zyl.

Diakenen: S. P. Naudé, F. J. Joubert, L. J. Coetzee, J. Z. v. Loggerenberg, P. v. Staden, D. J. v. Nierkerk, Joh. v. Vuuren.

Koster: P. S. v. Staden.

Scriba van de Kerkeraad: M. M. J. Basson.

Kassier: C. B. Otto.

Zielen 1043; lidmaten 501; aangenomen 40; gedoopten 40; ingekomen met attestaties 6.

GEMEENTE GWELO.

(Gesticht 1923).

Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: H. J. Oosthuizen, S. Botha, P. G. Ferreira, B. H. Bester.

Diakenen: P. van der Westhuizen, M. Olivier.

Scriba van de Kerkeraad: T. Louw.

Kassier: T. Louw.

Zielen 300; lidmaten 128; aangenomen 6; gedoopten

5.

GEMEENTE LOSBERG. ✓

(Gesticht 1925).

Consulent:

Ouderlingen: A. J. G. Oosthuizen, H. J. Dreyer, T. F. Dreyer, W. L. Pretorius, T. P. Pretorius, J. D. E. Pienaar, J. S. Conradie, J. F. v.d. Merwe, T. F. J. Steyn.

Diakenen: H. J. Mienie, A. L. Pretorius, J. P. Strauss, I. M. Ferreira, J. J. Grové, W. J. C. Pretorius, A. J. C. Swammers, E. J. Steyn, J. J. v.d. Merwe.

Koster: W. C. Greeff.

Scriba van de Kerkeraad: J. G. Conradie, P.K. Fochville.

Kassier: A. L. Oosthuizen, P.K. Cardoville, via Johannesburg.

Zielen 767; lidmaten 444.

NOORDELIKE RING.

Gemeenten: Rustenburg, Pietersburg, Pretoria, Middelburg, Waterberg, Lijdenburg, Erasmus, Roos-Senekal, Messina, Lageveld, Potgietersrust, Louis Trichardt, Rensburgsrust, Arusha, Nebo, Koedoesrand.

Rings Commissie.

Ds. A. J. Barger, sec. Ds. J. G. M. Dreyer, Scriba, sec. Ds. W. P. J. Poen. Ouderlingen: J. P. Prinsloo, sec. H. Hofland; J. H. Vorster, sec. P. Roets; J. D. Reyneke, sec. L. v.d. Merwe.

GEMEENTE RUSTENBURG.

(Gesticht 1850).

Predikant: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: A. W. J. van Rensburg, G. Els, H. P. de Beer, J. N. v.d. Berg, J. J. van Staden, J. J. Robbertse, J. L. Otto, J. B. J. van Deventer, C. J. van Schalkwyk, M. J. Jacobs, J. C. J. van Schalkwyk, J. H. Joubert, G. de Beer, W. J. Roos.

Diakenen: P. J. van Rensburg, J. F. Viljoen, P. H. Coetzee, G. P. v.d. Berg, A. J. van Staden, H. N. J. Cronje, B. D. Mostert, H. T. Pelser, G. F. T. Pistorius, H. van Staden, G. J. van Staden Schoeman, J. Esterhuijsen, J. de Beer, H. Pieterse J. Viljoen.

Koster: J. H. Joubert.

Orgeliste: Mej. A. Wiarda.

Scriba van de Kerkeraad: C. Labuschagne, P.K. Rustenburg.

Kassier: H. P. v. Noorden.

GEMEENTE PIETERSBURG.

(Gesticht 1852).

Predikant: Ds. W. P. J. Poën.

Ouderlingen: W. S. J. Jansen, J. L. P. Botha, C. S. Botha, P. J. Roets, C. J. Pienaar, J. M. van Schalkwijk, S. S. G. Botha, D. Jacobs, P. Jacobs, J. D. Venter, M. M. Bezuidenhout.

Diakenen: T. C. Jacobs, P. G. J. Jacobs, W. K. Jansen, S. M. Venter, J. H. du Plessis, H. Bronkhorst, M. C. Buitendag, J. L. Venter, P. van Staden.

Koster: A. Botha.

Orgelist: M. A. W. Jorissen.

Scriba van de Kerkeraad: Ds. W. P. J. Poën.

Kassier: Ds. W. P. J. Poën.

Zielen 1257; lidmatten 490; aangenomen 37; gedoopten 49; vertrokken met attestaties 12; ingekomen met attestaties 15; gehuwd 9 paren.

GEMEENTE PRETORIA.

(Gesticht 1854).

Consulent: Ds. W. P. J. Poën.

Ouderlingen: J. A. Duvenage, J. D. Reyneke, F. A. Smit, W. J. Bezuidenhout, S. J. Joubert, L. C. M. Wegerif, N. S. Grobler, D. N. van Rooyen, A. P. Prinsloo, A. A. Geers, H. A. Pretorius, H. W. Crawford, J. van Zyl, J. P. Hugo, H. A. Horn.

Diakenen: H. Engelmohr, F. J. P. v. d. Wath, H. W. Theron, J. J. Botha, L. J. H. de Beer, J. F. Klopper, W. P. Viljoen, J. H. V. Prinsloo, D. B. van Eck, R. J. Minnaar, Theo Pistorius, P. A. von Wielligh, P. G. Roets, D. J. J. Oosthuizen, J. A. Kleynhans, J. G. Duvenage, B. S. Groenewald, F. P. Boshoff, O. D. Oosthuizen.

Koster: P. B. Schutte, Vermeulen Str.

Orgelist: P. v.d. Burg, Troye Str., Sside.

Scriba en Kassier van de Kerkeraad: H. Engelmohr, 93 Devenist Str., Sunnyside, Pretoria, Foon 1494.

Zielen 2392; lidmaten 1107; aangenomen 125; gedoopten 168; vertrokken met attestaties 51; ingekomen met attestaties 77; gehuwd 26 paren.

GEMEENTE MIDDELBURG.

(Gesticht 1864).

Predikant: Ds. A. J. Barger.

Consulent: J. G. M. Dreyer.

Ouderlingen: J. H. N. Visage, J. H. Vorster, J. C. Muller, H. D. Pretorius, J. H. Erasmus, S. J. Duvenage, N. J. Muller, A. Breytenbach, C. J. Viljoen, H. W. Ras, W. J. Botha, J. F. J. Pretorius.

Diakenen: J. J. van der Merwe, B. J. Prinsloo, H. P. v. Nieuwenhuizen, J. M. La Grange, J. P. Steyn, T. F. Prinsloo, J. de Beer, D. M. J. v. Nieuwenhuizen, J. E. Volschenk, J. H. Griessel, T. J. v. Dyk.

Koster: J. A. J. Pretorius.

Orgelist: A. J. Pretorius.

Scriba van de Kerkeraad: A. J. Pretorius, Suidstraat, Middelburg, Tvl.

Kassier: J. H. Allaart, Bus 16, Middelburg, Tvl.

Zielen 1500; lidmaten 708; aangenomen 54; gedoopten 67; vertrokken met attestaties 27; ingekomen met attestaties 22; gehuwd 16 paren.

GEMEENTE WATERBERG.

(Gesticht 1866).

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: H. J. Geyser; L. C. v.d. Merwe, H. Willemse, J. A. v. Staden, P. A. v.d. Walt, L. P. v.d. Merwe, N. H. J. F. v. Heeren, J. J. H. Engelbrecht, J. zn., M. J. Oosthuizen, J. P. Herbst, P. S. Rossouw, P. S. Nortjé, B. T. J. Enslin.

Diakenen: J. J. H. Engelbrecht, A. zn., J. G. M. Benadie, J. A. Smith, H. J. v. Heerden, C. W. H. Boshoff, S. P. Viljoen, P. Ph. v. Staden, D. J. Koekemoer, F. A. Nel, H. C. Pretorius, P. J. Snijders, G. P. Pretorius, W. J. Badenhorst, J. Viljoen, S. J. Behrens.

Koster: J. A. C. Truter.

Orgelist: W. Plomp.

Scriba van de Kerkeraad: H. Willemse, privaat zak P.K. Vaalwater via Nylstroom.

Kassier: J. A. Smith te Grootvlei, Nijlstroom.

Aangenomen 41; gedoopten 45; vertrokken met attestaties 9; ingekomen met attestaties 13; gehuwd 2 paren.

GEMEENTE LYDENBURG.

(Gesticht 1887).

Predikant: Ds. J. G. M. Dreyer.

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: H. Hofland, C. J. J. Joubert, W. A. Oosthuisen, T. F. Klopper, C. A. B. Grobler, J. L. Viljoen, G. J. Meyer.

Diakenen: J. H. H. Janson, I. J. Marais, J. M. A. Geldenhuis, G. J. Joubert, I. J. Oelofse, H. F. Mulder, W. C. Greyling, J. M. Rudolf.

Koster: H. Hietbrink.

Orgeliste: Mevr. J. H. H. Janson.

Scriba van de Kerkeraad: H. Hofland, Bus 4, Dullstroom.

Kassier: J. H. H. Janson, Bus 19, Dullstroom.

Zielen omtrent 900; lidmaten 434; aangenomen 21; gedoopten 36; vertrokken met attestaties 16; ingekomen met attestaties 64.

GEMEENTE ERASMUS.

(Gesticht 1913).

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: N. M. Prinsloo, J. P. Prinsloo, J. J. Prinsloo, N. M. Viljoen, G. C. Prinsloo, A. H. Potgieter, G. J. Koekemoer, H. Oosthuizen, P. R. Prinsloo, W. S. J. Minnaar, J. D. Venter, J. J. Botha, S. P. v. Staden, L. P. Swanepoel, P. C. Breytenbach.

Diakenen: A. C. Greyling, J. J. Ecksteen, Jnr., C. Joubert, J. J. v. Staden, J. P. Nel, W. G. Bronkhorst, L. J. Steenkamp, W. S. J. B. Jansen, P. J. Prinsloo, C.

Gunter, F. J. Snijman, J. J. Prinsloo, E. Botha, D. B. Snijman, P. J. Minnaar, P. P. F. Prinsloo.

Koster: P. J. Grobler.

Orgeliste: Mevr. J. J. Prinsloo.

Scriba van de Kerkeraad: J. J. Prinsloo, Bus 1, Erasmus.

Kassier: J. J. van Staden, Rentmeester, O. Braak.

Zielen 1655; lidmaten 952; aangenomen 79; gedoopten 75; ingekomen met attestaties 19.

GEMEENTE ROOSSENEKAL.

(Gesticht 1919).

Predikant: J. G. M. Dreyer.

Consulent:

Ouderlingen: E. J. Visagie, N. M. S. Ferreira, T. P. Botha, C. J. Strydom, A. A. Wolmarans, M. J. Hough, W. A. Bester.

Diakenen: P. L. Steenkamp, M. J. Nieman, M. J. Prinsloo, J. L. Enslin, L. Botha, L. M. Ferreira, J. W. Wolmarans.

Koster: P. J. Jacobs.

Scriba van de Kerkeraad: J. J. Reyneke, P.K. Roossenekal.

Kassier: J. J. Reyneke.

Zielen 1125; lidmaten 432; aangenomen 25; gedoopten 55.

GEMEENTE MESSINA.

(Gesticht 1922).

Consulent: Ds. P. W. J. Poën.

Ouderlingen: C. J. Koen, H. C. Roos.

Diakenen: G. P. van Staden, P. C. Potgieter.

Koster: G. P. van Staden.

Scriba van de Kerkeraad: J. J. Robbertze.

Kassier: J. J. Robbertze.

Zielen 170; lidmaten 60; aangenomen 3; gedoopt 1; gehuwd 1 paar.

GEMEENTE LAGEVELD.

(Gesticht 1922).

Predikant: Ds. W. P. J. Poën.

Ouderlingen: J. J. du Preez, H. C. de Beer, C. S. Muller, S. P. Janse van Vuuren.

Diakenen: H. L. J. Bronkhorst, N. van Schalkwijk, P. J. S. J. L. Venter, M. A. Viljoen.

Scriba van de Kerkeraad: C. S. Muller, Avondshoek, P.K. Tzaneen.

Kassier: C. S. Muller.

Zielen 418; lidmaten 212; aangenomen 18; gedoopten 15; vertrokken met attestaties 3; ingekomen met attestaties 13; gehuwd 2 paren.

GEMEENTE POTGIETERSRUST.

(Gesticht 1922).

Predikant: Ds. P. W. J. Poën.

Consulent:

Ouderlingen: C. G. Coetzee, F. H. Geyser, H. P. F. Kerm, A. J. Nortje, L. J. van Nieuwenhuizen, C. A. Störm, J. J. de Beer.

Diakenen: G. R. J. Strydom, N. S. Wolmarans, G. J. Smit, C. J. Botha, C. N. McDonald, G. J. van Niekerk.

Koster: P. W. Smit.

Orgeliste: Mej. Strydom.

Scriba van de Kerkeraad: J. J. de Beer.

Kassier: G. R. J. Strydom.

Lidmaten 120; aangenomen 29; gedoopten 22; vertrokken met attestaties 9; ingekomen met attestaties 17; gehuwd 3 paren.

GEMEENTE NEBO.

(Gesticht 1924).

Consulent: Ds. J. G. M. Dreyer.

Ouderlingen: P. H. Ferreira, P. H. Lindeque, C. J. Engelbrecht.

Diakenen: F. S. Botha, D. B. Botha.

Koster: D. R. Malan.

Scriba van de Kerkeraad: P. D. Malan, Roodepoort, P.K. Nebo.

Kassier: F. S. Botha.

Zielen 239; lidmaten 122; gedoopten 10; vertrokken met attestatie 1; gehuwd 1 paar.

OOSTELIKE RING.

Gemeenten: Volksrust, Heidelberg, Trichardtsfontein, Krugersdorp, Chrissiesmeer, Johannesburg, Standerton, Ermelo, Heilbron, Oostrand, Vereeniging, Memel, Piet Retief, Bethal, Eendracht, Pietermaritzburg, Parys.

Rings Commissie.

Ds. L. E. Brandt, Voorsitter; Ds. Jac. van Belkum, Sekundus Voorsitter. Ds. P. S. Grobler, Skriba, Ds. T. F. J. Dreyer, Sekundus Skriba en Ouderlinge: C. P. S. Barnard, P. D. Bekker, S. S. Terblanche en as sekundi respektiewelik: N. J. Snyman, Tobias Muller, H. J. van Staden.

GEMEENTE VOLKSRUST.

(Gesticht 1861).

Consulent: Ds. P. S. Grobler.

Ouderlingen: F. P. Struweg, J. J. Mulder, J. A. A. Stoop, L. P. D. Nortjé, J. J. Swanepoel, J. C. van Deventer, J. D. Coetzer.

Diakenen: F. J. Delpport, S. J. Struweg, D. G. Hatting, J. L. van Ede, R. D. Ackermann, J. Erasmus, Hans Botha.

Koster: S. J. Struweg.

Orgeliste: Mevr. D. J. Struweg.

Scriba van de Kerkeraad: F. J. Delpport, Bus 115, Volksrust.

Kassier: F. J. Delpport, Bus 115, Volksrust.

Zielen 460; lidmaten 263; aangenomen 49; gedoopten 44; vertrokken met attestaties 4; ingekomen met attestaties 25; gehuwd 2 paren.

GEMEENTE HEIDELBERG.

(Gesticht 1865).

Predikant: Ds. Jac. van Belkum.

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: I. B. Bierman, N. J. G. Jacobs, A. C. Botha, W. J. Pretorius, D. J. Strijdom, Jacob van der Westhuizen, B. J. Smit, P. D. Bekker, L. J. Labuschagne, C. F. J. Strijdom, D. B. Snyman, L. H. Jordaan, D. J. A. Booyens, F. J. van der Westhuisen.

Diakenen: R. J. Crowther, C. J. Marais, J. J. Gloy, Th. F. Steyn, J. P. C. van der Westhuisen, O. A. Strydom, J. H. van der Westhuizen, A. J. Brits, J. F. Moolman, H. P. Strijdom, J. J. Olivier, S. W. W. J. Brits, A. L. van den Berg, A. Greylingh, P. J. J. Jordaan.

Koster: J. J. Bronkhorst.

Orgelist: L. E. Bongers, P.B. 96, Heidelberg, Tvl.

Scriba van de Kerkeraad: Ds. Jac. van Belkum, Jacobstraat, Heidelberg, Tvaal.

Kassier: L. E. Bongers, P.B. 96, Heidelberg, Tvl.

Zielen 2000; lidmaten 880; aangenomen 64; gedoopten 95; vertrokken met attestaties 10; ingekomen met attestaties 21; gehuwd 25 paren.

GEMEENTE TRICHARDTFONTEIN.

(Gesticht 1879).

Consulent: Ds. Jac. van Belkum.

Ouderlingen: D. P. J. van Schalkwijk, C. H. Booyens, M. C. J. van Schalkwyk, J. P. H. Nagel, J. C. de Lange, W. A. van Schalkwyk, A. N. Steenkamp.

Diakenen: D. E. T. Steyn, P. C. Venter, J. H. Oberholzer, W. H. Cooper, A. L. Pretorius, C. H. Z. Pretorius, J. F. van Wyngaard.

Koster: W. H. Cooper.

Scriba van de Kerkeraad: W. A. van Schalkwijk, Van Schalkwijksrust, P.K. Trichardts.

Kassier: D. E. T. Steijn, Rietkuil, P.K. Trichardts.

Zielen 500; lidmaten 275; aangenomen 42; gedoopten

45; vertrokken met attestaties 30; ingekomen met attestaties 17.

GEMEENTE KRUGERSDORP.

(Gesticht 1891).

Predikant : Ds. P. S. Grobler, B.A., B.D.

Consulent : Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen : H. C. v.d. Merwe, G. P. Brits, H. J. van Staden, S. J. Botha, C. C. Labuschagne, A. W. Heyneke, J. J. Human, N. J. Prinsloo, C. B. Smit, A. L. Steffens, A. W. Nortje, J. C. Marneweck, J. J. Grobler, D. J. Breytenbach, S. P. Greyling, C. van der Merwe, N. J. Basson.

Diakenen : J. F. Bolton, I. J. van Wijk, L. P. Hoffman, J. P. Nortje, T. H. Duvenhage, J. S. Roos, P. Breet, C. de Beer, J. Kok, W. Ras, A. J. Smit, J. S. Pullen, A. van Tonder, S. Oosthuizen, J. Lindeque, F. J. van Eeden, J. Viijoen, F. Barnard.

Koster : A. J. Harmse.

Orgeliste : Mevr. M. Grobler.

Scriba van de Kerkeraad : J. P. Grobler, 9 Rustenburg Road, West Krugersdorp.

Kassier : M. W. Vorster, Bus 94, Krugersdorp.

Zielen 1951; lidmaten 1034; aangenomen 93; gedoopten 118; vertrokken met attestaties 5; ingekomen met attestaties 21; gehuwd 22 paren.

GEMEENTE CHRISSIESMEER.

(Gesticht 1892).

Consulent : Ds. A. J. G. Oosthuysen.

Ouderlingen : L. M. Stoop, J. A. v. d. Linde, S. W. J. Meyer, M. Bos.

Diakenen : J. P. Swart, M. Buitendag, H. H. du Preez, J. J. P. Muller.

Koster : L. v.d. Merwe.

Orgeliste : Mev. A. M. Buitendag.

Scriba van de Kerkeraad : M. Bos.

Kassier : M. Bos.

Zielen 375; lidmaten 167; aangenomen 6; gedoopten

Graf van wijlen Prof. Dr. P. J. Muller op het Kerkhof
"Oud Eijk en Duin", Den Haag.

10; vertrokken met attestaties 2; ingekomen met attestaties 3.

GEMEENTE JOHANNESBURG.

(Gesticht 1895).

Predikant: Ds. H. C. M. Fourie, Theol. Dr.

Consulent: Ds. P. S. Grobler.

Ouderlingen: J. J. H. Lingenfelder, F. L. Tredoux, S. Z. Buitendag, C. F. Basson, J. F. N. Oberholzer, P. P. van der Berg, L. A. Breedt, J. P. Mare, N. van Staden, J. J. Smit, W. E. Steenkamp, J. A. McGrath, J. P. Coetzee, J. J. J. Taljaard, F. van Staden, S. C. Lombaard.

Diakenen: M. G. Joubert, N. S. Coetzee, C. C. Mostert, F. J. Breet, S. Steimann, W. J. Pretorius, D. A. C. Pretorius, G. C. R. Eels, P. J. J. v. Nieuwenhuizen, G. Moss, W. J. Pretorius, C. P. Muller, M. J. Esterhuizen, H. J. Jooste, J. P. Jooste, L. Booysen, M. P. Taljaard, A. J. van der Merwe, C. P. Hatting, P. P. Koen.

Koster: I. S. van der Linde.

Orgelist: J. Pretorius.

Scriba van de Kerkeraad: J. H. Lingenfelder, Bus 4917, Johannesburg.

Kassier: W. van Namen, P.K. Bus 2292, Johannesburg.

Zielen 2140; lidmaten 903; aangenomen 52; gedoopten 92; vertrokken met attestaties 37; ingekomen met attestaties 39; gehuwd 10 paren.

GEMEENTE STANDERTON.

Predikant: Ds. T. F. J. Dreyer.

Consulent: Ds. Jac. van Belkum.

Ouderlingen: G. J. Engelbrecht, P. W. Labuschagne, J. C. Heyneke, P. Oberholzer, N. J. Snyman, J. H. Pienaar, M. L. J. Grobler, J. S. Rieker, G. Grove.

Diakenen: J. G. Steyn, A. A. S. Grobler, G. A. van Deventer, J. Steyn, Piet Steyn, M. J. Pienaar, Johannes Engelbrecht, Hendrik Holtzhausen.

Koster: A. van Vuren.

Orgeliste: Mev. Ds. Dreyer.

Scriba van de Kerkeraad: Arie Visage, Bus 5, Charl Celliers.

Kassier: J. P. Visage, Tweefontein, P.K. Roodebank, distrik Standerton.

Zielen 1047; lidmaten 455; aangenomen 21; gedoopten 44; vertrokken met attestaties 5; ingekomen met attestaties 34; gehuwd 4 paren.

GEMEENTE ERMELO.

Consulent: Ds. T. F. J. Dreyer.

Ouderlingen: Petrus Labuschagne, Jan Labuschagne, J. W. Gehle, J. P. A. Reyneke, L. van Rensburg, F. G. Joubert.

Diakenen: M. Buitendag, R. v. Rensburg, M. Greyling, H. P. Geldenhuis, P. Taljaard, A. G. van Staden.

Koster: J. P. A. Reyneke.

Orgelist: Nico Wolmarans.

Scriba van de Kerkeraad: Nico Wolmarans, Transvalia, P.K. Uitspanning.

Kassier: J. W. Gehle, Ermelo.

Aangenomen 2; gedoopten 10.

GEMEENTE HEILBRON.

(Gesticht 1911).

Predikant: Ds. L. E. Brandt.

Consulent: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Ouderlingen: W. A. L. du Toit, M. C. Strijdom, J. B. Opperman, J. J. H. Pretorius.

Diakenen: J. C. D. Opperman, J. H. Habig, C. J. Matthews, A. C. v. Wijk.

Koster: W. Miller.

Orgeliste: Mej. S. du Toit.

Scriba van de Kerkeraad: J. H. Habig, Vredelust, P.K. Heilbron.

Kassier: Ds. L. E. Brandt.

Zielen 346; lidmaten 155; aangenomen 21; gedoopten 11; vertrokken met attestaties 2; ingekomen met attestaties 17; gehuwd 2 paren.

GEMEENTE OOST-RAND.

(Gesticht 1911).

Predikant: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: R. A. de Beer, P. F. Bouwer, J. I. J. Maré, C. P. S. Barnard, J. H. Smith, F. J. E. Ferreira, J. P. Jordaan, Hermanus Botha, J. C. le Roux.

Diakenen: H. B. L. Kruger, S. J. Botha, H. S. E. Jordaan, W. J. Language, C. J. Dreyer, Daniel Jordaan, P. A. Cronje, L. Taljaard.

Koster: Pieter Hermanus de Beer.

Orgeliste: Mev. S. H. E. Jordaan.

Scriba van de Kerkeraad: P. F. Bouwer, 15 Oosthuizen Straat, Germiston.

Kassier: C. H. P. Venter, 47 Hutton Straat, Germiston.

Zielen 836; lidmaten 489; aangenomen 53; gedoopten 103; vertrokken met attestaties 19; ingekomen met attestaties 29; gehuwd 9 paren.

GEMEENTE VEREENIGING.

(Gesticht 1913).

Predikant: Ds. L. E. Brandt.

Consulent: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Ouderlingen: L. R. G. Marx, S. H. J. Strijdom, J. F. v.d. Merwe, Th. J. Lindeque, G. M. J. v. Vuuren, J. F. Weilbach, P. J. Marx, D. P. Grobler, J. P. Badenhorst, J. P. Cronje, T.zn.

Diakenen: P. J. Louwrens, C. J. Smith, S. J. Blignaut, P.zn., T. P. Pretorius, J. J. v. Zyl, A. J. Smith, L. G. Dreyer, J. P. Cronje, F.zn., A. W. Marx, J. G. van Staden, M. A. Muller, P. J. J. Opperman.

Koster: A. W. Marx.

Orgeliste: Mevr. Brandt.

Scriba van de Kerkeraad: Ds. L. E. Brandt, Bus 155, Vereeniging.

Kassier: Ds. L. E. Brandt.

Zielen 1321; lidmaten 595; aangenomen 34; gedoopten

ten 52; vertrokken met attestaties 6; ingekomen met attestaties 25; gehuwd 11 paren.

GEMEENTE MEMEL.

(Gesticht —).

Consulent: Ds. H. C. M. Fourie, Th. Dr.

Ouderlingen: P. L. Moolman, J. J. Uys, W. H. Brooks.

Diakenen: G. J. Swart, A. I. Moolman, C. J. Uys.

Koster: P. J. Pieterse.

Orgeliste: Mevr. H. J. J. Uys.

Zielen 105; leden 62; gedoopten 7; aangenomen 6; vertrokken 4; gehuwd, nul; ingekomen, nul.

GEMEENTE PIET RETIEF.

(Gesticht 1916).

Consulent: Jac. van Belkum.

Ouderling: A. C. de Klerk.

Diaken: Andries Coetzer.

Scriba van de Kerkeraad: A. C. de Klerk, Mooihoek 12, P.K. Piet Retief.

Kassier: A. C. de Klerk.

Zielen 100; lidmaten 40; aangenomen 2; gedoopten 8.

GEMEENTE BETHAL.

(Gesticht 1918).

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: W. van Manen, J. P. Visage, B. J. Prinsloo, J. J. Marnewick.

Diakenen: N. J. Grobler, P. J. N. Esterhuijsen, P. J. Engelbrecht, Ben Greyling.

Scriba en Kassier van de Kerkeraad: J. Hoogland.

Lidmaten 247 (ingesloten 1925); aangenomen 8; gedoopten 29; vertrokken met attestatie 1; ingekomen met attestaties 23.

GEMEENTE EENDRACHT.

(Gesticht 1918).

Predikant: Ds. T. F. J. Dreyer.

Ouderlingen: P. A. Ras, F. P. Vorster, J. G. Duvenhage, C. P. Willemse, J. P. Prinsloo, D. J. Muller, P. P. Roets, Jan J. Eooyen, J. F. Beytell, A. Vorster.

Diakenen: A. P. Roelofse, I. P. Bezuidenhout, H. L. Venter, P. Visage, P. J. L. Venter, A. P. Prinsloo, Piet Roets, J. D. Venter, H. Oosterhuis, J. Rudolf.

Koster: J. H. J. Venter.

Orgeliste: Mevr. J. P. Prinsloo.

Scriba van de Kerkeraad: D. J. Prinsloo, Bus 19, Oogies, Tvl.

Kassier: D. J. Prinsloo, Bus 19, Oogies, Tvl.

Zielen 1072; lidmaten 672; aangenomen 35; gedoopten 55; vertrokken met attestaties 8; ingekomen met attestaties 38.

GEMEENTE PARYS.

(Gesticht 13 Junie, 1925).

Predikant: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: S. S. Terblanche, H. J. Cronje, N. Prak, J. F. Viljoen, D. C. L. Janse van Vuuren, G. H. Grobler.

Diakenen: G. D. Celliers, M. J. L. v.d. Westhuizen, J. J. Prinsloo, G. J. Kruger.

Scriba van de Kerkeraad: N. Prak, P.K. Parijs.

GEMEENTE PIETERMARITZBURG.

(Gesticht 1921).

Predikant: Ds. A. R. Smit.

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: A. L. Hattingh, C. J. Malan, F. de Jager, P. W. van Zijl, W. J. Scheepers, S. W. Cadle, B. M. Oosthuyzen.

Diakenen: A. V. Burger, D. Botes, H. Viljoen, H. A. Slier, P. J. J. Swart, P. Gerbe, H. Coetser, P. van Deventer.

Koster: H. Viljoen.

Orgeliste: Mevr. Ds. A. R. Smit.

Scriba van de Kerkeraad: Oudl. A. L. Hattingh, 22 Curren Straat, P. Maritzburg.

Kassier: A. L. Hattingh.

Zielen 800, leden 350; aangenomen 52; gedoopten 48;
vertrokken 50; aangekomen 20; gehuwd 2 paren.

GEMEENTE BRAKPAN.

Consulent: Ds. A. J. G. Oosthuisen.

Ouderlingen: J. van Heerden, J. S. Marais, H. Fourie, J. Visage.

Diakenen: J. Engelbrecht, H. Steyn, J. Greyling,
P. van der Westhuisen, H. van der Westhuysen, J. A. Coetzee.

Scriba van de Kerkeraad: J. S. Marais, 158 Hamilton Laan.

Kassier: M. A. du Toit, 53 Kingsway Laan.

Lidmaten 212.

HOUD VAST.

Strijd of arbeid, lust of last,
Wat u hier ook wordt gegeven
In den drang van 't woelig leven,
Houd des Heeren hand maar vast!
Trekke ook de aarde uw ziel ter neêr
Aan die Hand verheft ge u weer.

Zie, de parelvischer daalt
In de zee langs rots en klippen,
Maar laat nooit de lijn ontglippen,
Die hem weer naar boven haalt;
Duikend in de Oceaan
Werkt hij: 't leven hangt er aan!

(Uit Pniël).

Neem, niet het eigenmachtig strijden,
Maar weinig doen en veel te lijden,
Voorts teeder, vroolijk zijn en stil,
Dat brengt het hart waar God het wil.

G. Terstegen.

DIENSTDOENDE PREDIKANTEN OP 1 NOV. 1924.

In dienst getreden by de N. Herv. Kerk van Afrika.

- 1891 Jac. van Belkum (Varik 1877, Steenwijk 1882, Zierikzee 1889), Rustenburg 1891, Heidelberg 1903.
1904 L. E. Brandt, (Niezijl 1901), Pietersburg 1904, Johannesburg 1908, Vereeniging en Heilbron, 1923.
1905 P. W. Ennis, (Ermelo 1886), Klerksdorp 1905.
1909 J. J. Kuhn, Krugersdorp 1909, Lichtenburg 1913, Zwarttruggens, 1916.
1909 J. J. Prinsloo, Trichardtsfontein 1909, Bethal 1915, Standerton 1919, Krugersdorp 1920, Rustenburg, 1922.
1911 H. C. M. Fourie, Theol. Doct., Erasmus 1911, Johannesburg, 1924.
1914 J. H. Greyvenstein, B.A., Theol. Doct., (Sutherland 1911) Pretoria, 1914, Hoogleraar te Pretoria, 1917.
1914 S. J. Strijdom, Krugersdorp 1914, Makwassie 1919.
1915 S. Vermooten, Zeerust, 1915, Potchefstroom, 1919, Pretoria 1926.
1918 A. J. Barger, (Bovensmilde 1914), Johannesburg, 1918, Middelburg, 1919.
1920 D. F. Erasmus (Pietermaritzburg, 1918), Ventersdorp, 1920.
1921 G. E. Alers (Haulerwijk, 1914, Monnikendam, 1917), Germiston, 1921, Lichtenburg, 1923.
1921 S. P. Engelbrecht, Theol. Doct., Hoogleraar te Pretoria, 1921.
1921 P. J. J. Venter, Lichtenburg, 1921, De la Rey, 1923.
1922 P. S. Grobler, B.A., B.D., Krugersdorp, 1922.
1922 H. P. Wolmarans, M.A., B.D., Marico, 1922.
1922 W. J. Poën (Hulppred. Durban, 1920), Pietersburg, 1922.
1924 A. J. G. Oosthuizen, B.A., B.D., Germiston, 1924.

- 1924 J. G. M. Dreyer, B.A., B.D., Lijdenburg, 1924.
 1924 T. F. J. Dreyer, B.A., B.D., Standerton, 1924.
 1925 A. R. Smit, Pietermaritzburg.

Studenten in de Theologie te Pretoria, M. M. Grobler, B.A.; J. Strijdom, J. F. Brits, P. W. Venter, W. J. Kemp, P. J. Smit, G. D. de Beer, J. J. Prinsloo, J. P. v.d. Berg, E. S. Mulder.

PREDIKANTEN DER NEDERDUITSCH HERVORM- DE KERK IN Z.A. SEDERT, 1853.

De eerste predikanten onder de Voortrekkers waren de Zendingen Erasmus Smit en Daniel Lindley.

- 1853 D. van der Hoff, Potchefstroom 1853, overleden 1881.
 1891 A. J. Begemann, Pretoria 1861, emeritus 1872, overl. 1925.
 1861 G. W. Smits, Rustenburg 1861, emeritus 1886, overleden 1894.
 1864 Ds. N. J. van Warmelo, Zoutpansberg, 1864, Heidelberg, 1868, (verenigd 1885; overleden, 1892).
 1864 P. A. C. van Heyningen (Lijdenburg 1859) onder het kerkverband van de Ned. Herv. kerk 1864, (Kroonstad 1866, emeritus 1894, overleden, 1907).
 1875 D. P. Ackerman, Wakkerstroom 1875, (verenigd 1885, overleden 1916.)
 1875 L. G. F. Biccard (Greytown 1861), Zoutpansberg 1875, (verenigd 1885, emeritus 1887, overleden 1900.)
 1876 J. C. de Vries, (hulpprediker Sutherland 1870, du Toitspan 1873), Zeerust 1876, (Laingsburg 1884, emeritus 1894, overleden 1906.)
 1876 H. S. Bosman, Pretoria 1876, (verenigd 1885).
 1883 C. W. du Toit (Hannover 1869, Pearston 1875, Tulbagh 1876) Potchefstroom 1883, emeritus 1918.
 1887 M. J. Goddefroy (Lagezwaluwe 1877, IJsselmonde 1880, Achlum 1882), Pretoria 1887, Middelburg 1905, emeritus 1917, overleden 1920.

- 1895 A. J. Lagerweij, (Ankeveen 1881, Helenaveen 1884, Hoogeloon 1886, Maassluis 1889) Heidelberg 1895, overleden 1898.
 1896 C. Spoelstra, (Zoeterwoude 1894) Pretoria 1896 (Ned. Herv. kerk verlaten 1897, Heino 1899, bediening neergelegd 1904, overleden 1918.)
 1898 J. Beijer (Lemele 1881, IJsselmuide 1883, Hierden 1886, Harderwijk 1888, Eemnes Binnen 1890) Zeerust 1898, Standerton 1899 (naar Holland terug 1900, predt. te Neunen 1905, emeritus 1907.)
 1899 A. Murray (Standerton en Amersfoort 1876, Jacobsdal, O.V.S. 1880), Ventersdorp 1899, Rustenburg 1904, emeritus 1921.
 1904 Prof. Dr. P. J. Muller (Steenwijkerwold 1879, Wolsum c.a. 1882, Nijmegen 1884, Rotterdam 1888, Kerkelijk hoogleraar te Amsterdam 1890, Waals predikant te Haarlem 1896) Pretoria 1904, emeritus 1909, overleden 1922.
 1905 F. S. du Toit (N. Bethesda 1886, Hugenoten Gedenkschool 1889) Lichtenburg en Ventersdorp 1905, overleden 1914.
 1907 P. W. van Drimmelen, Zeerust 1907, Zoutpansberg 1915, overleden 1919.
 1908 C. J. L. Ruijsch van Dugteren (Oosterland 1904) Pretoria 1908, bediening neergelegd 1911, overleden 1918.
 1908 K. T. van den Heever (Christiana 1899) Makwasie 1908 Ventersdorp 1915 (Ventersdorp bij de N.H. of G.K. 1916.)
 1917 H. D. van Broekhuizen, Theol. Doct. (Pretoria 1898, Kuilsrivier 1902, Pretoria 1906), Pretoria 1917, bediening neergelegd, 1925.
 1918 P. J. Ebersohn (Wolmaransstad 1916) Lichtenburg 1918, Oost Rand 1920 (Roodepoort 1920).

DIE KRANKHEID VAN KRISTUS SE BEMINDES.

“Here, die wat U liefhet, is krank.” Joh. 11:6.

Lees: Joh. 13:1—7: 17—37.

Sing: Psalm 116:2, 3; Ges. 84:3, 5; Ges. 12:6.

’n Kort, eenvoudige boodskap, wat getuig van die innige liefdeband, wat daar bestaan het tussen die susters en hulle broer aan die een kant en Jesus en Lasarus aan die ander kant: daar was ’n heilige vriendskapsband tussen die Heiland en die stil, ernstige jongeling van Bethanie! Ook had die Heer die nederige, eenvoudige ou huisie van Bethanië lief; menige genoeglike uurtjie het Hy daarin geslyt, afgesonderd van die woelige wêreld met al sy kommer en sorg, sy hoogmoedige Fariseërs en twistende skrifgeleerdes met hulle haat en nyd.

Ons kan ons die Here voorstel, in die aand gesete voor die eenvoudige huislike haard, die lekker warm kaggel, of gedurende die dag in die klein tuintjie onder die paar groot ou bome, in ernstige gesprek met Lasarus oor die dinge van die Koninkryk Gods, terwyl Maria aan sy voete sit en luister en Martha besig is met die huislike sorge, soos die bereiding van die aandete. O, dit was ’n egte landelike tafereel, ’n idille van soet, huislike genot, ’n voorbeeld van ware vriendskap, en hoe ’n mens moet gaan kuier, en wat jy dan moet gesels!

En nou het Lasarus opeens skielik siek geword, en is hy dodelik krank, ja, tot sterwens toe; en sy goddelike Vriend en Meester is vër daarvandaan verwyderd in die dorpe en stede van Galilea. Maar dadelik word daarheen iemand afgestuur met die boodskap: “Here, sie, die wat u lief het, is krank”.

Die Here bly egter nog twee dae op die plek, waar Hy was, en sê toe aan Sy disiepels, dat Lasarus gestorwe was, maar dat Hy heengaan om hom uit die dood uit op te wek. . . . En as Hy dan eindelijk in Bethanië aan-

kom, is Lasarus reeds vier dae gelede al in die graf gelê.

En wat ons veral in hierdie wonderlike geskiedenis tref, is dít, dat Jesus *ween*, toe Hy die susters met die belangstellende skare sien ween!—Waarom en oor wie het Hy geweet?—Dit kon tog nie oor Lasarus wees nie, want Hy was gereed om hom op te wek, en dus ook nie in simpatie met die susters nie! . . . Maar waarom dan?

Hy was die ewige Hoëpriester, wat die node van Sy volk, die droefheid van ’n wereld, op Sy groot hoëpriesterlike hart gedra het; en Hy het geweet saam met die miljoene, wat op hierdie ou droewe aarde, in hierdie tranedal, sou ween oor hulle dierbares deur die eeue en die jaarduisende heen!—Hy het saam met die arme ou kindertjies geweet, wat as wesies verpletterd sou staan by die sterfbed van vader of moeder; sy trane het gevloei in simpatie met die broers en susters, wat mekaar sou beweën op die lang weg van die geskiedenis; Hy het saamgevoel met die mans en vrouens, wat hulle geliefde eggenote in bittere rou aan die graf sou toevertrou; die ouers, wat hulle ou kindertjies in klein wit doodkissies sou lê!

Hy het sy heilige blik gewerp oor die nag heen van die tyd, en Hy het hulle aanskou, wat letterlik van droefheid en smart sou beswyk by die lyke van die, wat hulle so vurig liefgehad het—so het ek self gesien, hoe die moeder, wie se man ver weg op kommando was, inmeekaarsak voor die bed, waarop haar enigste ou kindjie aan sterwe is, en die ou kou voetjies kus en met haar trane benat; hoe die vader daar buite langs die doodsbaar op die knieë val en die doodskissie van sy kindjie omhels.

Hy het geweet, dat daar geen mens op aarde sal lewe nie, wat nie alleen self die donker dood sal betree nie, maar ook ’n dierbare sal volg na die koue graf en die vaal-skemer kerkhof! Ja, Hy het geweet, dat ook u dag en my dag, T.H., vroeër of later sal kom, dat ons sal ween oor die, wat ons lief het: en daarom het Hy geweet!

Maar laat ons die hoofgedagte van ons rede nie uit

die oog verloor nie : Daar kom ook vandag 'n boodskap tot die Heiland : "Here, sie, die wat u liefhet, is krank" —die groot, onbekeerde wêreld, die onversoende sondaar, 'n koue Kristendom, 'n ontroue verlore gelowige ! . . . Die almal het God so liefgehad, dat Hy Sy eniggebore Soon gegee het, sodat 'n iegelik, wat in Hom geloof, nie verlore sal gaan nie, maar die ewige lewe sal hê . . .

I. *Die onbekeerde wêreld* : aanskou die volke van Europa, kasting Kristelike nasies, wat so in barbaarsheid verval is, dat hulle mekaar verskeur het, soos bloeddorstige diere, in 'n verskriklike oorlog, waarin 'n 12 miljoen mense op die slagvelde geval het en 'n 40 miljoen gewond is. En die sogenaamde Vredestraktaat, wat niks anders is nie as 'n Vrybrief vir die sterke en geweldige om die swakke te vertrap onder 'n yster polvy; 'n moderne aflaats vir die Vrybuiters om ongestraf 'n verhongerde mensheid na hartelus uit te buit en uit te moor, sodat 'n uitgebuite en verhongerde volk sedert jare wegsink in 'n hongergraf . . . En wie staan verbaas en verbluf daarvoor?—Nie die kristenlande van die aarde nie, maar die Heidenwêreld, wat reguit verklaar, dat hulle hartelik bedank vir 'n Kristendom, wat sulke vrugte dra!—O, die Europese mensheid, die Westerse beskawing, is so krank, ja, tot sterwens toe krank, en niemand hoodskap het Jesus!

Is dit dan 'n wonder, dat baie hulle geloof verloor het in deug, in ewige lewe, in God?—Ag, die arme kranke mensheid, wat sy God verloën en verlaat het, het geen Vriend nie, wat hom kom opwek en saam met hom kan ween ! . . .

II. *Die onversoende sondaar* is nie minder krank nie. Hoe menige sondaar, hoe menige famielie lewe in sonde en sielekrankheid, sonder troos en sonder hoop in hierdie wêreld of die toekomende ! O, dit is hartverskeurend om op te merk van sommige huisgesinne, dat, hoe armer en ellendiger hulle is, hoe verder hulle van God af is. Hulle, wat die Heer meer nodig het en meer afhanklik van Hom is as die ryke en welgestelde, leef sonder God en sonder Kristus en vertoorn die Heer geduriglik.

O, as ons arm mense wou verstaan, hoe anders hulle lewe kon wees, wanneer hulle hulle God ken en in getrouheid dien, wat 'n verskil sou dit nie in hulle lot maak nie !—Want die Psalmis verseker : "Ek was jonk gewees en ook het ek oud geword, maar nooit het ek die regvaardige van God verlate gesien, of sy kinders gebrek ly nie." . . .

My lewelank sal ek die volgende nie vergeet nie :—In Pretoria was daar 'n vroom, jongdogter, wat vir haar moeder en haarself die nooddrif des lewens verdien het met naai-werk (kleermakery); en toe 'n jongeling haar een aand om 'n soen vra, bars sy in tranes uit en sê : "Moenie my soiets vra nie, want jy het my tog nie waarlik lief nie en doen dit maar net uit ydelheid. Neem my nie kwalik nie, dat ek soiets moet weier; want ek is so bang, dat ek my Here verstoord op my sal maak. Kyk, my moeder en ek moet lewe van die vrug van my handewerk; en op my gebed stuur die liewe Here my meer werk, as wat ek kan baasraak. Verskillende kleremakers in die stad moes hulle klerke afdank, omdat daar vir algar nie werk is nie; en ek het nog nie eers die vorige stuk afgewerk nie, dan kom die volgende alweer : So goed is die Heer vir my op my gebed, en as ek Hom kwaad maak, sal Hy nie meer vir my sorg nie !—Ek lewe in oorfloed, omdat ek altyd probeer om my Here te behaag !" . . .

Sal die arme en diegene, wat gebrek ly, nie hierdie woorde ter harte neem en dit betrag nie? Maar helaas, so baie in ons land vergaan van armoede en ellende, en tog leef hulle ver van die Heer af; so baie is krank tot die dood toe, maar die Medisynmeester, wat siele genees, ken hulle nie.

In watter huise word die danspartye gewoonlik gehou, vind die drinkgelae plaas en word onsedelikheid gepleeg?—Gewoonlik in die huise van die doodarmes, om die enkele goeies onder hulle nie te na te kom nie !—O Heer, sie, die wat u liefhet is krank !

III.—*En die Kerk?*—Verdeeld in baie genootskappe, verskeurd deur sektes, wat die bruid van Kristus vloek en die medebroeder. Die Kristelike Kerk tel honderde mil-

joene lidmate oor die hele wêreld, maar sy is so krank, so magteloos, dat sy haar roeping nie kan vervul nie.

Daar lê donker Afrika voor ons met sy twee honderd miljoen heidene, wat langsaam maar seker onder die invloed kom van die Mohamedanisme; en wanneer dit eendag sover gekom het, dan het ook die doodsklok geslaan vir die Kristendom in Afrika en ons beskawing aan hierdie Suid-hoek. Die Mohamedaan, wat die ou Kristengemeentes in Klein-Asië en Noord-Afrika uitgeroei het, het 'n vreeslike eed gesweer, dat hy nie sal rus nie, voordat die laaste Kristen uit Suid-Afrika verdryf is. Wat dit sal beteken, as die honderde miljoene van Barbare, op Europese wyse gewapend en gedrild, op ons eendag afstorm, weier die verbeelding te beskrywe!—Daar was een redmiddel, naamlik om die swart nasies, wat tussen ons en Islam lê, tot die Kristendom te bekeer en deur middel van hulle 'n barage, 'n skansmuur te vorm; maar ons het die kans laat verbygaan, want die Kerk van Suid-Afrika, met klein uitsonderings hier en daar, slaap en sluimer op 'n driehonderdjarige krankbed!

En ons eie Kerk?—Daar het onverwags vir ons 'n deur oopgegaan in Natal, maar in plaas van met blydskap en dankbaarheid binne te tree, word daar allerlei besware gemaak en struikelblokke in die weg gelê van die, wat begerig is, om in te gaan. Daar is naamlik 'n Soeloestam van 'n honderdduisend siele, wat verlang om onder die beskerming van ons Kerk geplaas te word. Die woorde van die ou grys kaptein, wat Retief en die Voortrekkers gesien het, is: “Ons wil staan onder die Kerk van Piet Retief, want hy en sy mense het ons beloof, dat hulle ook vir ons siele sal sorg, sodra hulle besit geneem het van die land!” . . .

O, wat 'n vonnis spreek daar nie uit die woorde van die ou gryse soeloe nie!—“Here, sie, die wat u liefhet is krank.”

Maar nogeens: Daar is *herderlose gemeentes*, wat te klein en te arm is, om vir hulle self te sorg, maar wat ook nie deur 'n ander geholpe word nie; en nie alleen ont-

breek dit 'n kranke Kerk aan die nodige middele nie, maar ook aan werkkragte. Die verskillende genootskappe in ons land staan in die onmiddellike toekoms met 'n menigte vakante gemeentes, waarvoor daar geen herders sal wees nie. Die seuns van ons volk, wat opgroei in koue en geestelikke kranke huisgesinne, sien nie kans nie vir die armoede en ontbering van die Evangeliedienaar, en gaan liewers studeer vir die professies, wat 'n ryk en gemaklike lewe belowe, soos dokter, advokaat, prokureur en onderwyser! . . .

Arme kranke Kristendom!—“Heer, die wat u liefhet is krank”.—Maar meer nog: Daar is ons *oues van dae*, wat oud en koud en arm en krank daar lê in een of ander ou hokkie, verhongerd en naak, op 'n bed van vlenters en vodde, terwyl hulle die arme ou liggaam, vol pyn en reumatiek, moet bedek met ou sakke of stukkies van 'n verslyte ou kombes . . . Ja, ek weet, baie van hulle het hulle jong dae in luiheid en in sonde verleeft en nooit iets oor gehad nie vir Gods Kerk en Koninkryk, en vandag maa! hulle maar net, wat hulle gesaai het! . . . Maar daar is ook ander, wat in die dae van hulle jeug en hulle krag 'n oop hand, en hart had vir die Kerk, die arme en oue behoeftige. En nou dat hulle self vandag oud en arm is, word hulle vergeet, en ly honger, gebrek en kou in ons midde!

Hulle word aan hulle lot oorgelaat, omdat die Kerk self so krank, so arm en vol skuld is; en waarom is dit so? Omdat die gesonde en welvarende gemeentelede, in plaas van aan hulle arme en ellendige medebroeders te dink, hulle tyd en kragte verspil met te vit en met mekaar in onenigheid te lewe en rusie te maak! Oor die kleinste en niksbeduidendste ou dingetjies is party gemeentelede daarop uit om mekaar die oë uit die kop te krap. Daar is 'n haat en onverdraagsaamheid, dat die engele daaroor verbaas moet staan. Dinge, wat regskepe mense nie eers die moeite wêreld ag om daarvan notiesie te neem nie, gee dikwels aanleiding tot die bitterste haat en hewigste twiste!—O, julle is krank, krank tot die dood toe, arme

broeders en susters, en niemand boodskap dit die Here nie!

Julle is krank; en julle liefdeloosheid en gevit is oorsaak, dat menige nagmaalsganger, wat bedroef is oor die krankheid van die bruid van Kristus, of deur julle verongelyk is, sy nagmaalsbrood met trane eet! Ja, ek lees dikwels die droefheid op die gelaat van menige welmenende lidmaat van die gemeente; en ek is 'n stille toeskouer daarvan, hoe menige andersgesinde gemeentelid sy trane meng by die genot van brood en wyn! . . . Maar dit is nie al nie: Hoe dikwels is julle liefdeloosheid en hardheid van hart oorsaak daarvan, dat die Evangelieprediker sy taak volbring met droefheid en trane in die oë! Hoe dikwels breek nie sy stem in snikke nie, en sy siel is oorstelp van droefheid by die besef, dat hy gefaal het in sy roeping—hy besef, dat hy gefaal het, want na al die jare van bearbeiding, waarin hy voor God in die gebed vir julle heil geworstel het, is julle verharder as ooit en so ongevoelig, asof julle geen gewete het nie!

O, keer vandag in, en kom tot julle self, soos die Verlore Soon agter die swyne in die verre land van sonde! Og, dat julle dan ook nog in dese julle dag van genade mag besef, wat tot julle vrede dien! En dat 'n stil gebed in julle siel mag oprys: "Here, sie, die wat u liefhet is krank."

IV.—*Ja krank, ook de gelowige!*—In die dae van Donaatsius, in die 4de eeu, was daar 'n strewe om die Kerk van Kristus rein en heilig te hou, deur die dor-takke, die vrugtelose ranke, af te sny: die eis werd gestel, dat die lede van die liggaam van Kristus, dit is, sy Gemeente, heilig en onberispelik moes lewe en wandel!—In die praktyk het dit onuitvoerbaar geblyk, ook omdat dit in stryd was met die idee van die Koninkryk der hemele, wat beskryf word as tarwe en onkruid op die akker, as wyse en dwase maagde op die bruilof Maar as ideaal was dit tog mooi en begeerlik. Skoon en lieflik die gedagte, dat die verlore Kristen heilig en waardig sy roeping sal wandel in 'n sondige wêreld, en sal uitblink soos 'n stad, wat bo-op 'n berg lê!

In het midden Mevr. Ds. Jac. van Belkum met Baby W. Faber op haar schoot, die een dochttertje is van Mevr. A. H. Faber, geb. Van Belkum (links van haar Ouma). Zij is een dochter van Mevr. W. van Belkum, geb. Van Ryneveld, die rechts van haar schoonmoeder zit.

Maar helaas, in ons dae skyn selfs die ideaal vergeet te wees, en daar is nouliks 'n onderskeid te bespeur tussen die naam-Kristen en die verlose gelowige!—Die hele Kristelike gemeente is so koud, so swak, so krank. Ag, hoe baie sal eenmal aan die einde van die loopbaan, aan die aand van die lewe, moet kla: "O, die jare so vol sonde, Heer, wie gee my die tog weer?"—"Moet ek gaan met leë hande en also my Heiland sien? Het ek hier my lewensdag verkorswyl, en die lewenserns nie verstaan nie?"—Waar is die krag, die vrede, die blydschap van die Kristen?—Die ewige Gees klae, dat, as ons na Hom geluister het, dan sou ons vrede gewees het as die rivier, en ons geregtigheid as die golwe van die see!—Dan sou ons as gesonde, gelukkige Kristene gejuig het, en ewige blydschap sou op ons voorhoofde gewees het; en niks in hierdie wêreld, geen teëspoed of smart of dood nie, sou ooit daardie vreugde kan versteur het nie, want ons is die vrygekogte kindere Gods!

En die swaar tye, waaroor so baie gesug en geklaag word, sal vir ons nie meer bestaan nie, want ons sê met die ou profeet van Israel: "Alhoewel die vyeboom nie sal bloei nie, en geen vrug aan die wynstok sal wees nie; dat die werk van die olyfboom sal lieg, en die velde geen spys sal voortbring nie; dat die skape uit die kraal uit sal afgesny wees, en dat daar geen bees meer op stal sal wees nie: so sal ek tog nog van vreugde opspring in die Heer en my verheug in die God myns Heils!"

A, salig diegene, wat so kan praat, dis die gelukkige, gesonde verlostes! . . . Maar ag, hulle getal is so klein en hulle word so selde aangetref; nee, van die wêreld, van die Kerk van ons dae geld dit:—"Here, sie, die wat u liefhet is krank!"

AMEN.

J. K.

Zwartruggens,

7 Oktober, 1925.

HET KONINKRIJK GODS RECHTVAARDIGHEID, VREDE EN BLIJDSCHAP.

Het Koninkryk Gods is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap door den Heiligen Geest.—Romeinen 14:17.

Nie alleen was daar in vroeëre dae, maar ook in onse tyd bestaat daar 'n dwaling in die beskouing en beoefening van ons Kristelike Godsdienst, wat grote skade aan die Evangelie van Kristus doen.

Dit is namelik die dwaling wat ondergeskikte sake in die Godsdienst op dieselfde lyn met hoofdsake plaas, of wat nog erger is, wat ondergeskikte sake so op die voorgrond stel dat dit op laas die indruk maak dat die wesenlike van die Godsdienst daarin bestaan.

Oordrewe gehegtheid aan uitwendige vorme en seremonies het sowel by die fariseëme as by die Roomse Kerk die wesenlike van die Godsdienst sodanig verdring, dat die ware Godsvrug voor beide Fariseërs en Rooms-Katolieke, in die getroue onderhouding van seremonies bestaan het.

Die Hervorming het weliswaar grote verandering in die opsigte teweeggebring. Deur haar is die wesenlike in die Kristelike Godsdienst weer op die voorgrond gestel. Die dwaling het egter nie geheel en al verdwyn, want die word vandag nog gevind. Veral by die verskillende sektes kom hierdie dwaling veel voor. Die wederdopers b.v. trek met grote heftigheid teen die kerk te velde, en waarom? Omdat die kerk nie meer suiwer is in haar opvatting van die doop. Die kerk het afgewyk van die ware doop deur onderdompeling en bedien ook die doop aan die kinders van die gelowiges. Alleen die mense kan salig word wat groot gedoop is en wat onder gedompel is. Voorwaarde vir die saligheid is dus volgens hulle die regte tyd en manier van die bediening van die doop.

'n Ander sekte weer vind die ware kenmerk van die kerk van Kristus daarin, dat die kerk ingerig moet word soos Paulus dit in die brief aan die Efesiërs beskryf. Daar

moet wees Apostels, Profete, Evangeliste, Herders en Leraars.

Word al die ampte in die kerk gevind dan is die kerk 'n kristelike kerk. Word dit nie gevind, dan is die kerk uit die Bese.

U sal seker met ons saamstem, geagte leser, dat albei die sektes hulle skuldig maak aan die dwaling wat ondergeskikte sake verhef tot hoofdsake en dus die wesenlike in die Godsdienst oor die hoof sien.

U denk miskien, geagte leser, dat by ons die dwaling nie voor kom. Wel by die sektes maar tog nie by ons.

Laat ons u een voorbeeld aanhaal om u te wys dat dit by ons ook soms voorkom.

Daar word dikwels so aanhoudend gewaarsku teen sulke sondes soos rook, dans, die onbetaamlike kleredrag van vrouens, ens., dat dit langamerhand die indruk maak dat die ware Godsvrug daarin bestaan dat 'n mens jou onthou van rook, dans, ens. Dit is ons bedoeling nie om die doen van sulke dinge goed te praat, seer seker nie, ons wil alleen waarsku teen die dwaling om nalating van sondes te beskou as die wesenlike van die Godsdienst.

Dieselfde dwaling het by die gemeente te Rome in die dae van Paulus ook voorgekom.

Die gemeente het bestaan eensdeels uit Kristene wat uit die Jodendom tot die Kristendom oorgekom het en daar hulle, hulle hele vroeëre lewe gewoon was aan die onderhouding van die Joodse voorskrifte omtrent rein en onrein vlees, omtrent Feest en Vastens dae, omtrent die gebruik van verskillende drankes, kon hulle nie so gemaklik daarvan afsien, maar hulle wou die voorskrifte ook in die Kristendom invoer. En so angsvallig was hulle in die nakoming van die voorskrifte dat hulle liever geen vlees wou eet en hulle bepaal het tot die eet van moeskruie.

Die Joodse Fees- en Vastendae was vir hulle ewe-eens heilig en werd deur hulle hoër geag dan die andere dae. Gewetensbesware het hulle ook belet om wyn te drink.

'n Ander gedeelte van die gemeente het egter bestaan

uit Kristene wat uit die Heidendom tot die Kristendom oorgekom het. Van rein en onrein vlees het hulle vroeër niks geweet. Met die Joodse Fees- en Vastensdae was hulle vroeër onbekend. Teën die drink van wyn had hulle geen beswaar. Ook as Kristene het hulle dus geen beswaar gehad teen die eet van vlees of die drink van wyn. Hulle het ook geen dae en maande gehou maar hulle het al die dae gelyk geag.

Die nougesetheid in die onthouding van spys en drank, en die viering van sekere dae, het hulle toe geskyn as grote bekrompenheid en kleinsieligheid. Met minagting het hulle dus neergesien op die Kristene uit die Jode.

Die kristene uit die Jode, hierdeur gegrief het op hulle beurt die kristene uit die Heidene gaan beskou as oppervlakkig en ligsinnig en as misbruik makende van hulle kristelike vryheid. Die gevolg van dit alles was twis en verdeeldheid in die gemeente, met die gevolg weer, dat die strydvrage so op die voorgrond gestel werd dat dit vir die gemeente hoofsaak in die Godsdiens geword het. Die wese van die Godsdiens het vir die Kristene uit die Jode bestaan in die nakoming van die Joodse voorskrifte, en vir die Kristene uit die Heidene, in die vryheid om die voorskrifte nie te hou.

Teen hierdie dwaling kom die Apostel Paulus sterk op. Hy vermaan die gemeente (Romeine 14) om verdraagsaam en eensgesind te wees. Hy waarsku die gemeente om mekaar geen aanstoot te gee en mekaar nie te veroordeel, want—so gaat hy verder voort, “Het koninkryk Gods is niet spijs en drank maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap door den Heiligen Geest.”

Paulus waarsku dus die kristene uit die Jode dat die ware Godsdiens nie bestaan in nougesette onthouding soos hulle meen. Die kristene uit die Heidene wys hy daarop dat die wese van die Godsdiens ook nie bestaan in vryheid om alles te eet en te drink. Nie in sulke uitwendige dinge bestaan die ware Godsvrug maar in iets heel anders.

Wees nie al te haastig, geagte leser, met u verkla-

ring, dat ons die dwaling ontgroeit het, omdat ons nie tot die genoemde sektes behoort en ons ook nie meer veel bekommer oor die Joodse seremoniële wetten.

Daar is onder ons vandag nog vele wat meen dat wanneer hulle maar getrou die awendmaalsvieringe bywoon, gereeld na die openbare eredienste kom, gereëld huisgodsdienste hou, en hulle bydrae vir die kerk gee; dan het hulle aan die eise van die koninkryk Gods voldoen. Dit alles kan egter verrig word terwyl ons hart ver van God verwyder is. Teenwoordigheid in die kerkgebou is nie altyd Godsverering nie. Geslote oë en gevoue hande is nog lang geen gebed. Bydrae gee vir die kerk het nie altyd 'n godsdienstige waarde nie. Dit alles is maar uitwendige verrigtinge wat eers dan enige Godsdienstige waarde het, as dit die gevolg is van 'n regte gesindheid.

Is iemand waarlik 'n kristen dan volg daaruit dat hy getrou sal wees in die bywoning van die openbare eredienste, in die hou van sy huisgodsdienste, met sy bydrae vir die kerk, maar is iemand getrou in die nakoming van die pligte dan volg daar nie altyd uit dat hy 'n opregte kristen is, want die koninkryk van God is nie spys en drank. bestaan nie in uitwendige verpligtinge nie.

Maar vra u, geagte leser, as die wese van die Godsdiens nie daarin bestaan, waarin bestaan dit dan.

Die Apostel sê dit in die tweede deel van ons teks. Hy noem drie wesenlike kenmerke van die ware Godsdiens. Rechtvaardigheid, vrede en blijdschap door den Heiligen Geest.

Rechtvaardigheid.—Wat bedoel die Apostel daarmee? Bedoel hy miskien die begeerte om aan andere te gee of te laat wat hulle toekom? Bedoel hy daarmee miskien dieselfde begrip wat deur ons met die woord eerlik uitgedruk word? Gedeeltelik wel. Rechtvaardigheid sluit eerlikheid in, maar dit druk nog veel meer uit. Dit is die gesindheid wat ons begerig maak om te doen wat voor God reg is. Dit is die gesindheid wat die mens altyd in die eerste plaas laat vra, “Wat wil God,” en nie wat verwag die mense van my, of wil ek self graag doen. Dit

het Kristus ook altyd gedaan, sy hele lewe was 'n onderwerping aan Gods wil. Van Sigself getuig Hy, "Mijn spijs is dat Ik doe de wil Mijns Vaders." Dit was ook die geheim van Sy krag.

Dit is vandag nog die eis van die Godsryk aan ons, en wanneer dit nie die kenmerk van ons Godsdiens is, dan mis ons Godsdiens een van die wesenlike kenmerke van die ware Kristelike Godsdiens.

'n Twede wesenlike kenmerk van ware Godsvrug, so sê die Apostel, is Vrede. Wanneer daar vyandskap tussen volkere kom, en wanneer daar strome bloeds en skatte verspil is, en wanneer die hartstogte uitgewoed is, dan kom daar eindelijk vrede. Maar wat 'n vrede. Openlike vyandelikhede is wel gestaak, maar die haat en nyd en bitterheid, is indien moontlik, nog hewiger as voorheen.

Maar dit mag die geval nie wees by Rome's Kristene. Die Apostel vermaan die gemeente om eensgesind te wees. Die liefde moet alle haat, nyd en bitterheid verban, sodat daar by alle verskil van mening tog eenheid is. Die vrede wat gevolg is van liefde en verdraagsaamheid, is die vrede van Gods Koninkryk. Dit is 'n eis van die Godsryk ook aan ons gestel.

Klaag u, geagte leser, dat dit moeilik is om aan die eis te voldoen? Ek stem dit toe. Daar is soveel wat haat en bitterheid by ons verwek. Dikwels moet ons onreg ly, laster verduur. Veel word gedaan wat nooit waardeer word. Ons beste bedoelinge word vaak mis verstaan. Dit alles wek bitterheid by ons. Op elke gebied is daar meer as genoeg aanleiding tot haat en bitterheid.

Op staatkundig gebied het die party-politiek ooral bitterheid doen ontstaan. Selfs in famieliekringe is verdeeldheid deurgedring. In ons politieke beskouinge is ons meestal so eng dat ons andersdenkende haat, en nooit enig goed in hulle kan sien.

Op kerklik gebied is dit nie veel beter. So skerp staan ons teenoor mekaar dat 'n ander kerk nie in een adem, selfs nie op een dag met eie kerk mag genoem word.

Eige kerk word hemelhoog geroem, ander kerke word soveel moontlik belaster, totdat eindelijk liefde voor eige kerk haat teen ander kerke insluit. Eerbied voor eige kerk moet ook veragting van ander kerke insluit, en dit nog wel tusse kerke wat almal meen dat hulle dra die wesenlike kenmerke van Gods Koninkryk; waarvan 'n wesenlike kenmerk volgens die Apostel Paulus, Vrede, Liefde en eenheid temidde van verskeidenheid is.

Geagte leser, u kla dus tereg dat dit 'n moeilike eis is, maar ons Godsdiens moet die kenmerk dra, anders is dit geen ware Godsdiens nie. Johannes sê, "Die zegt dat hij God lief heeft en zijnen broeder haat, die is een leugenaar."

God is liefde, en die lewe van Gods kind moet ook beheers word deur liefde. Selfs deur onreg wat ons aangedaan word mag ons nie vervoer word tot bitterheid nie. In ons optrede teenoor ons vyande sowel as ons vriende moet die vrede van Gods Koninkryk in ons gesien word.

As dit geen kenmerk van ons Godsdiens is, dan baat ons uitwendige Godsdienstigheid ons niks, want die koninkryk van God is Rechtvaardig, Vrede en ook blydskap deur die Heilige Gees.

Blydskap deur die Heilige Gees.—Dit is nie die blydskap wat in die diens van die wêreld geniet word, want die blydskap van die wêreld bestaan meestal daarin dat alles in ons lewe voorspoedig gaan. Besit hy grote rykdom, geniet hy goeie gesondheid, is hy by die wêreld in aansien of tref geen rampe sy lewe, dan is die wêreldling gelukkig.

Word egter sy rykdom hom ontnem, of word hy aangetas deur siekte, of tref enig ander ramp hom, dan is sy geluk verdwyn. Dat dit heel maklik kan gebeur, moet elkeen toestem. Al die dinge soos rykdom, eer, gesondheid en so meer, is tydelike dinge wat elke oomblik kan vergaan. Vind dan ons geluk sy ontstaan in die dinge, dan verander en verdwyn dit met die dinge. Daarom is niemand so ongelukkig as die wêreldling, want die deel

van elke mens is ruim net so veel teenspoed as voorspoed en dikwels meer teenspoed as voorspoed.

Die blydschap is egter nie die kenmerk van die Godsryk.

Blydschap as wesenlike kenmerk van Gods Koninkryk vind sy oorsprong in die liefde van God, in die sekerheid dat ons vrede het met God, in die besef dat ons vriende en kindere van God is.

Hoe ons hart ons ook al weëns ons sonde ons mag aankla, tog weet ons dat ons al die sonde vergewe is, en waar vind ons 'n beter oorsaak van blydschap vir die verlose sondaar.

Die blydschap van die ware kristen is nie onderhewig aan tydelike omstandighede, want is voorspoed sy deel hy neem dit in dankbare erkentelikheid van God as die gewer van alles aan. Is teenspoed egter sy deel, dan neem hy dit eweëns in dankbaarheid aan omdat hy ook daarvan weet dat dit van God kom as tugmiddel om hom op te voed. Hy weet dus dat die beproewing vir hom nuttig is, dat dit die beste is wat hy van God kan ontvang.

Wat is daar dan wat sy kalmte kan verstoer? Niks. In alles erken hy die hand van 'n Alwyse en Liefdevolle Vader.

Geagte leser, laat ons u ten slotte slegs nog hierop opmerkzaam maak. Die blydschap is nie alleen 'n belofte aan die ware kristen, maar dit is 'n eis van die Godsryk. Dit is 'n eis net so stellig as regvaardigheid en vrede. 'n Klagende sugtende en moedelse kristen sondig net so erg as 'n onregvaardige of haatdraende, want soos regvaardigheid en vrede, is ook blydschap deur die Heilige Gees 'n wesenlike kenmerk van die Godsryk.

AMEN.

M. J. Pretorius, geb. Muller.

MARTHA JOHANNA PRETORIUS, GEB. MULLER.

Martha Johanna Pretorius is in het jaar 1819 in de Kaap Kolonie geboren. Zij was gehuwd met Piet Klopper, en maakte de Grote Trek mee. Haar man is saam met Retief door Dingaan vermoord, waarna zij hertrouwd is met H. P. N. Pretorius, die in 1865 op een terugreis van Natal in de Drakensbergen door de Basuto's vermoord is. Op 6 Augustus 1893 is zij gestorven.

GODSDIENSONDERWYS.

Een van die belangrykste pligte, wat die Kerk opgelê is, is wel die kinders van die gelowiges te onderwys in die Kristelike Godsdiens. Op die laer skole ontvang die kinders ook godsdiensonderwys, maar daar is dit ewenwel meer algemeen een van die leervakke of kan as sodanig beskou word. Die doel van die godsdiensonderwys in die skool, hoe goed dit ook mag wees, is 'n ander een as van die Kerk.

Oor die doel is mens dit nie eens nie. Enkele uit die verwarde rumoer van stemme wil ek U gee: die Bybel vir die kinders as lewensboek te laat sien; Bybelkennis aanbring; godsdienstige karaktervorming; die kinders geestelik wakker te maak; opwekking om godsdienstig te dink. U sien, dit lyk amper 'n Babyloniese spraakverwarring. Maar tog kan ons by die kerkelike godsdiensonderwys een doel na vorentoe bring.

By die doop belowe die ouers om die kinders, waaraan hulle die heilige sakrament laat bedien in die Kristelike leer te onderwys of „te doen en helpen onderwysen.” Die eerste onderwys kom hier aan die ouers. Dus wat is die doel van ons kerkelik godsdiensonderwys anders as die kind in staat te stel sy ouers te mis, om na die genote onderwys te kom tot die geestelike gesteldheid van volwassene in Kristus?

Is hierdie doel nie te hoog nie? Nee, seker nie. Die onmag van die opvoeder vestig sy blik op die almag Gods. Die ongeleentheid van die mens is dikwels Gods geleentheid. Ons word daardeur gedring tot ootmoedige gebed, wat ons klein maak, maar die taak groter en heerliker en in die verwagting, dat Gods woord dit doen sal, *nog* groter en heerliker.

Die vorme van ons kerklik godsdiensonderwys openbaar hulle in die Sondagskool en Katkisasie. Oorspronk-

lik was die Sondagskool 'n skool, waarop op Sondag aan fabriekskinders enige onderwys gegee geword is. Hy is die eerste opgerig in 1780 deur Robert Raikes te Gloucester. Teenswoordig dra hy 'n gans ander karakter.

Die Katkisasie is van die Sondagskool onderskei, deurdat hier aan dooplede onderwys gegee word, wat as mondige lede van die gemeente tot die Nagmaal wens toegelaat te word.

Die doel van hierdie artikel is nie om oor Sondagskool en Katkisasie in die algemeen te praat nie, maar enige gedagtes oor die organe, die stof en die metode vir ons godsdiensonderwys uit te spreek.

Onder die organe verstaan ons hier die predikant en hulle, wat hom in die gewigtige arbeid tersyde staan.

Hy, wat godsdiensonderwys gee, moet 'n geheiligde persoon wees. Religieus en sedelik moet hy hoog staan. As mens moet hy hom nie onfeilbaar aanstel nie, maar op sy tyd ongelyk erken. As lidmaat van die kerk moet hy sy geloof van ganser harte deel, want om andere te oortuig, moet hy self 'n oortuiging besit. Hy moet simpatiek staan ten opsigte van sy leerlinge, wat onmiddellik voel of hy hart vir hulle het, en liefde besit, om die boodskap aan die kinders te bring. Sondagskool hou moet nie as 'n kristelike sport, 'n vrome liefhebberij of 'n regsinnige mode beskou word nie. Die kinderlike van die kind moet in ons wees, n.l. die natuurlike, die oorspronklike, die naiewe, die spontane. Om die Evangelie aan kinders te vertel, moet mens dit self as kind gehoor het.

Vir die les voor elke Sondag moet hy voorberei wees. By 'n ongeprepareerde les dwaal die onderwyser dikwels langs verwarde omweë, waarop hy miskien vir die soveelste maal sy stokperdjies afdrawe, wat makker is as die kinders. Die beste is nie genoeg nie, veral nie op die Sondagskool nie. Ek het eenmaal gelees van 'n meisie, wat 36 maal die Sondagskooljuffrou het hoor sê "lieuwe kinders", en van 'n seuntjie wat uitgerekend het, dat 5 keer die tram verby moes kom, voor die uur

om was en uitermate verras was, toe kort na die 4de maal 'n eind aan die les was. Die hart moet op die werk geset word. Die hele mens moet daarin opgaan. Die skilder maak voortdurend sketse, die musicus oefen onop-houdelik, en die Sondagskoolonderwyser?

Orde en tug is 'n onontbeerlike vereiste in die Sondagskool. Daaroor kan baie teorieë opgesit word. Die enigste redmiddel van 'n nie-takvolle onderwyser is, die les goed voor te berei, mooi te vertel en die aandag van die kinders te span. Straf mag nie uitgedeel word nie en ook met lof moet suinig omgegaan word. Anders sal dit miskien gaan soos met die predikant, wat in sy katekisasiëklas moeilik orde kon hou, en toe een skoot die seuns rustig was, die opmerking maak: "Hoe braaf is my skapies vandag!" Die antwoord daarop was, dat die klomp "bê!" het gaan roep.

Merke gee het sy nut. Absensies moet noukeurig bygehou word. Dit sal nuttig wees om briefkaarte te laat maak, wat as drukwerk verstuur kan word, met die vraag: "Hoekom was jy nie in die Sondagskool nie?" 'n Vaste gang en stipte orde moet daar steeds heers.

As ons gaan spreek oor die stof, wat behandel moet word, moet ons die vraag stel: "Wat moet 'n jongeling of jongedogter weet om as mondige lid van die gemeente toegelaat te word? Volgens die kerkwet moet in ons katekisasië Bybelse geskiedenis, geloofs- en sedeleer en kerkgeskiedenis onderwys word.

By 'n goeie planmatige behandeling van die Bybelse Geskiedenis op die Sondagskole moet die leerlinge, voor hulle in die katekisasiëklas kom, daarmee klaar wees en sodat in daardie klas alleen geloofs- en sedeleer en kerkgeskiedenis geleer kan word. Baie tyd gaan met die repeteer van die Bybelse Geskiedenis verloor.

By die behandeling van die Bybelse Geskiedenis moet die vraag gestel word: Bybelse *verhale* of Bybelse *Geskiedenis*? By gebrek aan Bybelkennis in ons dae is dit 'n slegte teken, dat jong mense die Bybelse figure, waarvan hulle gehoor het, soos in 'n twedehandswinkel

deurmekaar gooi. Ons moet dus geskiedenis gee. Hoe ouer die leerlinge word, hoe noukeuriger op die kronologiese volgorde gelet moet word, waarby dit dan te doen is om die gang van die Godsopenbaring duidelik te laat sien. Die jonger leerlinge kan die geïsoleerde openbarings sien; die ouere ewenwel moet geleer word die oë te open vir die verbindingslyne.

As 'n jongeling lidmaat is, moet hy sy Bybel kan lees. Sondagskoolonderwysers behoef geen leesles te gee nie—daarvoor moet die skool sorg—maar oefening in lees van die Bybel, dat baie min mense eintlik ken. Dis 'n groot kuns om die Bybel gewoon te lees, sonder nagemaakte preektoon, maar tog met die nodige eerbied, sodat die leser nie alleen self toon die woorde te verstaan, maar ook andere die betekenis laat voel. Gelet moet word op die kursiewe of tussen hakies geplaatste invoegings van die Statenvertalers en woorde, wat teenswoordig 'n ander betekenis het, soos: angel, behulpel, beproeven, gerei, doorgraven, male, stout, stokbewaarder, gemeen, vlek, sweetdoek, ens. Misverstand en misbruik van die Bybelwoorde in die volksmond moet geweier word.

'n Ander voordeel van Bybellees in die Sondagskool is, dat die kinders Bybelvas word. 'n Ou metode, maar 'n mooi „training” om die kinders so te maak, is hulle tekste in enige orde op te laat soek, b.v. Jesaja 15 vs. 1; Job 3 vs. 15; Mattheus 12 vs. 11; Maleachi 1 vs. 7, Galaten 2 vs. 5; ens. Dit is iets uiterliks, en natuurlik nie van so'n waarde as stewige bybelkennis nie. Maar tog het die uiterlike hier tog ook 'n waarde. Bybelvas, sowel uiterlik maar veral innerlik, moet die geslag wees, wat op ons Sondagskole gekweek word.

Die jong mense, wat in ons kerk as lede bevestig word, is op 'n leeftyd, wat begeer na 'n wêreld- en lewensbeskouwing, die juiste tyd, om aan geloofs- en sedeleer die aandag te skink. Hulle moet 'n helder voorstelling kry, van wat die gemeente glo, om hulleself daarby te kan hou. Die Bybelse Geskiedenis het seker al in-

vloed geoefen op hulle karaktervorming en lewensbeskouwing. Allerlei vrae het miskien in hulle opgekom. En op die vrae moet geantwoord word. Op watter manier moet dit gedoen word? Deur die Kategismus of Kort Begrip daarin te stamp? By die dogmaties-sedelike onderwys kom dit daarop aan 'n antwoord te gee op die vrae: Wat moet ek doen om salig te word?” en “Wat zal ik met Gods gunsten overlaan dien trouwen Heer voor Zijn gena vergelden?” Daarom is die Kort Begrip met sy hoewel dikwels enigsins swaare taal en Latynse konstruksies, wat moeilik te memoriseer is, die beste nog om dit as handboekie te gebruik, omdat geloofs- en sedeleer gegroepeer is om die ou memoriestof: gebod, geloof en gebed. Die onderwys moet verder 'n voorbereiding wees om te laat verstaan, wat dit beteken op die belydenisvrae bevestigend te antwoord.

Kerkgeskiedenis mag nie vergeet word nie. Hoe sal die lede van die kerk warm word, as hulle onkundig is van haar heerlike verlede, van Gods besonder leidinge, van die Hervorming, ens.?

Tot slot iets oor die metode.

By die metode bly natuurlikerwyse die verband met die algemene pedagogiek bestaan, maar tog stel ons godsdiensonderwys tog weer besonder eise. Van die dinge, wat geen oog het gesien en geen oor gehoor het nie, kan mens moeilik aanskoulikeonderwys gee. Van God kan mens geen gedaante uitbeeld nie. Die bewering van die pedagoog Basedow, die Filantroop, dat mens 'n kind nooit iets moet leer, wat of hy nie verstaan nie, is hier moeilik toe te pas. As kinders het ons seker baie versies en tekste geleer, waarvan ons niks begryp het nie, maar op volwasse leeftyd plotseling tot ons stigting helder in die juiste lig sien kom. Veral teen die tiende jaar leer 'n kind iets maklik uit sy hoof, wat hy nie verstaan nie. Kinders het nou eenmaal papegaaimaniere en dis beter, dat daar tekste as vloekte bly hang.

Om die Sondagskoolonderwys so vrugbaar moontlik te maak, moet daar 'n leerplan gevolg word. Die meeste

van ons Sondagskole kom 40 Sondae per jaar bymekaar. Nou kan daar 'n driejarige sieklus vir die behandeling van die Bybelse Geskiedenis gevolg word. Die geskiedenis self moet dan verdeel word in 120 onderwerpe, waarvan jaarliks 40 behandel word en wel as volg:

1re Jaar van Kersmis tot Pinkster (die feeshelfte van die jaar verhaale uit die Evangelies, die orige feeslose helfte die Ou Testament tot by Salomo;

2de jaar, eers weer verhaale uit die tyd van Jesus, vanaf Pinkster die Ou Testament vanaf die regering van Salomo;

3de jaar, die oorblywende verhaale omtrent Kristus, en na Pinkster die Handeling.

Die gelykenisse kan vertel word tussen Pase en Pinkster.

Verder kan die Lydensgeskiedenis weer in 15 dele verdeel word. Vyf Sondae voor Pase begin jaarliks dan die behandeling van die lyding van Kristus, sodat op Pase die Opstanding vertel kan word met een of twee verskynings. Die Sondag na Hemelvaartsdag en op Pinkster word dan resp. die Hemelvaart en Uitstorting van die H. Gees behandel. Is 'n kind van sy 7^e tot sy 16^e jaar op die Sondagskool, dan is hy driemaal die Bybelse Geskiedenis deur gewees.

By die behandeling van die les sorg die onderwyser eers vir 'n geskikte inleiding. Aanknoping by wat die kinders self weet, moet hulle binnelei in die wêreld van ewige dinge. Elke les moet 'n hoofgedagte bevat, wat eenheid in die verhaal moet bring en waarop die nadruk moet val. Die kinders moet nie heen en weer geslinger word nie, maar 'n stap verder in die helder voor die gees staande rigting. Hulle moet daartoe gebring word, dat hulle, wat hulle van andere gesien en gehoor het, self in lewe en praktyk bring, sodat vir hulle 'n persoonlike lewensinhoud word.

Laat dit ons erns wees met die werk in die Sondagskool. By kinders is alles ernstig. Daarom moet ons eerbied hê vir die klein majesteite, die klein hoëpriesters met

die "heiligheid des Heeren" op hulle gedoopte voorhoof, "Laat de kinderkens tot Mij komen en verhindert ze niet," sê Kristus. Laat ons daarom ons leerlinge lief hê en vir hulle bid. Dan sal die woord van die Heiland aan ons vervul word: "Zoo wie een van zoodanige kinderkens zal ontvangen in Mijnen Naam, die ontvangt Mij; en zoo wie Mij zal ontvangen, die ontvangt Mij niet, maar Dien, die Mij gezonden heeft."

L. J. R. KALMYN.

VAN DER HOFF SE KERK.

(Wysie : *Norsche Volkslied*).

(Hierdie versies is gemaak op versoek van een van die Herv. Theologiese studente aan die T.U.K., om nadelik iets te skrywe, wat gesing kan word op hulle Vereniging "Van der Hoff.")

Vaal, uit die blou-dowwe mis van die jare,
kom uit die tye die Trekker weer op :
Vér oor die bulte heen flap die tentklappe,
klink weer die jukke- en wastergeklop !—
—Laer getrek, as daglig wegsterwe,
laat in die nag ruis die awendgesang !—
Voorkis met Bybel was altaar in veldtent,
soos Isrels Ark soveel swerfjare lang !

Stadig die Veldbeeld vervaag, en 'n Kerkie
staan op die plein met die waens daaromheen—
Jong was die leraar en vreemd hier te lande :
Dirk van der Hoff het die preekstoel betreên !
Swaar was die taak en moeilik sy arbeid :
hy ook was bouheer aan Volkskerk en Staat—
A ! hy't geween en gesaai soms in trane,
gaande al wenend en dragend sy saad !

Soms het die draaiwind die Kerkboom se takke
 woedend gegryp en sy bloeisels getop
 Maar, soos die Féniks verjongbloed sy lewe,
 rys die ou Staatskerk gelouterd weer op !
 Heil dan, o Kerkboom, erfstuk der vadre,
 al is die tye ook donker en swaar !—
 Sprei weer jou sieraadkroon, skiet nuwe lote,
 roep in jou koelte ons Volk bymekaar !

Bloei weer, o Kerk, wat die Trekker se waëntjie
 moederlik teer het gedra in sy skoot :
 Wees self 'n moeder, verbindend die smarte
 Sag met 'n hand, wat selfs streef in die dood ! . .
 O, en mag ons, wat staan op jou voorpos,
 brandwagte wees, wat die Dagbreek inwag !
 Ja, laat ons bid, dat die Gees deur ons harte
 blaas en ons toerus met toewydingskrag !

J. K.

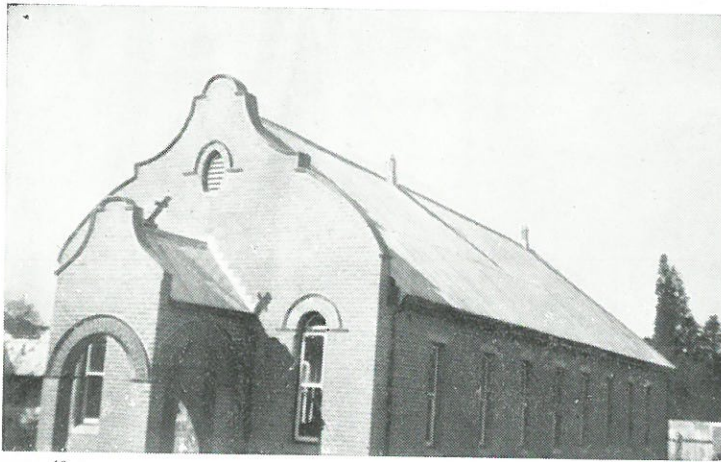
Zwartruggens,
 15 September 1925.

SCHEPPINGSLIED.

Dit is Uw schepping, God der Goën !
 Wat is zij schoon !
 Wat is zij schoon !
 Overal hebt Ge Uw schaduwbeeld
 Haar in geweven,
 Uw Goddelijk leven
 Haar meegedeeld.

Wond'ren zaait Gij zonder tal
 Door 't groot heelal,
 Door 't groot heelal,
 Boven in 't blauwende luchtgewelf,
 In 't diep daaronder;
 Maar 't grootste wonder,
 God, zijt Gij — zelf.

J. J. L. ten Kate.

Ned. Herv. Kerk te Pietermaritzburg.

Nieuwe Weeshuis te Krugersdorp.

DIE SONDAGSKOOL.

In die laaste algemene vergadering is daar deur sommige sprekers ernstig gepraat oor die sondegskole in ons kerk. Met blydschap het die vergadering uit die rapporte verneem, dat daar 'n vooruitgang te bespeur is op hierdie gebied, gedurende die afgelope drie jaar, en dat daar langsamerhand meer belangstelling kom in die belangrike werk van die sondegskole; maar, dat dit lang nog nie is nie wat dit behoort te wees, het ook uit die rapporte duidelik geblyk. Dit spyt ons om van hierdie treurige feit melding te maak, aangesien daar so ontsaglik veel van die sondegskool afhang vir die toekoms van ons kerk.

Daar was 'n tyd in die geskiedenis van ons volk wat die gebrek aan sondegskole nie so erg gevoel was nie als nou. Dit was die tyd toe die vader in die huis nog goed besef het, dat hy in sy huis geroepe is tot die belangrike werk van, koning nie alleen nie, maar ook van priester en profeet. Dit was die tyd toe vader en moeder nog meer belang gestel het in die opvoeding van hulle kind en veral goed verstaan het, dat die ouers, kragtens die doopbelofte, verantwoordelik is vir die godsdienstige opvoeding van die kind. Ja, dit was die dage toe mens nog meer gevoel het en meer tyd oor had vir godsdiens en kerk, toe mens goed verstaan het, dat die kinders van die gemeente nie maar sommerso sal opgroei tot troue en nuttige lidmate van die kerk nie, maar wel degelik daarvoor "opgevoed" moet word en dat die plek vir hierdie opvoeding in die huis is, waar die vader elke dag sy Bybel lees en daaruit vermaan en die moeder elke aand aan haar kind stukke uit die gewyde geskiedenis vertel en verduidelik. Ja toe was die behoefte aan die sondegskole nie so groot nie, want vir die godsdienstige opleiding het vader en moeder gesorg. Maar ongelukkig te laat is dit ook 'n tyd wat blykbaar verby is. Die huisgesin is nie meer wat dit was nie en vader en moeder voel

nie meer hulle pligte nie, so als wat dit behoort te wees, ja selfs ook nie meer teenoor hulle eie kind nie.

En nou dat dit so ellendig gestel is met die huiselike lewe oor die algemeen, en aangesien die kind 'n godsdienstige opvoeding moet kry en by hom die liefde vir sy Bybel en kerk moet aangekweek word, is dit seker noodsaaklik dat deur ander daarvoor voorsiening gemaak moet word. Daarom is die kerk dan ook genoodsaak om in te gryp anders gaan die lammers van die kudde verlore vir kerk en staat. En jammer om te sê maar hier is dit waar ons als kerk nog nie ernstig genoeg onse roeping gevoel nie. Deur gebrek aan predikante is hierdie werk in ons kerk verbasend verwaarloos geword gedurende die laaste twintig jaar. Vandaar dat onse jongmense vandag bitter weinig voel vir die kerk. Jaar na jaar word tientalle als lidmate tot die gemeente bygevoeg, meestal met die treurige gevolg dat hulle selde of ooit weer in die kerk gesien word. Daar is nie die nodige toegewydheid aan Gods Huis nie, omdat dit nie van kleinsaf by die kind aangekweek is nie. Ouers doen soms nogal moeite om die kerk met nagmaal te besoek, maar dan word die kinders meestal thuis gelaat, alleen, of onder toesig van bediendes. 'n Vreeslike skande. Of wanneer die kinders nog saamgeneem word, sorg die ouer nie dat sy kind langs hom in die kerk sit nie. Die kind moet maar sien waar 'n plek te kry en als hy nie wil nie, hoef hy ook nie in die kerk te wees nie. Wanneer die kerk vol is, word die kind ook nog deur die koster gevra om maar liewer uit te gaan om grootmense plek te gee, want daar word net vir die grootmense gepreek. Die kind moet maar uitgaan en daar buite op die plein gaan speel tot groot ergernis van die wat aandagtig wil luister na die preek. Hier kom die groot fout nou duidelik uit. Die kind word eenvoudig deur die kerkeraad verwaarloos, hy word agteruit gestoot, hy is van minder belang. Ons vergeet dat die volwasse persoon reeds lidmaat is, goed of sleg, maar die kind moet dit nog word, hy moet daarvoor nog opgelei word.

Skandelijke ontrou is dit, waar die godsdienstige belang van kind deur die kerkeraad so skreiend verwaarloos word. Aan die gemeentelide word altoos gedink, of hulle dit waardeer of nie. Die predikant moet altoos preek, op Sondag en in die week. Die lidmate moet opgewek word, maar ons vergeet dat die doodsheid en koudheid gewoonlik toe te skrywe is aan gebrekkige godsdienstige opleiding. Vir die kinders word nooit 'n kinderdien gehou nie, gewoonlik omdat daar geen tyd voor is nie. Daar word ook nie tyd voor gemaak nie.

En waar dit nou die doel van die sondegskool is om voorsiening te maak in die geestelike behoefte van die kind, word dit verwag dat elke kerkeraad toesig sal hou oor die sondegskole in die gemeente, en ook sien dat daar sondegskole gestig word, waar dit enigssins moeglik is. Die ouderling van elke wyk moet goed verstaan dat daar ook lammers is van die kudde van Jesus Christus, waarvoor trou gewaak moet word. Dit is nie so nie, dat die kinders maar van minder belang is. Met die oog op die toekoms is dit vir land en volk, maar veral vir die kerk van die grootste belang, dat die kind 'n degelike godsdienstige opleiding sal kry in die huis en in die sondegskool.

Daar sal op die werk van die sondegskool ook meer vrugte gesien word, wanneer daar deur die ouers meer belang in gestel word en die werk deur hulle meer gesteun word. Maar wanneer die ouers die belangrikheid nie meer insien nie, is dit die plig van die kerkeraad en ook van die ander gemeentelide om in te gryp en te sien dat gered word wat dreig om te ontaard. Die werk van die kerkeraad is nie alleen om wag te hou oor die volwasse lidmate van die gemeente nie, maar ook oor die kinders. Waar die gemeentelid ontrou of onwillig is om die kind na die sondegskool te stuur, moet hy net so ernstig vermaan en bestraf word als in die geval van enig ander soort van pligversuim.

Voortaan sal in die sondegskoolrooster soveel moeglik van die werk handel word wat voorgeskryf is vir

die bybelkenniseksamen van ons kerk, en dit is onse beste verwagting dat die getal kandidate vir die bybelkenniseksamen, daardeur geweldig sal toeneem.

Vir 1926 is vir die Lagere afdeling voorgeskryf: Die lewensgeskiedenis van Josef en Johannes die Doper; die vlug van Jakob naar Paddan Aran, die terugkeer en ontmoeting met Esou; en die opstanding tot en met die hemelvaart van die Here Jesus.

Vir die Hogere afdeling is voorgeskryf: (a) Die geskiedenis van die slawerny van Israel in Egipte, die uittoeg tot die dood van Moses. (b) Die lewensgeskiedenis van die profeet Elia en (c) I Kon. 11 tot 14. Dit is vir die Oue Testament. Uit die Nuwe Testament is voorgeskryf: (a) Lukas 18 tot 24 en (b) Hand. 16 tot 21.

Vir die Hoogste afdeling is voorgeskryf: A. Die boeke Amos en Rigters en die lewensgeskiedenis van Paulus met die sendbrief van Galate daarby; B. Kerkgeskiedenis: Die lewe en werk van Luther; die koms van Ds. Dirk v.d. Hoff in Transvaal tot die afskeiding onder Ds. Postma in 1859; Kategismus: Die eerste deel van die Kort Begrip. Vir die kerkgeskiedenis kan die eerste deel van Dr. S. P. Engelbrecht gebruik word en vir die Kategismus sal die boekie van Ds. Barger nuttig wees.

H. P. W.

GEBED.

Heer, als Gij niet van dag tot dag,
van uur tot uur mij steunt,
als Gij niet ieder oogenblik
mijn stem hoort, hoe zij kreunt;
als Gij mij niet en draagt, o Heer!
dan struikel, val ik, telkens weer . . .
Leer lopen mij, leer vast mij staan,—
met U als Leidsman zal het gaan.

Nellie.

DIE HEMEL.

Onse Bybel begin met die verhaal van die skepping van Hemel en aarde. Sy hoogtepunt en middelpunt is die geskiedenis van Jesus Christus, wat getoon het wat dit beteken om te leef by "geopende Hemel," wat self naar die Hemel opgevaar is waar Hy vir ons bid en van waar Hy Sy kragte neer laat op die aarde. Op die laaste bladsydes sien die Bybel met reikhalssende verlange uit naar die wederkoms uit die Hemel. So vind ons in die Evangelie die begrip "Hemel" op allerlei manier ingeweef. Onse prediking is die prediking van die "Koninkryk der Hemelen hier op aarde." Teenoor die natuurlike staat en wêreldse gang van dinge en teenoor die wêreldse koninkryke verkondig ons die Koninkryk wat deur Jesus uit die Hemel hier op aarde gebreng is. Ons werk daarvoor, ons getuig daarvan en ons toon aan hoe dat die mens, alleen deur lid te wees van die Koninkryk, waarlik behou kan word.

Maar wanneer ons die woord "Hemel" hoor, denk ons tog nog aan iets anders; 'n plek buite hierdie wêreld, 'n toestand na die dood, die Vaderhuis met sy vele wonings, waar die Heiland vir ons gaan plaas berei het, die ewige saligheid wat ons wag als ons van die aarde skei.

By hierdie onderwerp kan ons ons met bybelwoorde alleen nie vergenoeg nie. In die Oue Testament is die toekomsverwachting maar skraal. Ja soms kom dit selfs so voor, of die lewe met God vir die vrome onder Israel ook maar tot hierdie wêreld beperk was, ook begrens was deur dood en graf; dus eigenlijk nie so iets nie als die Hemel waar die verenigde lewe met God ewig is. Maar laat ons dan let op die diepe uitspraak van Jesus, wanneer Hy teenoor die besware van die Jode teen 'n opstanding uit die dood, wys op die God van Abraham, Isak en Jakob, persone wat al lang reeds oorlede is; maar tog is God nie 'n God van dooies nie, maar wel van lewen-

des. Abraham, Isak en Jakob moet dus na die lewe hierop aarde 'n ander soort van voortbestaan hê.

Maar ook die Nuwe Testament is skaars aan onthullings oor die lewe na die dood, of liever, eigenlike onthullings daaromtrent ontbreek helemal. Wat mens gewoonlik daarvoor uitgee, is gekleur met voorstellings en ideë van die dage. So b.v. die beeld in die gelykenis van Lasarus en die Ryke man en die beeld in die woorde van die moordenaar aan die kruis. In geen een van die twee gevalle is daar sprake van die Hemel. En wanneer Paulus praat van die derde hemel waarin hy opgetrek was, dan verhaal hy van ervarings in ekstatische toestand, dinge waaraan hyself geen hoge waarde wil toeken nie. Van wat buite sy volle bewussyn plaas gevind het, is hy nie seker nie en hy kan dit ook nie weergee nie. So sê ook Dante, die groot Italiaanse digter, in sy wêreldberoemde gedig, dat wat hy daar in die Hemel gesien het, geen herinnering agter gelaat het nie. Dit lê buite die bereik van die menselike sintuige. Dit druk Johannes ook uit in sy eerste sendbrief met die woorde, "Het is nog niet geopenbaard wat of wy zyn zullen." Dus daar in die Hemel, is dit nog alles onbekend en vaag, dit is 'n ontoegankelike lig. Die pogings om met ons swak menselike gees 'n beeld te vorm van die Hemel bly dus vrugteloos. Hoe ons ook al mag denk en wat ons ook al mag voorstel, ons bly tog maar ver van wat bo ons gebed en bo onse gedagtes uitgaan.

Die Hemel dan. Die eerste vraag wat hier by ons op kom moet, in die volstrekste sin van die woord, onbeantwoord bly, die vraag namelik: Waar is die Hemel? Omtrent op elk mogelike plek het die volke van al die eeue die verblyfplaas van die dooies gesoek; onder die aarde, bokant die wolke, in of op die berge, ver in die Weste waar die son onder gaan, op eensame eilande ver oor die see en nog ander plekke meer. In ons tyd droom mens nog van 'n Hemel op die een of ander van die planeete of sterre b.v. op die planeet Mars. Die neiging

skyn vas te wees by die mens, om sig naar bo te rig by alles wat hy hier op aarde nie kan vind nie.

Vir ons denke en gevoel deur geestelike ervaring gelei, is die Hemel 'n toestand; 'n toestand van ongestoorde gemeenskap met God, van voldane verlange om maar gedurig met die Heiland te verkeer en Hom te sien so als wat Hy is. Daar is 'n hemelse sfeer oor al waar daar 'n biddende siel met sy God verkeer. Maar al kan hier op aarde 'n hemelse atmosfeer die mens reeds omring, dit is nie ongestoor nie, dit is nie volmaak nie. Dit word nog telkens weer aangeval en vertroebel deur die wêreld. Die Hemel waar die stryd volstry sal wees en die volmaakte Lig sal skyn, lê nog in die ondeurdringbare toekoms. Die hoop van die godskind is egter vas. Hy steun op die belofte van God self. Die hoop bestaan uit die sekerheid dat God die werk van Sy hande nooit sal laat vaar nie.

En naar sulk 'n Hemel strek onse verlange sig uit. In verlange lê daar altoos iets onvoldoende, 'n onervulde behoefte, iets negatiefs. So ook hier. Die vrome godskind sien van hierdie aarde op naar die Hemel als uit 'n vreemde land naar die ware Tehuis. Onse hoop om naar die Hemel nog te gaan is heimwee naar die Vaderhuis met sy vele wonings. Daarheen strek onse verlange sig dus uit, waar al ons moeite verby sal wees, geen lyding meer, geen doring in die vlees, geen gebrek of rou en die trane vir altoos afgewis. Diegene wat die Hemel soek is met die aarde en aardse nie tevrede nie. Die volste lewe hier op aarde is vir hom nog maar gebrek-kig. Maar die wat in hierdie wêreld sy alles het, en wat veral met homself tevrede is, die besit reeds wat hy begeer. Vir hom wenk die Saligheid van die Koninkryk der Hemelen nie meer nie, die Saligheid wat daar weg gelê is vir die arme en verslages van gees, vir die wat rein is van hart, vir diegene wat treur, vir die wat honger en dors naar geregtigheid.

Maar van hierdie negatiewe verlange gaan ons oor tot 'n posetiewe ervaring. Met ander woorde, die ver-

lange is leeg, dit sê ons net hier op aarde is niks wat ons sielehonger vir ewig kan stil nie en daarom sien ons uit naar iets anders. Hierdie innige verlange na die Vaderhuis, wortel by die Godskind in iets suiwer menseliks. Ooral waar daar diepere behoeftes ontwaak, bloei daar iets van op. Selfs die heidense digters en denkers van al die eeue deur moes getuig dat hier op aarde niks bestendigs, niks blywends is nie, maar dat daar 'n tyd van kom is en ook 'n tyd van gaan en dan begin hulle ook naar iets blywends en onveranderliks te soek in 'n hogere, geestelike of ideewêreld. Maar nooit kon hulle enige kennis kry van wat aan hierdie verlange vastheid en bevrediging gee.

Hierdie negatiewe en onbevredigende sy bly daar, solang ons bestaan nog hierop aarde is. Die hoop is om verlos te word van hierdie aardse en geplaas te word bokant onself. Uit die duisternis van swakheid, armoele en ellende; uit hierdie wêreld van sonde en dood sien die arme mens op naar die ruime hemelse sfeer, die Heerlikheid waarin hy vir goed aan al hierdie leed ontruk sal wees. Maar tog gaan die stemming van die gelowige nie in hierdie ontkenninge sy op nie. Dit word nie by hom 'n weg, weg uit al hierdie ellende nie, so spoedig moeglik uit alles uit. Nee, dit is die stemming by die Buddis, die Indiër, wat die stoffelike die liggaam beskou als 'n gevangenis van die siel, en hoe eerder hy daarvan verlos kan word, hoe beter. Nee, so het Paulus ook nie gespreek nie, toe hy moes kies tussen lewe en dood. Vir hom het die lewe, Christus beteken en die dood was vir hom 'n wins. Op die weg na die Hemel gaan die mens aan die hand van God en kan dus nooit verlate of ellendig wees nie. Die verlange na die Hemel bly natuurlik altyd daar, so als wat dit daar by Jesus ook was in die hof van Getsémane, maar dit is nie 'n hopelose verlange nie. Ons sug en ons gemoed is beswaard, ons dra en verdra soveel en ons mis soveel, maar nogtans ons verlange slaan nie oor nie in 'n geweene geklaag. Dit is 'n vaste hoop wat ons deur hierdie lewe dra en ons hart altyd vervul.

MARTINUS JACOBUS VILJOEN EN
ECHTGENOTE.

Martinus Jacobus Viljoen, geboren op 19 Julie, 1817, overleden in de maand Februarie 1888 was in de oude tijd geruime tijd lid van de Uitvoerende Raad en ook waarnemende Staatspresident. Hij was gehuwd met Magdalena Margaretha Retief, 'n dogter van Piet Retief. Generaal Piet Viljoen is een zoon van hen.

Magdalena Margaretha Viljoen—geb. Retief.

Dit is nie so gemakkelijk nie om ons in te denk in die samehang tussen die aardse en hemelse lewe. 'n Eenvoudige beskouing is dit om die Hemel voor te stel als beloning teenoor die Hel als straf. So het mens gedenk in die dage van wêreldse verligting en van sedelike oppervlakkigheid. Veel dieper is die Evangelie van Jesus Christus wat dit by ons inprent, dat ons die Ewige Lewe alleen moet opvat als 'n genadegawe van God. Maar tog is ons daarmee nie klaar nie deur die beeld maar net so vas te stel. Daar is tog sekerlik 'n verband tussen die Ewige Lewe hiernamaals en onse dagelike handel en wandel in hierdie lewe. Die "prys," wat ons kan verwerf is wel 'n genadegawe van God, maar hang tog sekerlik saam met die loopbaan wat geloop moet word en die stryd wat gestry moet word. Die "Heerlikheid wat aan ons geopenbaar sal word" hang sekerlik saam met "die leed van hierdie teenwoordige tyd." Die voorstelling van loon skrap ons dus nie en Paulus het dit ook nie gedoen nie; want, leser, daar is tog 'n lewensstryd wat u moet stry, waarsonder u die genadegawe nooit sal sien nie. Ons eige werke sal ons in die Hemel nie bring nie, maar die genade wil ook nie sê nie dat ons kragtens Gods willekeur in die Hemel sal kom.

Vir die Hemel en die hemelse is vatbaarheid nodig. Allerlei sonde sluit die mens van die Hemel uit. Nie alsof die sonde onvergeefbaar is nie, maar vir sover die sonde die vatbaarheid vir die hemelse dood en vernietig. In die Hemel kan alleen kom diegene wat die hemelse soek en bedenk. Hoe kan daar iemand in die Hemel kom, wat nooit na die Hemel verlang het nie, by wie die sonde alle vatbaarheid vir die hemelse versmoor het, wat vreemd is en altyd vreemd sal bly aan alles wat daar geldig is en aan Diegene wat daar van ewigheid tot ewigheid leef, n.l. aan God en aan Jesus Christus? En hierdie vatbaarheid bestaan nie in burgerlike braafheid nie, of in kerkelikheid of regsinnigheid nie, maar in liefde, die lewe met die hart. Hy, by wie die hart uitgaan na

liefde en sig nie laat paai nie deur wêreldse prag en eer, van wie die hart steeds onrustig was totdat dit rus gevind het in God, hy is waarlik op weg naar die Hemel.

Maar die verlange naar die Hemel, wat vir 'n ding, of wat vir 'n gevoel is dit nou eienlik? Als ons dit gaan ontleed, dan vind ons dat die grondtoon daarvan by die Christen is 'n reikhalssende uitsien naar 'n ongestoorde vereniging met Jesus Christus. Vir die eerste Christene was Jesus iets natuurliks, omdat hulle Jesus persoonlik geken en lief gehad het. Maar ook by Paulus was Jesus Christus die middelpunt van sy lewe en Paulus het die Heer nooit liggamelik gesien nie, so als wat die ander apostels Hom gesien het. In en deur Jesus Christus was sy lewe en ons verbaas ons dan ook nie dat hy dit verreweg die beste kon reken, "haastelik onthonden te worden en met Christus te zyn." Maar wat ons wel verbaas is dat hy dan nog soveel kon doen en met soveel krag kon arbeid in hierdie wêreld.

Dit is waar dat gevoelsvroomheid allerlei wekelike aandoenings kweek, wanneer daar gepraat word van die lewe met Christus hier en daar bo. Laat ons ook hier ons spiegel in die lewe van die apostel Paulus. Telkens en telkens weer vind ons hierdie grondtoon in sy sendbriewe trug dat sy lewe, namlk, is "in Jesus" en "in Christus." Maar by hom is dit krag, energie; geen wegsmelt in sag gevoel, geen droefheid en geweën. Die aandoening wat hy ondergaan is van 'n helemal ander aard. Dit maak hom sterk, dit spoor hom aan tot die stryd wat nog daar is. Als Paulus dan die Heerlikheid van Christus, in 'n gesig als het ware, aanskou, verlang hy ook daarnaar, maar hy word nie droewig nie oor hierdie tranedal. Dit spoor hom meer aan, dit vuur hom aan en laat hom oor die leed en die stryd heensien naar die Hemel en die Heerlikheid in die Hemel, met Christus. Die Ewige Rus wat hom wag, gryp hy nie vooruit nie, sy loop moet hy nog eers eindig en sy stryd volstry. So kom ons dan by die hoogtepunt in ons gedagtegang, wat weergegee word deur die slot van die "Onse Va-

der" gebed, "Uw is het Koninkryk en de Kracht en de Heerlikheid."

Paulus toon in sy lewe en nog vlak voor die poorte van die dood, dat hy hierdie woorde goed verstaan het. Dáár is die Heerlikheid daarbo, wat hy naar jaag en wat sy ideaal is wat hom aanspoor; en hêr is die krag hierbenede op die aarde. Hy jaag daarnaar en die doelwit inspireer hom, hy wil dit gryp, maar solang hy dit nog nie het nie is daar stryd geen rus. Sien u, leser, daar is 'n onverbrekelike band tussen die Heerlikheid daarbo en die krag hierbenede. Die liefde wat in uw hart uitgestort is, is die krag; die liefde vir uw huis, vir uw land en volk, vir uw kerk en gemeente, maar bo alles die liefde tot uw God. Die liefde is nie alleen die dryfveer nie, maar ook die dryfkrag tot elke goeie daad, tot elke stap wat u voorwaarts neem in uw stryd. Die liefde stel u instaat om die wêreld te oorwin en die magte van die duisternis te trotseer, maar daarbo sal dit straal met onbegrensde heerlikheid.

Maar die gevoelsgodsdien sien alleen 'n hoge ideaal sonder dat daar inspanning is tot die stryd om die ideaal te bereik; daar is 'n sug om die Heerlikheid sonder die ware liefde wat hier op aarde haar kragte kan ontplooi. Die gevoelsgodsdien kom per-slot-van-rekening neer op 'n sit en wag, 'n verlange naar die Heerlikheid alleen. Dis die godsdien van die heiden, die barbaar, van die Indiër, die Buddis. Die Christelike godsdien is 'n ontplooiing van geestelike krag, die krag van liefde. En so menige kerkganger het ook maar 'n godsdien wat ooreenkom met die van die heiden. Die predikant moet altoos so preek dat daar tranen uit ons oge vloei, veral wanneer hy oor die Hemel preek. Ons is immers van staal gemaak, hy moet harder hamers gebruik om ons te verpletter. Ons wil geweldige aandoenings ondergaan, meer nie. Die heidendom dring so langsaamhand onse Christendom binne, die heidendom wat wil ween oor die Heerlikheid, wat nie dadelik gesmaak kan word nie. Die ware Christendom span in tot die stryd

en ontplooi die krag van die liefde. Die oorwinning moet *behaal* word en die Heerlikheid moet *gegryp* word, wanneer die tyd daar is, wanneer die loopbaan geloop is en die stryd volstry is.

Dit is dan ook glad nie 'n wonder nie dat Europeane, selfs godgeleerdes, openlik oorgaan tot die Buddistiese godsdiens. Die wêreld hou nie meer van die kalme en nugtere Christelike godsdiens. Die mens wil in ekstase kom, 'n grote aandoening ondergaan, als hy in die kerk sit. Nee, leser, dan moet hy maar naar 'n kommediesaal gaan, daarvoor is uw kerk nie bestem nie. Als dit die wil van God is, vind u in Sy huis vrede en kalmte, nie onder uiterlike lawaai nie, want dan is dit onmogelik, maar onder stille oordenking en bepeinsing van die diepe Waarhede van God en Sy beloftes. En wanneer u dit doen vind u krag en word uw reis ook seker naar die Hemel, die Ewige Vaderhuis met sy vele wonings.

H.P.W.

VERHUIZEN.

(Slot).

O, in den ouden dag leert de mensch dikwyls, wat er vroeger niet bij hem in wilde, maar wij jonge menschen moeten toch nooit vergeten, hoezeer de ouden onze hulp behoeven.

Vergeten kan ook zonde zijn.

(Blijde Boodschap).

Het diepe leed eener kinderziel doet niet onder voor de grootste zorgen van een volwassen ziel.

GOD IS KONING.

Lukas 9:2. En Hij zond hen heen om te prediken het Koninkrijk Gods.

Wij lezen in het Nieuwe Testament verschillende uitdrukkingen om de opdracht van den Heere Jezus aan Zijne discipelen over hun werk aan te geven. Nu eens is het: Gaat heen predik het Evangelie aan alle kreaturen; dan weer: Gaat en onderwijst alle volken, leerende hen onderhouden al wat Ik u geboden heb; soms ook eenvoudig: Gaat heen, predik het Koninkrijk Gods. Ook van het werk van Paulus wordt twee malen in de Handelingen gesproken als het "prediken van het Koninkrijk Gods." Dit is ook zeker een van de beste uitdrukkingen om den inhoud van het Evangelie weer te geven.

Velen waren in den tijd van den Heere Jezus en waarlijk nu nog onder de macht van de duivelen en aan die armen, gebondenen, aan velerlei krankheden lijdenden moet gepredikt worden, dat God Koning is. Het zijn niet alleen de bezetenen van vroeger dagen en van heden, die onder de duivelen vervallen zijn, maar ook degenen, die in de zonde verstrikt zijn, wier geest niet vrij is, doch die eenmaal in de zonde levende voortgedreven worden tot steeds erger zonden.

Wij moeten natuurlijk denken aan de heidenen, die buigen voor een beeld van hout of steen in de grootste vrees, die probeeren dien machtelozen afgod gunstig te stemmen en te verzoenen, zoodat hij hen helpen zal met hun werk en aan allen, die gelooven aan booze geesten, die overal in wonen en die hun gedurig kwaad willen doen, tegen wie de oogst en het vee, het huis en de familie beschermd moeten worden.

O, hoe heerlijk aan die blinde heidenen, die met vreeze des doods bevangen zijn te prediken loslating en opening der gevangenis, vrijheid en het aangename jaar des Heeren, hun te verkondigen, dat niet die booze

geesten en die afgoden Koning zijn, maar dat God Koning is, hen terug te brengen tot hun verstand en tot den dienst des Heeren.

Wij moeten evenwel ook denken aan de niet Christenen van onze dagen, geleerd, beschaafd, ontwikkeld, maar zonder eenigen godsdienst, of troost of hulp in het lijden, gedreven door vrees en onzekerheid, voortdurend uitzien naar de vijandschap van hun medemenschen en daardoor ook zelf steeds vijandig denkende over anderen, in wier hart een geest van ongelooft aan alles leeft en die in de allerzotste vormen van bijgeloof een toevlucht zoeken voor de honger van hun ziel en de ledigheid van hun hart.

En zoo zijn er velen, o, zoo velen om ons heen, die hun leven voortzetten zonder geloof, hoop of liefde, levende in zelfzucht en cynisme met een verloren, ledige ziel en zonder een dag vrede te hebben. Ook aan hen moet gepredikt worden, dat God Koning is.

Dit is toch de beteekenis van de opdracht van den Meester om aan de wereld te vertellen, dat God Koning is, en niemand anders, dat Hij regeert en daarom de aarde zich verheugen kan en dat Hij alles goed maakt en doet medewerken ten goede voor degenen, die Hem liefhebben. Is dit niet een heerlijke boodschap, een waar evangelie voor een stervende, hongerende, vertwijfelende wereld!

Toch zou het kunnen zijn, dat dit geen evangelie was, als wij niet wisten, wie dan die Koning is.

Is het de God van het volk Israel alleen, of van een ander volk; is het de God, dien de menschen zich zelf maken in hun eigen gedachten? Wat is de prediking van de discipelen van Jezus Christus?

De Heere Jezus heeft de zijnen uitgezonden als Joden onder de Joden, maar Hij heeft hun eerst een betere kennis van God gegeven, want Hij heeft hen geleerd God te kennen als den eenen, eenigen, levenden God, den Schepper van hemel en aarde, die alles nog bestuurt en onderhoudt, die heilig is en rechtvaardig, maar ook barmhartig is en vol van liefde en trouw, die niet wil,

dat de zondaar in zijn zonde zal sterven, maar dat hij zal komen tot de kennis van den Zaligmaker der wereld en zal leven door Jezus Christus. Hij heeft hen geleerd, dat God de wereld alzoo lief gehad heeft, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gezonden heeft om te zoeken en zalig te maken wat verloren was, en dat Hij onze Vader is, die wil dat Zijne kinderen gelukkig zullen zijn hier en hiernamaals.

Als wij prediken het Koninkrijk Gods, dan is het niet om de menschen bang te maken en te doen sidderen, maar om de boodschap van den Kerstnacht verder te verspreiden, dat er vrede is op aarde en in de menschen een welbehagen, dat er vergeving is en verlossing van zonde en eeuwig leven, om te verzekeren, dat al de duivelen overwonnen zijn door Jezus Christus, den Zoon van God en dat wij vrij gemaakt zijn en tot kinderen God aangenomen.

Maar als wij prediken, dat God Koning is, dan beteekent dit ook, dat Hij niet is een stuk speelgoed, waarmede een mensch kan sullen, en doen wat hij wil, dien hij den eenen dag kan aanhalen en den anderen dag kan vloeken, dien hij kan te hulp roepen, als hij in nood zit en weer kan verwaarlozen als hij geholpen is, zooals zooveel doen met wat zij hun god noemen, maar wat in werkelijkheid niets anders is, dan een eigen-gemaakte afgod.

God is onze Vader, maar als wij ontzag hebben voor een aardschen vader, moeten wij dan niet nog veel meer ontzag hebben voor den hemelschen Vader? De Vader van den Heere Jezus Christus is Heilig en iemand, die ook maar het minste zelfrespekt heeft, zal toch zeker niet willen aanbidden als zijn God, een machteloze, onverschillige pop, die maar met zich laat doen al wat een mensch wil.

Neen, als God Koning is, dan moet Hij gehoorzaamd worden, dan moet Hij het zeggen en Hij alleen, en dan heerscht Hij over alles, dan is Hij Koning der koningen en Heer der heeren.

En zoo is het. God regeert over de volken der aar-

de en daarvoor heeft Hij zijn wetten gemaakt en als een of ander volk die overtreedt, dan moet het daarvoor lijden en de gevolgen dragen.

Is dit niet de waarde van de geschiedenissen van het Oude Testament, dat die ons doen zien, hoe God de volken bestuurt en gebruikt om Zijn wil uit te voeren, zoodat de Koning Nebukadnezar van Babel even goed een dienstknecht van God genoemd kan worden als Koning David. En van daag nog, is niet de geschiedenis van de wereld een bewijs, dat God over de volken regeert en dat de moeilijkheden van oorlogen en opstanden en werkstakingen niets anders zijn, dan het oordeel Gods over de misdaden der volken.

Wie in zonderheid de geschiedenis van Zuid-Afrika bestudeert, wordt overweldigend getroffen door dit feit in de lotgevallen van onze voorouders, waar God hen menigmaal zwaar heeft beproefd, maar ook dit feit wordt daar heerlijk openbaar, dat als een volk zich tot den Heere bekeert er weder aanneming is en zegen en voorspoed.

De geheele geschiedenis der Christelijke Kerk is een bewijs van Gods Koningschap, waar Hij de kerk, die getrouw is in haar roeping zegent en uitbreidt, maar van de ontrouwe den kandelaar wegneemt en die zelfs geheel uitroeit, die de eer van menschen zoekt en de eer, die van God alleen is, niet zoekt.

De ondervinding van elk mensch in zijn eigen leven is niet anders, als wij er maar oog voor hebben en het erkennen willen.

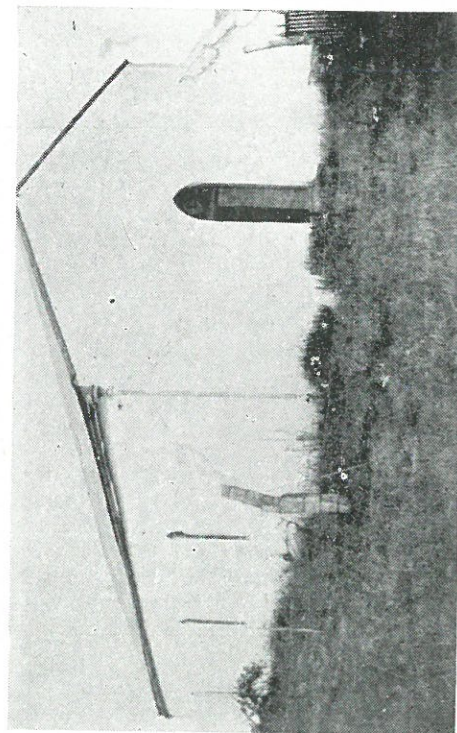
Niettegenstaande alle moeilijke vragen en raadselen van het leven blijft als een groote alles overschaduwende waarheid in ons geweten leven, dat God Koning is over alles.

Als God onze Koning is, dan kunnen wij arbeiden met rust en kracht, dan kunnen wij waken en bidden en voortgaan op den weg des levens, dan verstaan wij het en kunnen het zingen met de gemeente van Christus :

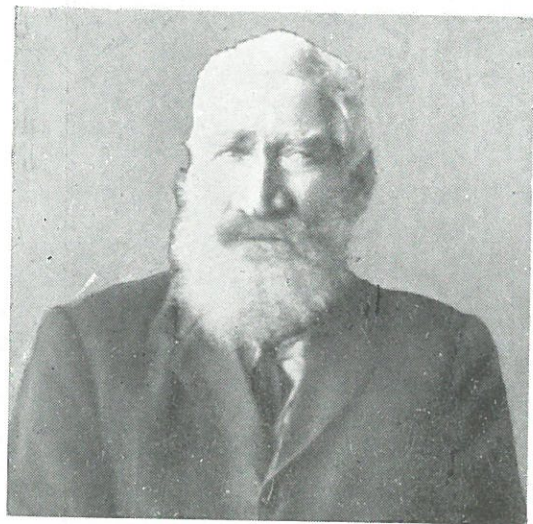
RUST MIJN ZIEL UW GOD IS KONING.

V.

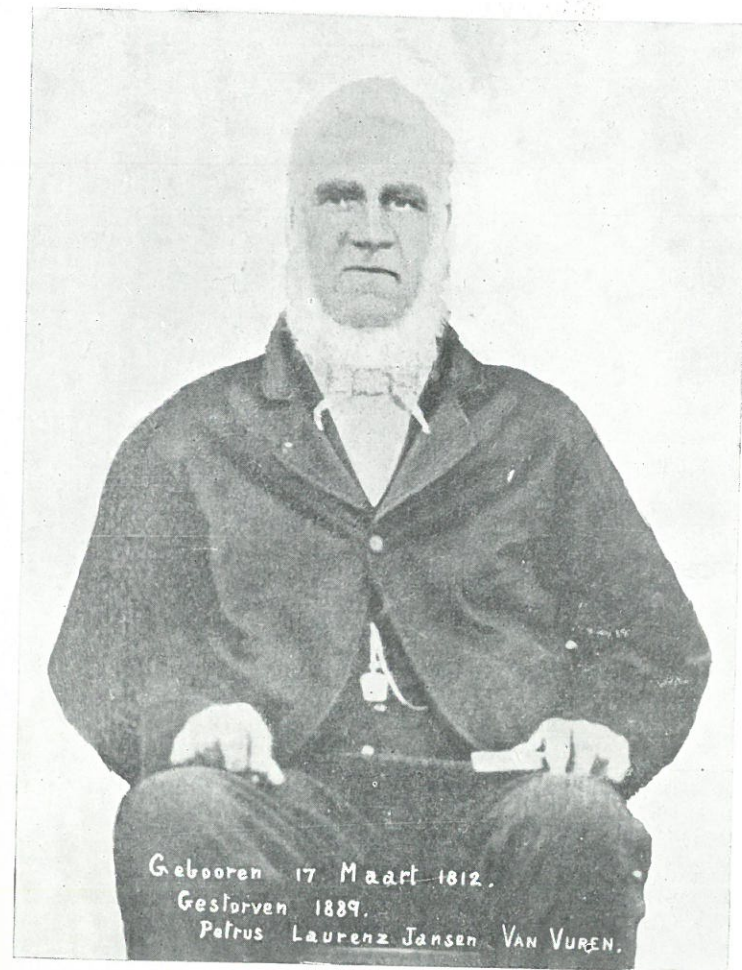
L.E.B.

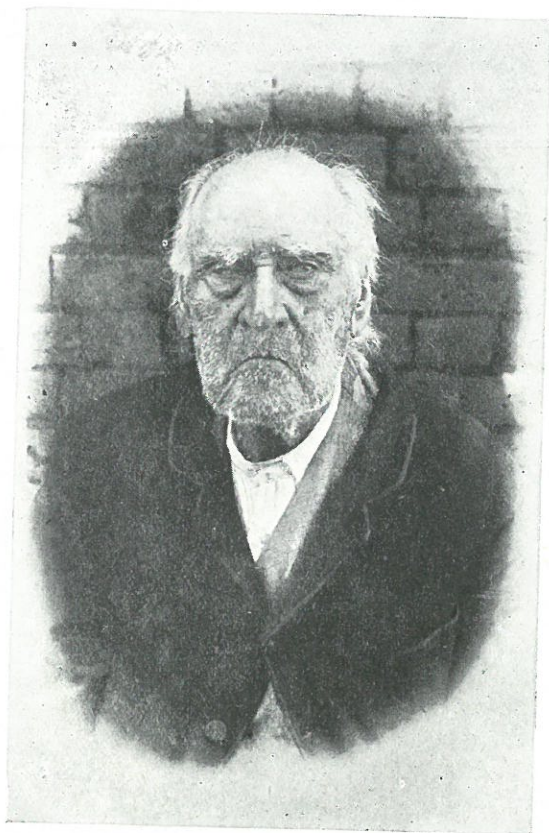
Ned. Hervormde Kerk, Venterskroon.

Pieter L. J. v. Vuuren.

VENTERSKROON.

Barend M. J. v. Vuuren.

Venterskroon is een van de kleinste gemeenten van de Ned. Hervormde Kerk; voor de Almanak van 1925 was als opgave gegeven een zielental van 437, en een ledental van 163. Klein en gering, even als het voormalig dorpje Venterskroon, tans als dorp gedeproklemeerd. Eigenaardig is ook de ligging van deze gemeente, er zijn eigenlijk geen bepaalde grenzen tussen Venterskroon en Potchefstroom, want zij vormt in haar verhouding tot Potchefstroom een gemeente in een gemeente.

En toch heeft deze gemeente eens een eigenaardige rol gespeeld in de Hervormde Kerk van Westelik Transvaal. Toen de Kerkvereniging, in 1886 plaats vond is de gemeente van Potchefstroom aanvankelijk daarmee saam gegaan. Aan de kant van Vaalrivier waren echter enige lidmaten, die met die Kerkvereniging niets te maken wilden hebben. De gemeente Klerksdorp wilde ook niet verenigen, en toen, tien maanden na de bevestiging van Ds. Goddefroy op Witfontein, Klerksdorp, op 1 Julie 1888, onder leiding van Ds. Goddefroy weer voor het eerst na de Kerkvereniging het Heilig Avondmaal mocht vieren, maakte het kleine groepje Potchefstroomers aan de Vaalrivier van de gelegenheid gebruik om Ds. Goddefroy daarheen te laten komen. Op Rooderand, de plaats van de broeders Piet H. Venter en Willem C. Venter kon dan ook op 7 en 8 Julie van dat jaar het H. Avondmaal gevierd worden, met de bediening van de H. Doop en aanneming van lidmaten. Bij die gelegenheid is de gemeente gesticht, en zijn de eerste kerkeradsleden verkozen. Jammer is het, dat de notulen boeken uit die dagen in de oorlog van 1899-1902 vernietigd zijn, hetgeen ook het geval is met de kerkelijke boeken van zo menig andere gemeente. De eerste geschiedenis van Venterskroon moet dan ook uit

kranten berichten van die dagen en uit de overlevering gereconstueerd worden.

Dadelik is de gemeente met het bouwen van een kerk begonnen, waarvan de inwijding op 17 Augustus 1889 onder leiding van Ds. M. J. Goddefroy plaatsvond, terwijl ouderling C. J. Joubert van Pretoria, het toenmalige Hoofd van Mijnwezen, ook voor die gelegenheid tegenwoordig was. Inmiddels was de plaats Rooderand tot dorp uitgegeven, omdat er goud ontdekt was. Het kreeg de naam Ventersdorp, genoemd naar de reeds genoemde gebroeders Venter. De goudmijnen stelden echter teleur, en de ontginning moest gestaakt worden, omdat het niet betaalde, en Venterskroon, eenmaal met het vooruitzicht het grootste dorp in het Potchefstroom distrikt te zullen worden, geraakte in verval, en het eindigde uiteindelijk om als dorp gedeproklameerd te worden. Het kerkgebouw staat echter nog, en eenmaal in de drie maanden verzamelt de gemeente zich daar binnen voor de Avondmaalsviering. Doch de gemeente is niet gegroeid tot een grote en sterke gemeente, want toen Potchefstroom zich weder bij de Hervormde Kerk vervoegd had, zijn velen van Venterskroon weer naar de moedergemeente teruggekeerd. De kern is echter gebleven, en beroemt zich met recht erop als te zijn die groep van Potchefstroom, die in bange dagen vastgehouden heeft aan de Hervormde Kerk en haar beginselen, met de zuivere bewaring van haar karakter.

De eerste ouderlingen van Venterskroon waren Petrus Lourens Jansen van Vuuren en Barend Martinus Jansen van Vuuren, en de eerste diakenen Bernardus Gerhardus Venter en Hermanus P. Venter.

Pieter Lourens Jansen van Vuuren werd op 10 Junie 1847 te Koedoeslaagte geboren, waar hij op 8 December 1919 overleden is. Van 1888 tot aan zijn dood toe heeft hij als ouderling gediend. Hij was gehuwd met Martha Christina Petronella Jansen van Vuuren. Zijn vader heette eveneens Petrus Lourens, en werd op 17 Maart 1812 in het district Graaff-Reinet geboren. De plaats

Koedoeslaagte is in 1840 door hem aangelegd, en hij heeft er tot aan zijn dood in Oktober 1889 gewoond.

Barend Martinus Jansen van Vuuren werd op 2 December 1826 in de Kaap Kolonie geboren, en is op 3 December, 1919 overleden. Driemaal was hij gehuwd, de laatste keer met Ella M. S. Bronkhorst, weduwe Koeke-moer.

P.

S. P. E.

FRAGMENT
UIT DIE HERVORMINGS-GESKIEDENIS VAN
GENÈVE.

Die Switserse Republiek bestaan uit 'n unie van 21 verenigde kantons; maar dis nie die enigste verdeling nie: want die Republiek word verder nog verdeel in twee groot onderdele, die Ooste, waar Duits, en die Weste, waar Frans die volkstaal is, om van die Italiaanse invloede maar nie te rep nie.

Sedert 1526 het daar gepreek in die Franse kantons, Bern en Biel, die vurige Evangeliedienaar Wilhelm Farel, 'n vlugteling uit Frankryk. Nadat deur sy arbeid Neuchatel in 1530 vir die Hervorming gewin was, en nadat hy sy beroemde besoek aan die Waldenser Sinode gebring het, kom hy in 1532 in Genève aan. In daardie jaar het die Hugenote of Eedgenote (die Hugenote in Frankryk het 'n ander afleiding), onder aanvoering van Filip Berthelier, Maisonneuve en ander, die juk van die Hertog van Savoye afgewerp, asook die boeie van hulle niksnutsige bisskop, en 'n Vrye Republiek gestig. Een van die hartroerendste tonele in die stryd om nasionale en geestelike vryheid is daar vir eeuelank afgespeel geword in Genève; dit vorm 'n verhaal, wat 'n vryheidsoon nie sonder 'n kloppende en brandende hart kan lees nie! Nooit het die sigbare tussenkoms van God, in die redding van 'n volk, sig duideliker in die nuwer tye openbaar, as in die stryd van Genève teen die dwingeland nie. Onder al die wederwaardighede, wat die stad belewe het in die loop van sy eeue-lange kamp teen onreg en verdrukking, was daar veral twee geleenthede, waarop die "Engel des Heren" die stad sigbaar en wonderbaarlik verlos het. By altwee die kere was Genève reeds omsingel deur duisende soldate; ja, die vyand was al heeltemal of gedeeltelik in die stad, maar wonderlik,

opeens gebeur daar iets onverklaarbaars, iets bowenatuurliks — 'n vreemde geluid word gehoor of 'n geheimsinnige lig word bowe die stad gesien — waardeur die vyand opeens so verskrik en verward word, dat hy in angs die hasepad kies.....

'n Studie van Genève se Geskiedenis in sy eeue-oue worstelstryd vir Vryheid toon duidelik aan, dat God die stad sigbaar uitverkore het om te word: die moeder van baie volke, die môrester, wat 'n nuwe dag sou aankondig in die donker nag van die 16de eeu!

Farel moes ewenwel al heel gou weer vlug van Genève af, maar hy stuur sy jeugdige vriend, Antoine Froment, om in sy plek aldaar die Evangelie te verkondig en Genève voor te berei vir die hervorming van Kalvyn.

Van die moeite, wat Froment had, en die bitter teenwerking van die kant van die Roomsgesindes, kan mens jou amper geen voorstelling maak nie. Die stomme Froment was jonk, arm en eenvoudig, hoewel vol van geloof en heilige ywervuur vir die saak van sy Meester. Die eerste dae in Genève was hy baie verleë. Hy probeer om met die een of ander 'n gesprek aan te knoop, maar algar is met hom baie kortaf, en oral kry hy net lang en suur gesigte.

Selfs die Hugenote, die ou vriende van Farel, skeep die arme jongeling af. "O!" sê Froment, toe hy die aand in sy hotel terug was, "ek het hulle so koud, so vreesagtig en sku aangetref, dat dit vir my duidelik is, hulle durf my nie in hulle huise ontvang nie"

Beskaamd, bedroef en terneergedruk deur die mislukking van al sy planne, sluit hy hom op in sy ou kamertjie. Hy was moedeloos

Maar die Heer wou hom in Genève gebruik en gee hom 'n plan. En die volgende dag is hy reeds besig om sy plan uit te voer: Hy gaan skoolhou en hoop om also die ouers langs daardie weg, dit is deur hulle kinders, te bereik; aan die begin, en so ook aan die einde van die dag, neem hy sy Nuwe Testament, lees daaruit 'n gedeel-

te voor en spreek dan 'n stigtelike woord na aanleiding van die gelese gedeelte

En die ouers begin regtig te kom en bring hulle vriende saam.

Die volgende staaltjie gee ons 'n insig in die toestand van Genève in daardie dae, en teken tegelykertyd die gevoelens van die Roomse in die stad: Onder diegene, wat reeds vroeër deur Farel tot die Evangelie gebring was en nou ook gereëld die samekomste van Froment in die skool bywoon, was 'n vroom Kristin met name Paule Levet. Sy was baie ywerig vir die goeie saak en had 'n skoonsuster, Klaudine Levet, wat sy so graag tot die Heer wou bring. Hierdie Klaudine was 'n eerbare vrou, maar streng Roomsgesind en baie bygelowig Al die moeite van Paule om haar te win, was egter vrugteloos Toe Paule ewenwel een dag weer by Klaudine was, smee sy haar om tog die skoolmeester te gaan hoor.

“Ek het daar so 'n afkeer van, dat ek uit vrees van betoor te word, hom nie wil sien of hoor nie,” antwoord Klaudine.

“Hy praat soos 'n engel,” sê Paule.

“En ek hou hom vir 'n duiwel,” was die teenwerping van Klaudine.

“As jy hom hoor, sal jy behoue wees. . . .”

“En ek glo, dat ek verdoemd sal wees. . . .”

So stry die twee susters vir daelank.

“Ag,” sê Paule, “gaan tog net eenmaal saam, net om my te plesier! — toe tog, net die een ou slaggie!” . . .

Eindelik stem Klaudine toe. Sy sou gaan, maar sy sou goeie voorsorgmaatreëls neem, dink sy. En sy wapen haarself dan ook sorgvuldig met allerlei teengifte en beskermmiddels, wat vir sulke gevalle gebruik word: sy doen varsgeplukte roosmaryn blare om haar slape; vrywe haar bors in met was; hang om haar nek 'n menigte relike, kruise en rosekranse, en, voorsien van al daardie teë-toormiddels, begewe sy haar saam met Paule na die skool.

Klaudine gaan vooraan sit. Die skoolmeester kom, neem sy Nuwe Testament, lees daaruit en begin sy rede. Maar Klaudine het aan hom geen erg nie. Sy sit maar gedurig kruise en maak met haar hande op haar bors en hou nie op om “Ave Maria's” te prewel nie Froment ontvou die skatte van die Evangelie — dan op eens sê hy iets, wat haar tref; en nou slaan sy vir die eerstemaal die oë tot hom op. Sy sien die spreker verwonderd aan. Sy luister, en dalkies is daar geen aandagtiger toehoorder in die saal nie. Elke woord val in haar hart, sink diep in haar verstand en gemoed, as deur die Heilige Gees gedrywe. Dis of sy die woorde van die prediker indrink, opsuig! . . . 'n Groot stryd begin in haar siel: Is dit waar, wat die man sê? . . . En was al haar godsdienstige verrigtings, haar kerkgaan, ens., slegs uitgedroogde fonteine, waarin geen water is nie, waarin nooit water was nie? . . . Haar gemoed is aan brand

Toe die ander mense heengaan, bly sy sit. Eindelik roep sy harduit: “Is dit waar, wat jy gesê het? En staan dit alles netso in daardie boek? — O, leen my die boek! . . .”

Die boek word geleen, en sy gaan huis-toe. Hier sluit sy haarself op in haar kamer, een, twee, drie dae lank, sonder om te eet of te slaap, en smee in trane, dat Kristus ook haar siel mag verlos En Hy het haar verlos.

Toe sy drie dae later die jong leraar laat roep, was haar vreugdetrane, wat op die grond voor haar neerval, die tolke van haar bewoë siel. — Al wat sy kon sê, was net dit: “O, hoe kan ek God genoeg dank, dat Hy ook my verlig en verlos het”. . . . En Froment moes hom verbaas oor die diepe, verborge kennis, wat sy openbaar uit die Evangelie — deur die Heilige Gees onderwys in 'n paar dae!

Heerlike dae van die Hervorming, nie waar nie? — Vol van arbeid en stryd en opoffering en eensaamheid en marteldood, maar ook vol van siele-vrede, ware disie-

pelskap en nie net naam-kristene nie! Froment het nie verniet na Genève toe gekom nie. . . .

* * *

'N EPISODE UIT JOHANNES KALVYN SE LEWE.

. Na aanleiding van 'n redevoering, gehou deur Prof. Cop, Kalvyn se vriend, breek daar 'n hewige vervolging van die Protestante uit in Parys, die hoofstad van Frankryk, sodat Kalvyn moes vlug vandaar.

Na baie heen en weer swerwe en dole kom hy eindelijk in Basel aan. En dit was tydens sy verblyf aldaar, dat hy sy beroemde boek skrywe: "Institusie van die Kristelike Godsdienst", opgedra aan die Franse Koning, Frans I, met die doel om die koning beter in te lig oor die groot, heerlike beginsels van die "geseënde" Hervorming.

In 1536 maak Kalvyn 'n reis na Italië toe, om die vroom René, hertogin van Ferrara, en 'n dogter van Lodewyk XII, wat die Hervorming met haar ganse hart toegedaan was, 'n besoek te bring Die verblyf van Kalvyn aan die hof van René in Ferrara, en wat verder met hom daar gebeur het, vorm 'n baie interessante episode in sy lewe, hoewel 'n mens in die gewone handboeke oor die Kerkgeskiedenis daarvan niks lees nie.

Die storie is in kort dit: Aangesien Kalvyn, as skrywer van die "Institusie", reeds in daardie dae al as 'n swart skaap op die boeke van die Inkwisitiesie aangemerkt was, moes hy onder die skuilnaam van „Charles d'Espéville" aan die hof van René verkeer. Hy moes veral sy identiteit versigtig verberg, sodat die gemaal van René, Hertog Herkules van Este, hom nie sou herken nie. Die Hertog was inderdaad in 'n baie moeilike posisie met sy hervormingsgesinde vrou en haar Evangeliese vriende; want as kleinseun van Pous Alexander VI en as onderdaan van die pouslike see of stoel, wat sy state as leengoed van die regerende Pouse ontvang het, moes hy net in sy pasoppens bly en in sy spoor trap:—die oë van die Pous en sy handlangers was gedurig op hom! . .

Dit duur dan ook nie lank nie, of die bloedhonde van die Inkwisitiesie ruik sy spoor uit. Kalvyn word gepak en in Ferrara in die tronk gesmyt. Die geestelike Regbank sou egter oor Kalvyn sit in Bologna, die stad, waar Dominikanus, die vader van die Inkwisitiesie, begrawe lê, en nie in Ferrara nie, waar hy magtige vriende had.

En so word Kalvyn met 'n perdekommando weggebring na Bologna toe. En dat sy kanse, van aan die dood te ontkom, maar gering was, sien hy self in. Die kavalkaad het reeds die grootste gedeelte van die weg al afgelê en ja, daar kom reeds die kerktorings en geboue van die stad in gesig! Die stad staan onder pouslike jurisdiksie, en eenmaal daar agter grendel en slot, en dan bly daar geen hoop meer vir die gevange ne oor nie!

Die ruiterstoet bereik 'n plek, waar die pad 'n draai maak; en sien, eensklaps verskyn daar 'n ander gewapende kommando! Die leier stop die reisigers en gee bevel, om Kalvyn op vrye voete te stel! . . .

En so is met Kalvyn net die teenoorgestelde gebeur, as met die Hervormer van Duitsland; alleen die geval met Luther tydens die Wartburg-insident was nie so gevaarlik nie.—Wie was die bevryder van Kalvyn?

Die hele affêre is natuurlik onder hande geneem met die grootste geheimsinnigheid, maar daar is maar een antwoord moontlik op die vraag: René van Frankryk, Hertogin van Este.

Zw.

Sept. 1925.

J.K.

HET VOLK DES GELOOFS EN ENIGE VAN HAAR KARAKTERISTIEKE GODSDIENSTIGE EIGENSCHAPPEN.

De geschiedenis der mensheid is al meer dan eens getuige geweest, dat een of andere grote oorlog 'n ommekeer gebracht heeft op verschillende terreinen van 't veelzijdig leven en 'n nieuw tijdperk in de ontwikkelingsgeschiedenis der mensheid geopend heeft. Dit heeft de grote Europese oorlog met haar vërreikende gevolgen ook gedaan. De terugkeer van 't oude volk Gods naar Palestina, 't land hunner vaders is zeer zeker een van de grootste en belangrijkste dier gevolgen en opent ongetwijfeld 'n nieuwe periode in de geschiedenis.

Nauweliks was Jeruzalem door de Engelse legers ingenomen of de verwachting der Joden om terug te keren naar 't "heilige" land begon weer sterk te herleven en de Engelse regering werd verzocht Palestina weer open te zetten voor de Joden. Dat verlangen naar Jeruzalem is dan ook onuitdoofbaar bij hen. In tijden van ballingschap heeft dat volk geleerd de stad Davids te waarderen. Het verkeerde zo menigmaal in ballingschap dat het met recht genoemd is 't volk der vreemdelingschappen. De stamvader Abraham verkeerde ook 'n tijd lang als vreemdeling; zo ook vader Jakob die als vreemdeling in Egypte verkeerde. Assyrië was 't land van vreemdelingschap van de kinderen Israels en Babylon dat van de kinderen van Juda. Hoe langer en hoe verder verwijderd van Zion hoe sterker schijnt 't verlangen te zijn om terug te gaan. Niet alleen de Babyloniese bannelingen "weenden als zij dachten aan Zion en hingen de harpen aan de wilgen" (Ps. 137: 1, 2), maar dat zal ook wel met andere bannelingen zo geweest zijn en dat zal ook wel nu nog gebeuren. Denk maar

aan de klaagmuur te Jeruzalem, waar men vooral 's Vrijdags weent en klaagt en bidt om de vrede van Jeruzalem.

In de jaren na de grote Europese oorlog is 't getal Joodse immigranten naar Palestina dan ook verbazend vermeerderd. Meer dan 38,000 Joden zijn na de oorlog verhuisd naar 't land der vaders. De totale Joodse bevolking daar bedraagt nu ongeveer 100,000 en reeds zijn gemiddeld 187,000 akkers grond Joods eigendom. In de korte tijd van vijftien maanden zijn er niet minder dan 1,000 Amerikaanse Joden naar Palestina verhuisd en reeds zijn ongeveer 27,000,000 dollars door de Joden daar belegd.

In de loop van dit jaar is er 'n Joodse Universiteit te Jeruzalem geopend, waardoor 't vooruitzicht tot opbouw van 'n Joodse beschaving groter geworden is.

Dit alles is voorwaar 'n teken des tijds. In de toekomst zal 'n Joodse beschaving en kultuur aldaar grote invloed kunnen uitoefenen op 't Oosten, grote gevolgen meebrengen en ingrijpende veranderingen te weeg brengen. Daardoor zullen voor de wetenschap heel waarschijnlijk nieuwe banen geopend worden. Misschien zal daardoor voor de theologiese wetenschappen helderder licht opgaan. Met zijn beheer over 't goud en 't zilver der wereld kan 't Jodendom in de onmiddellijke nabijheid van Azië, Europa en Afrika veel verrichten, veel invloed uitoefenen en misschien in de toekomst de handel beheersen. Het is dus 'n gebeurtenis van 't aller-grootste belang. Volgens Gods Woord wijst het op het naderende wereldeinde (vgl. Hosea 3:4, 5).

Door deze belangrijke gebeurtenissen is 't oog der ganse mensheid op 't oude verbondsvolk en op Jeruzalem gevestigd. 't Zo zeer versmade volk treedt nu weer naar voren. 't Volk dat zo zeer over 't hoofd werd gezien, dwingt nu eerbied af door haar krachtsontwikkeling in 't oude Palestina aan de dag gelegd.

Dit gaf ons aanleiding 'n studie te maken van 't oude volk des geloofs en 'n schets te geven van enige harer karakteristieke godsdienstige eigenaardigheden.

In der volkeren rij neemt 't volk Israels 'n geheel

biezondere plaats in. Het onderscheidt zich op 'n merkwaardige wijze van alle andere volken der wereld. En dit verschil is niet alleen innerlik, ten opzichte van karakter, maar zelfs uiterlik. De lichaamsbouw van de zone Abrahams is kenbaar onder duizenden behorende aan duizende verschillende volken. 't Gelaat verraaft, na zoveel jaren van vreemdelingschap in landen van het mees uiteenlopende klimaat, nog zijn afkomst uit 't Oosten. Aan dat volksbestaan moet dus 'n geheel biezondere betekenis en bestemming worden toegeschreven. Sedert bijna negentien eeuwen zonder 'n zelfstandig politiek bestaan en verwijderd van haar nationale bodem, "zonder koning en zonder vorst, zonder offer en zonder opgericht beeld, zonder efod en terafim" (Hosea 3:4) en nochtans één. "Verstrooid onder alle volken van 't ene einde der aarde tot 't andere einde" (Deut. 28:64), sprekend allerlei talen, aanvaardend nationaliteiten zo uiteenlopend mogelijk en toch 'n solidair en krachtig voortlevende gemeenschap, dat met geen ander volk samengesmolten is. Veracht door alle volken om haar zucht naar geld, verdrukt, vervolgd en toch is het blijven staan. Zonder de noodzakelijke voorwaarden van 'n volksbestaan en toch heeft het de machtigste volken en dynastieën kunnen overleven.

De oorzaak hiervan kan niet in de oppervlakte van dat eigenaardig volksbestaan liggen, maar moet zeer diep wortelen. Zij kan niet enkel liggen in enkele Joodse eigenaardigheden en lotgevallen. Die samenbindende kracht moet dieper liggen dan 't niveau van 't politiek en maatschappelijk leven. Ze moet tot fundament hebben de diepste diepte der ziel. Die eenheid en solidariteit is te wijten aan haar *geloof*. Israel is dan ook zeer terecht genoemd *hét* volk des geloofs. Door 't geloof in God werd het wat het was en heden nog is. In en voor 't geloof werd het 'n volk en daardoor alleen is het zulks nog gebleven. Daardoor alleen is zoveel heilzame invloed van dit volk op 't Heidendom kunnen uitgaan en omvat het in universele zin alle volken in zijn gods-

dienst ideaal. Voorwaar! het durf zich "het religieuze genie der wereld" te noemen. Alleen dat geloof stelde het in staat soms zo grote krachtsinspanning te kunnen openbaren.

De overtuiging welke het van 't begin af had, n.l., dat het verkoren was om de uitvoerster van 't heil der wereld, 't werktuig voor 't geluk der volken te zijn, die overtuiging was voor dit volk 'n bron van kracht. Terwijl de andere volken zochten naar en zich bezighielden met aardse dingen, hield het zich bezig met de godsdienst. Terwijl genen oog hadden voor 't aardse en zelfs hun goden aards en uit de aarde waren, ging dit volk zijn weg, als 't ware met handen uitgestrekt naar boven, waardoor het getuigt, dat het 't volk der vreemdelingschappen op aarde is. Het is de godsdienst welke zijn leven bezig houdt. Zeer terecht heeft iemand erop gewezen dat zijn voorliefde niet bestaat in 't maken van veroveringen, noch in de ontwikkeling van de nijverheid, noch in 't beoefenen van kunsten en wetenschappen, noch in 't beoefenen van recht in de zuivere menselijke zin des woords, maar in 't beoefenen van de godsdienst.

Terwijl de Assyriërs, Babyloniërs, Meden en Perzen enz. zich bezig hielden met 't uitbreiden van hun bezittingen door grote veroveringen te maken; terwijl de Feniciërs zich toededen op scheepvaart en handel; terwijl de Grieken hun aandacht wijdden aan beeldhouwkunst en wijsbegeerte en terwijl de Romeinen zich beijerden voor 't opstellen van 'n codex van wetten, was Israel verdiept in zijn godsdienst. Daarom waren zijn wijzen profeten en zijn dichters psalmdichters en daarom vochten zijn helden als dienaren des Allerhoogsten.

In de donkerste tijden van zijn politiek bestaan heeft 't geloof aan dit volk kracht en volharding gegeven. In tijden van nood en ballingschap heeft dat volk des geloofs zijn geloofsideaal getrouw en onwankelbaar behouden. Ja! in zulke tijden van verdrukking herleefde 'n sterke verwachting en hoop dat Hij, de Messias, die

komen moest, komen zou. De ondergang van zijn politiek bestaan, de vernietiging van Jeruzalem met den tempel en de uiteenspatting der Joden naar alle streken en landen, heeft zijn hechte solidaire samenhang, zijn geloofsideaal en verwachting niet verslapt, maar integendeel in belangrijke mate gesterkt en verlevendigd. Dit is iets heel vreemds, ja haast onmogelijk, ondenkbaar, tenzij men gedenkt dat Israel van ouds 't volk van de godsdienst was en dat zijn hoogste ja, zijn eigenlijk levensdoel was de verbreiding van 't monotheïsme (ééngodendom in tegenstelling met veelgodendom). Zijn volksbestaan was slechts 'n middel tot bereiking van dat levensdoel en werd sterk beïnvloed, ja! soms beheerst door 't geloof en geloofsideaal. En als het soms hiervan afdwaalde en in andere banen ging, dan was het slechts tijdelijk en dan vergat het zich eigenlijk.

Zijn godsdienst beheerste zijn proza en poëzie, zijn historie en wijsbegeerte, zijn ganse literatuur. De muziek stond zijn godsdienst ten dienst. Zijn richters en koningen regeerden als stadhouders van zijn God. Zijn familie-, maatschappijk- en staatkundig leven was door drongen van zijn godsdienstige ideeën en beginselen. Zijn religie was niet zo zeer een van geloven en niet-geloven, maar van doen en niet-doen. Misschien daarom dat het geen dogma en geen geloofsartikelen had. Dit is ook de reden waarom 't wetboek—doen en niet doen—van zo groot belang is. Het is zelfs zo nauw in zijn godsdienstige opvatting dat 't Hebreeuwse woord voor God, n.l., Jehova niet uitgesproken mag worden. Zelfs niet-heilige geschriften de naam Jehova bevattende werden niet vernietigd of verbrand, maar werden eerbiedig begraven.

Het verviel zeer gemakkelijk tot uitersten. Het onmiddellijk voorafgaande is er 'n voorbeeld van. 't Vierde gebod, n.l. de Sabbatheiliging werd zo nauw door de Joden opgenomen dat men op de Sabbatdag niet meer dan twee duizend Joodse ellen lopen mocht.

Bij 't vervallen tot uitersten, hoort bijna noodwen-

dig 't vervallen tot schrille contrasten en scherpe tegenstellingen. En waarom? Omdat het is " 't volk van de hartstocht der godsdienst bij uitnemendheid." De gloedvolle, geïnspireerde profetieën der profeten kwamen niet tot hen in de eerste plaats door diepe mijmering en nadenken, 'n nuchter gebruik der hersenen, maar integendeel, in de eerste plaats door 'n zielsovertuiging van boven, 'n overtuiging zo zeker, dat het volk er niet aan twijfelde dat het openbaringen van God ontvangen had. Door de hartstocht van zijn geloof laat het ons denken, niet aan 'n zacht, murmelend stroompje met stille oevers, maar aan 'n bergstroom neerstortende in 'n wilde, woeste vaart.

Het is gloeiend warm in zijn liefde. Het heeft lief "met geheel 't hart, met geheel de ziel, met geheel 't verstand en met alle krachten." De liefde voor Jeruzalem is zeer groot. "Indien ik U vergeet, O Jeruzalem, zo vergeet mijn rechterhand zichzelf. Mijn tong kleve aan mijn gehemelte, zo ik aan U niet gedenke." (Ps. 137:5, 6.) Het is ook gloeiend in zijn haat. Als het haat dan is het met 'n wrevelige haat en dan roept het God om wraak zonder liefde en medelijden. "Roei mijne vijanden uit . . . en breng hen om allen, die mijn ziel beangstigen." "Bliksem bliksem en verstrooi hen; zend Uwe pijlen uit en verdoe hen." Ps. 143:12 en 144:6.) Als het vroom is, dan is het zeer vroom; als het weer goddeloos is, dan is het buitengewoon goddeloos en laat zijn kinderen in de Molochdienst door 't vuur gaan. David, beeld van zijn volk, was echtbreker en moordenaar én . . . man naar Gods hart. Heeft het, dat volk van God, berouw dan wordt het overweldigd door smart en ligt het neer in zak en as. Verlangt het weer naar God dan is het 'n brandend verlangen, 'n geweldig verlangen, dan "bezwijkt 't hart van sterk verlangen. Hart en vlees roepen dan uit tot de levende God." (Ps. 84:3.) Ja! de ziel schreeuwt naar God gelijk 'n hert schreeuwt naar de waterstromen. (Ps. 42:2.) Als het veracht dan is het uit de

diepte der ziel. (Vgl. de verachting der Joden voor de Samaritanen.) De verachte wordt zelfs in 't aangezicht gespogen, (vgl. de mishandeling van Jezus tijdens Zijn verhoor). De hartstocht is dan zo sterk dat Israel door de overmaat van verachting dikwels zichzelf verachtelijk maakte voor anderen.

Dit volk van tegenstrijdigheden, dit "volk van de hartstocht der godsdienst" durft inkonsekwent te zijn en deinst niet terug voor de vreselikste inkonsekwenties. Eerst wordt de Messias gehuldigd met palmtakken en Hosanna geroep: "Hosanna, Hosanna de Zone Davids! Gezegend is Hij, die komt in de naam des Heren! Hosanna in de hoogste hemelen." (Matt. 21:9.) Daarna wordt geroepen: "Kruis Hem, kruis Hem, wij willen niet dat deze koning over ons zij." (Luk. 23:21.) Eerst wil men Hem met geweld koning maken (Joh. 6:15) maar later wordt Barabbas, 'n moordenaar boven Hem verkozen (Joh. 18:40).

O volk der hoogste uitverkiezing! gij zijt ook 't volk der diepste vernedering. Gij bracht de grootste zegen en toch zijt gij die grootste aller zegeningen onwaardig. Zou het daarom zijn dat gij overal 'n last, overal ongewenst zijt en toch overal onmisbaar?

O volk van tegenstrijdigheden! tegenover de zegen n belofte aan Uw vader Abraham gedaan—n.l. „In uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden”—staat de prijs des verraads, 't geld des bloeds, de dertig zilverlingen van Judas. Uw verlangen om terug te keren naar 't land der beloften wordt verwezenlikt.

Moge de dag ook spoedig aanbreken dat gij verlangen zult met 'n onuitsprekelik verlangen naar Hem die is de vervulling der belofte, de Messias, de Christus Gods, de Zaligmaker der wereld.

JOH. DREYER.

Dullstroom.

LANDDROST P. J. VAN STADEN.

Er zijn in Transvaal niet veel oude portretten bewaard gebleven, vooral in de oorlog van 1899-1902 zijn de meeste vernield. Daarom is het vooral, dat velen van de oude figuren totaal uit de herinnering verbleekt zijn. En toch is dat te betreuren, want die ouden waren de eerste bouwlieden van een geordende Staat ten Noorden van de Vaal, en velen van hen hebben het beste, wat in hen was, gegeven voor Land en Volk, Kerk en Staat. Een dergelijke figuur was ook P. J. v. Staden, de eerste landdrost van Rustenburg. Op nevensgaand portret vinden wij bovenaan zijn vader en moeder Petrus Johannes van Staden, gedoopt op 5 Mei 1805, en Anna Maria van Staden, geb. Smit. Beneden vinden wij zijn schoonouders Jacobus Frederik van Staden, gedoopt 7 Nov. 1802, en Martha Magdalena van Staden, geb. Jansen van Rensburg. In het midden de oude Landdrost en zijn vrouw: Petrus Johannes van Staden, geb. 16 Junie 1823, overl. 5 Sept. 1912, en Martha Magdalena van Staden, geb. van Staden, geb. 24 Oct., 1827, overl. 29 Julie, 1897.

P.

S. P. E.

DIE GETAL VAN GOD.

“Hy tel die getal van die sterre en noem hulle almal by name.” Ps. 147:4.

“Die hare van u hoof is almal getel.” Mat. 10:30.

Hierdie twee tekse stel een en dieselfde waarheid voor; die waarheid naamlik, van die voorsienigheid van God in die ontsaglike kleine sowel as in die ontsaglike grote.

Temidde van die sondige en donkere dade van 'n akelige oorlog; temidde van die gekletter en die geknal van die bomme en die gedonder van die kanonne en die geraas van die masiengewere; temidde van hierdie wrede verwarring, hierdie dolsinnige oproer van die volkere, is daar 'n swakke toon van hoop en vrede in hierdie woorde: “Hy tel die getal van die sterre en ook is die hare van u hoof almal getel.”

As ons 'n blik om ons heen werp, hoor ons dan nie die ratelende wanklanke van sonde en smart, die knarsende, krassende tone van selfsug en haat, die aandoenlike uitroep van 'n treurende en lydende mensheid nie? en bewende doen ons die vraag: waarom?

Maar luister, daar is 'n sagvloeiende musiek wat ons rustelose harte laat bedaar in hierdie woorde: “Hy tel die getal van die sterre en ook is die hare van u hoof almal getel.”

'n Donkere wolk bedek vandag die aarde. Dit skyn asof alles 'n wilde verwarring van toeval is waarin die lewe maar 'n wangedrog, die opgooie van 'n muntstuk is; ons siele word met skrik vervul by alles wat ons om ons heen sien en hoor; maar hoor u nie die kloppe en vloei van die musiek nie, soms in die mineur toon, droewig maar soet, swewende deur die woelige lewe van die mens en weerklinkende bo die

geraas en gerammel van die volkere, bo die verwarring van die stryd van die lewe in die woorde: “Hy tel die getal van die sterre en ook is die hare van u hoof almal getel.”

1. *Die getal in die grote en in die kleine.*

Hierdie getal van God vorm die fondament waarop die ganse heelal rus. Van die magtige skitterende ligbolle, swewende deur die lugruim niemand weet waarheen, tot in die stof onder onse voete vind ons hierdie getal. Hierdie getal lê ten grondslag aan al die natuur en matematiese wetenskappe en aan die kuns. Al die skoonheid, beide in die natuur en in die rekenkunde, beide in die digkuns en in die musiek, hang af van die juisheid van die getalle. Die loopbaan van elke ster is na sekere getalle deur God afgemeet. Die harmonie van die sferes word deur die suiwerheid van daardie getal gevorm.

Sekere elemente verenig altyd op dieselfde wyse, bladere van die bome en kristalle vorm altyd dieselfde hoeke. Geen atoom verlaat sy plek, dan alleen op die bevel van God en na die wette van Sy getalle.

Al die verskeidenheid van die musiek spruit voort uit die kombinasie van net sewe hoofklanke. Al die verrukkende skoonheid van die skilderkuns rus op die getal van die sewe hoofkleure. Die bome in hul somersdos, die blomme, wat in heerlikheid Salomo oortref, die trotse bergpunte, die skynbare eentonigheid van die oppervlakte van die see, die fonkelende sterre aan die trans van die hemel, alles rus op die getal van God: “Want Hy tel die getal van die sterre en ook is die hare van u hoof almal getel.”

2. *Maar dit is juis hierdie getal wat ons soms ontstel.* Die geloof van meer as een Kristen in die persoonlike Voorsienigheid van God, het in hierdie dae 'n geweldige skok gekry. Die oorlog het nie alleen maatskaplike toestande, politieke ideë, en ekonomiese berekeninge onderstebo gegooi nie, maar ook baie geliefde Kerklike dogmas en kristelike beginsels en skyn die

laaste straal van hoop uitgedoof te hê in meer as een hart, en die mens wil liever in 'n noodlot glo as in 'n persoonlike God. Maar hierdie fatalistiese idee van God laat die vrae van die siel onbeantwoord en die hart onversadig.

Al ons ontsteltenis kom van daardie getal wat ons redelike kalkulasies vernietig, en ons poginge om die ewige wette van die Heelal te verstaan laat misluk. Die wetenskap en die geskiedenis het nou met sulke kolossale afstande en grote omvang van tyd en ruimte te doen, dat ook die poging om dit alles te vat met die verstand, ons verbeelding bedwelm en verdoof.

Ons word ontsteld sodra ons met groot getalle te doen kry. Wat maak die afskuwelikheid van 'n oorlog so groot? Wat verhinder ons om 'n oplossing te kry vir die teenwoordige toestande waarin die beskaafde wêreld verkeer? Wat is dit wat die verwarring van ons denkvermoë verhoog as ons trag om die ingewikkelde vraagstukke van die dag op te los? Dit is die getal waarmee ons te doen kry.

'n Klein vissersboot word omver geslaan en 'n paar vissers skiet daarby die lewe in. Dit is maar neë man wat verdrink het. Mense op 'n afstand gaan die gebeurtenis verby as onbeduidend en vergeet gou die smart van die agterblywendes. Maar as die magtige onsinkbare "Titanic" na die diepte gestuur word met 1,600 kosbare lewens aan boord, dan gaan 'n skok van siddering deur die ganse beskaafde wêreld. Nie soseer oor die indiwiduele angs nie. Maar oor die getal wat daarin betrokke is. Dit is die ontsaglike getalle in 'n oorlog wat ons ontstel. Ons het met senuagtige spanning en bloeiende harte die loop van die gebeurtenisse in die laaste tyd gevolg. Dit is die getal manne en ammunitie wat aan altwee die kante in die spel gewerp is, die getal geld wat verkwis is, die getal weduwees en wese wat agter gebly het, die getal armes wat daardeur tot die bedelaarsstaf gedryf is, wat deur ons sweef en ons byna tot wanhoop dryf.

3. *Maar al vat ons dit nie met ons verstand nie, die getal van God is altyd juis.* God is die grote Boekhouer, die grote Matematiekus en Hy kan Hom nooit verreken nie. Hy maak GEEN fout nie. Sy verstand is sonder getal. Ons verstand is beperk en ons word spoedig die spoor byster as ons groot getalle teëkom; maar Die Matematiekus, wat elke atoompie weeg, elke dier-tjie beskerm, vir elke wurmpie sorg, Wat planete in hul bane hou, en die omloop van die sonne bepaal, en die sterre hul pad aanwys, sal Hom nooit verreken nie in die geskiedenis van die mensheid.

Ons moet nou pleks van die grote getalle net één neem, en Hy Wat die getal van die sterre tel, kan seker vir miljoene ook doen wat Hy vir één doen; want ook die hare van u hoof is almal getel. Daar is duisende rondom ons wat ons maar van buite ken, ons kan nie deur die dikke sluier van die innerlike persoonlikheid dring nie, wat soveel toedek, hul geheime lewe bly onverklaarbaar. Maar as ons soek om die Voorsienigheid van God in ons lewe te verklaar, dan breek daar 'n ligstraal deur die wolke, en sprei 'n sagte glans op ons droewige pad. Sien God my? Hou Hy vir my die wag? Tel Hy my treë? Slaan Hy al my beweginge gade? As Hy dit vir my is, dan kan ek nie daaraan twyfel dat Hy op dieselfde wyse in die lewe van miljoene, my onbekend, belang stel nie. My lewe is net so onderworpe aan toeval, aan die meganiese wet, en aan die sameloop van die omstandighede, as die lewe van die man in die geveg, al is sy lewe uiterlik meer dramatiese. Soms laat God toe dat omstandighede met volle gewig teen my aanloop terwyl hulle smarte meebring waarvan andere vry is. Dan weer kry iemand 'n groot geluk, en ek moet die las dra van die wangede van 'n man, vir wie ek eintlik nie verantwoordelik is nie. Maar hierdie argument toon net dat ek die ware perspektief verloor het, en dat ek dinge nie in hul werklike en ewige proporsies sien nie; want dan sou ek tog gevoel, dat daar in my 'n mag werk, wat die omrin-

gende ongelukke neutraliseer, 'n mag wat onder die inval van die omstandighede altyd tot my nut werk. "Hy tel die getal van die sterre en ook die hare van u hoof is almal getel." Dit is die tel van God, van die grote en van die kleine, wat ons klaarblyklik bewys lewer, dat 'n Voorsienigheid ons toevallige gebeurtenisse verander, en ons inisiatief in Sy alwyse plan opneem. Die getal van God is juis en Hy maak geen fout nie. Sy wondervolle Voorsienigheid maak selfs van goddelose mense instrumente om Sy Goddelike doel te bereik.

As ons ons oë van die individuele details afwend en vestig op die grote order van die gebeurtenisse sal ons weer ons vat op Goddelike dinge kry.

4. *Harmonie van ons getal met die getal van God.* Waarom is daar soveel smart en pyn in die wêreld? Waarom word daar soveel bloed vergiet? Waarom soveel bitterheid en droefheid gestig? Waarom word daar soveel tranes gestort en harte gebreek? Gaan die innerlike geskiedenis van elke huis na, en u sal ontdek dat elke huis 'n kruis het. Lig die gordyn op, wat daar oor elke persoonlikheid hang, en u sal sien dat elke hart sy smart het. Waarom is dit so? Waarom heet hierdie wêreld, wat 'n paradys moes wees, 'n tranedal? Waarom rig die drank soveel verwoestinge aan? Ek sal u sê. Dit is alles omdat die mense van die getal van God afgedwaal het en hul eie getal in die plek daarvan gestel het. Waar die skoonheid van die natuur geskend is, waar die skoonheid van die lewe bedorwe is, is juis daar waar die mens nie na die getal van God gehandel het nie. Al die droefheid van die lewe spruit juis daaruit voort dat die mens sy eie getal in die plek van die getal van God geplaas het. Dit is juis die betekenis van die woord *sonde*. In die oorspronklike Hebreeus vind ons die woord "CHET" in ons Bybel met sonde vertaal, wat beteken van die regte pad afdwaal. Na die ewige getal van God het Hy vir die mens 'n pad afgebaken en die sonde kom daarin dat die mens

die weg van God verlaat, en sy eie weg volg volgens sy eie berekening.

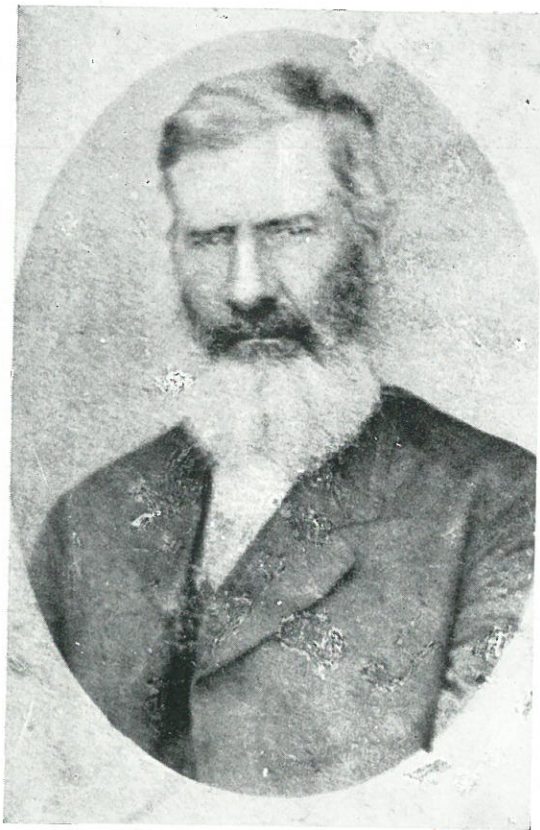
As vier sangers met heerlike stemme saam sou sing, maar elkeen sing sy eie tyd en in sy eie toon, dan sou dit pynlik wees om na hulle te luister. Maar as hulle in dieselfde tyd en in dieselfde toonaard sing, dan verming hul stemme in die bekoorlikste melodie. Al die wanklanke van die lewe kom daarvandaan dat die mens nie na die tyd en die toonaard van God, volgens Sy ewige getalle sing, of sy lewe inrig nie.

Daar was 'n klein meisie in 'n hotel wat gewoon was (sy kon nie speel nie) om die middelste C op die piano aanhoudend te slaan. Hierdie onaangename, eentonige gekras was genoeg om die mense één vir één weg te drywe. Almal het met ergenis gepraat oor daardie vervelige en lastige geraas. Toe het die beroemde Dr. Perry, die komponis, daar verbygekom, 'n weinig geluister en na binne gegaan. Hy het die meisie baie vriendelik aangespreek, en haar beveel om met die slaan van die een noot aan te gaan; maar daarby te tel 1, 2, 3, 4; 1, 2, 3, 4; en daarop het hy 'n pragtige stuk komponeer, met die middelste C as hoof air. Hulle het die duet van Dr. Perry en die meisie gehoor en hulle het nader gekom om die skone musiek met volle teue in te drink.

Weet u daar is een noot in u lewe, waarop u maar altyd hamer, daardie ding is op homself nie juis sonde nie, dit is 'n regerende drif of hartstog — "A master passion" — en omdat u altyd met daardie een ding besig is, word die lewe spoedig vir u eentonig en onuit houbaar. Andere hoor die wanklanke ook wat u voortbring. Die Grote Komponis van die Heelal staan by u. Hy vra u nie om die natuurlike op te gee nie, Hy sê u nie om op te hou om op die een noot te speel nie; maar Hy wil dit net in harmonie hê met Sy ewige vasgestelde getalle na die wette van die ewige musiek. "Hy tel die getal van die sterre en ook is die hare van u hoof almal getel."

Is u lewe in harmonie met daardie telle van God?
 Kla u miskien oor die lewe met sy sorge en sondes?
 Die fout is by u en nie by God nie. As 'n komponis
 nie musiek kan voortbring nie, dan is die skuld nie by
 die wette van die musiek nie, maar by homself. Dis
 die man wat met God ooreenstem, wat met die Duitse
 digter uitroep:— "O wunderschön ist Gottes Erde,
 und schön auf hir ein Mensch zu sein." O, wonder-
 skoon is die aarde van God, en skoon om hier 'n mens
 te wees. Die Hollandse digter Ten Kate sê in een van
 sy skone sange oor die somernag en die sterre:—

"Wil nacht! Uw hemelvol ontgrondelen
 Uw Bijbel bladen van azuur
 Doe ons opnieuw uw lettren vonkelen
 Uw lettren van glans en vuur;
 Want ja, verlichaamde gezangen
 Bezielde noten zijt gij mij
 Die de Almacht hulde doet erlangen
 Vol gloed, vol ziel, vol harmony.
 Gij spreekt voor het oor niet, maar voor de ogen,
 Uw taal van 't vlammend kleed omtogen
 Roept zichtbaar van de azuren sfeer
 Wordt, schoon gij zweeft in lager kringen
 O, aard! Herhalend wat wij zingen
 Een Hallel aan den Opper Heer!
 En de aarde ziet aan 't blauw der tranzen
 Het flonkerend Hallelujah.
 Het levendige loflied glanzen
 En volgt het in aanbidding na
 Gebloemde, lisbosch, blaren halmen
 In dalen en op heuvel schalmen,
 't Zijn alle sylben van heur lied
 Dat zienlike echo van akkoorden
 Des hemels, met onhoorbare woorden
 Den Schepper eer en glorie biedt."

Johannes Willem Viljoen.

Maria Catharina Messer.

JOHANNES WILLEM VILJOEN.

Ongeveer zes mijlen ten westen van het dorp Zee-rust ligt de plaats Vergenoeg, in de oude dagen alleen bewoond door de aanlegger, Johannes Willem Viljoen, tans bezaaid met huizen van verschillende families. Op die plaats ligt een familie kerkhof, waar graven gevonden worden van verschillende oude Voortrekkers. Zo leest men op een grafsteen :

“Hier rust in vrede
David Johannes Jacobes Jacobs,
geb. 25 Mei, 1812,
Overl. den 27 April 1880.

Op een andere grafsteen weer staat het volgende :

Hier rust
Johannes Willem Viljoen G. zoon.
Echtgenoot van
M. C. Viljoen, Geb. Messer,

Geboren te Uitenhage, Kaapkolonie, 14 Mei 1812.
Overleden te Vergenoeg, distr. Marico, 30 Maart 1893,
na een echtverbintenis van bijna 60 jaren.

Deze ware patriot heeft zijn volk als veldcornet en Commandant Generaal gediend, die alles opofferde voor vrijheid en recht. God geve hem een zalige rustplaats.”

Deze Johannes Willem Viljoen was de aanlegger van de plaats Vergenoeg. Op 23 Augustus 1833 is hij te Uitenhage in het huwelijk bevestigd met Maria Catharina Messer, geboren op 18 November, 1816, dochter van de zendeling J. G. Messer.

In de oude dagen was hij in het district Marico 'n man van grote invloed, bekend om zijn dapperheid, en beroemd als groot wild jager. In de oorlog tegen Secheel in 1853 trok hij mee als kommandant, en kreeg van die tijd, wegens zijn onverschrokkenheid, de bijnaam van “Jan Secheel.” Als olifanten jager trok hij tot ver over

de Limpopo, en onder zijn afstammelingen leeft nog de overlevering, dat hij lang voor Livingstone bij de Victoria Watervallen was. Aan de slag van Boomplaats in 1848 heeft hij ook deel genomen.

In 1847 heeft hij zich saam met enige anderen onder leiding van Adriaan Stander tegen de Annexatie van de Vrijstaat verzet, waarop het bij Winburg tot een botsing kwam met de Britse troepen. Enigen zijn gevangen genomen, waaronder ook Viljoen was, en naar Colesberg gezonden, waar zij ruim drie maanden in de gevangenis werden opgesloten.¹⁾ Hier weigerde hij alle herderlik bezoek van Ds. Reid, de toenmalige predikant van de Ned. Geref. Gemeente van Colesberg, omdat hij op de hand van Sir Harry Smith was. De gevangenen zijn na hun vrijstelling weer naar de Voortrekkers teruggegaan, en in 1848 nam Viljoen deel aan de slag van Boomplaats.

In de dagen van de burgeronlusten van 1863, meende hij, dat de kerkelijke kwestie de oorzaak ervan was, en verzamelde met het oog daarop een kommando tegen Paul Kruger, en vaardigde verschillende proklamaties uit, die in de Staats-koeranten van die dagen te vinden zijn. Toen Ds. Frans Lion Cachet een paar jaar later met de tweede kerkelijke afscheiding begonnen was, wilde Kommandant Viljoen dit met geweld tegenhouden, uit vrees dat daaruit nieuwe staatkundige beroeringen zouden volgen. Hij heeft zelfs Ds. Cachet onder de sjambok gehad. Deze geschiedenis, die niet tot de schoonste bladzijden uit de historie van de Ned. Hervormde Kerk behoort, is uitvoerig beschreven in de „Gesch. der Ned. Herv. Kerk in Zuid-Afrika dl. II blz. 85—88.

Kommandant Viljoen was 'n warme Hervormer, hetgeen hij ook in de dagen van de Kerkvereniging getoond heeft. Op 30 Maart 1893 is hij overleden.

P.

S. P. E.

¹⁾ Zie Gustav. S. Preller: Voortrekkermense III, blz. 67-69.

AAN DE NED. HERV. KERK ¹⁾

Mijn Kerk! hoe heeft men U veracht,
Gelasterd en verdacht gemaakt
Uw wettelijken naam;
Gij loot van d'ouden moederstam,
Geplant in nieuwen grond,
Bewaard in 't hart door oude trouw;
O, kostelijk kleinood
Van 't oude en nieuwe vaderland,
Dat eens verrees na zware trek
Door Moordspruit en door Bloedrivier:
Zijt Gij een valsche Kerk?

Mijn Kerk! Wel hebt Gij 't zwaar gehad,
Als ieder die de waarheid zegt
En door de vrome leugen
Aan 't kruis gespykerd wordt.
Beschuldigd van te maken scheur,
Hebt Gij karaktervol bewaard
Uw naam en Uw beginsel.
En 't loon op Uw standvastigheid?
Wordt Gij in 't eigen land beschouwd
Als die geen aanspraak hebt of recht?
Als waar' het kind een vreemde?

Mijn Kerk! de Waarheid wint het wel
Al is de Leugen nog zoo snel.
Mag eerlijk langer duren,
Geschiedenis is ook gericht,
Gij kunt de proef verduren.

¹⁾ Ter lezing aanbevolen: Historische Feiten I, II door A. D. W. Wolmarans, Terugblik door Dr. H. S. Bosman, Geschiedenis van de Ned. Herv. Kerk in Z. Afrika door Prof. S. P. Engelbrecht (I, II).

Men slaat U neer, maar Gij verrijst,
 Getuchtigd wordt Gij, niet gedood.
 Uit martlaarsbloed ontkiemt nieuw zaad.
 En Gij, ondanks 't jaloersche kwaad,
 Dat op U loert van allen kant,
 G'ontbloeit in nieuwe ranken.

Mijn Kerk! wees dan m  ar arm, veracht,
 Hij was het ook, Uw Meester;
 Laat andren maar de eer, de macht,
 De lelie is niet minder
 Dan Salomo in heerlijkheid.
 Wil als een dienstmaagd needrig zijn,
 Bij God zijt G'uitverkoren.
 En haat komt niet door haat tot rust,
 Liefd' is het, die de vlammen bluscht.
 Draag maar Uw kruis, het kruis draagt U
 En God zal met U wezen.

G. E. ALERS.

September 1925.

VERZEN.

(Door G. E. ALERS).

LENTE.

Schoon zyt Ge'o Lente in Uw feestgewaad!
 Ik wacht U op den drempel van deez dag.
 Uw blonde hoofd omkranst met zonnelach,
 Van blydschap is doorstraald Uw jong gelaat.

Ik drink de geur van bloemen en van blaren
 En hoor van ver Uw lied vol harmonieën,
 Een symfonie van bloemen-melodieën,
 Nu lofgezangen door myn hoven varen;

En onder streeling van Uw zachte handen
 Gaan knoppen zwellen, bloesemen waranden.
 Wat Gy aanraakt wordt puur en glanzend goud.

O, waar Gy komt daar wuiven de seringen
 En hemelen gaan open, velden zingen,
 Uw voetstap draagt het licht door 't donker woud.

DE PROFUNDIS.

'k Belyd voor U myn biddeloos gebed.
 Byna is 't gloeiend vuur vergaan tot asch.
 Was 't waan, dat ik in U gelukkig was?
 Liefde myn ziel uit doodsangst had gered?

Veel bloemen, door U zelf om my gezet,
 Verkwynden met de ziel, die Gy genas
 En geuren walmen van verdorde gras—
 Heb ik op Uwe gaven niet gelet?

Schrei ik, ontbladerd boom myn armoe uit,
 De herfstwind overgiert myn droef geluid.

Geef, Vader, geef, wat eigen schuld ontnam
 Uw biddend kind in 't biddend avond-uur.

Keer tot my weer, gelyk Gy vroeger kwam:
 Met warmt' en gloed en vlammend liefde-vuur!

ONTWAAKT.

De Morgen staat al in zyn blinkend kleed.
 Ik ben ontwaakt uit bang-verwarde droomen,—
 Parelen van dauw druipen van zyn zoomen,
 Een gouden-lach door heel myn kamer gleed.

Deez nieuwe dag is als een wonder. 'k Weet
 En voel met hem het oud geluk weer komen:
 Een zonne-dag na zooveel trage en loomen...
 o God, Gy weet, hoe ziel daaronder leed.

Ik dorst naar U! Gy waart en zyt de bron,
 Waaruit het smachtend hart weer leven won.
 Laat my dan gaan in ry van blyde scharen
 Uw Woning in, waar vreugd soms weenen doet.
 Vul daar myn handen met Uw kostbaar Goed.
 Gedenk myn God! hoelang zy ledig waren.

EEN HONDERDJARIGE.

Wij geven hier het portret van de Weduwe Maryna Andriena Maria Susara Elisabetha Cordier, geb. Hartman. Zij is op 22 Julie 1825 in het distrikt Swellendam op de plaats Geelkrans geboren. Op 3 Junie 1843 is zij te Beaufort West in het huwelijk bevestigd met Joseph Hendrik Willem Cordier, de zoon van een Fransman, met wie zij in 1850 de Kaapkolonie verliet, en zich in de Oranje Vrijstaat vestigde. In 1870 trokken zij weer naar de Kaap Kolonie, doch reeds in 1874 gingen zij weer naar de Vrijstaat, en vandaar weer naar Transvaal om op de plaats Opraap, tussen Klerksdorp en Ventersdorp, te gaan wonen, waar Joseph Cordier op 5 April 1888 overleden is. De weduwe Cordier was de moeder van 16 kinderen, waarvan nog drie zoons en twee dochters in het leven zijn. Een dochter is getrouwd met de heer M. J. Pos, van Potgietersust.

Op de dag toen de weduwe Cordier haar honderdste levensjaar bereikte, is zij o.a. persoonlijk gelukgewenst door de burgemeester, alsook de kerkeraad van de Hervormde Gemeente met Ds. Ennis aan het hoofd, die haar het avondmaal toebediende. Dat Jesaja 40 vers 31 aan haar vervuld worde.

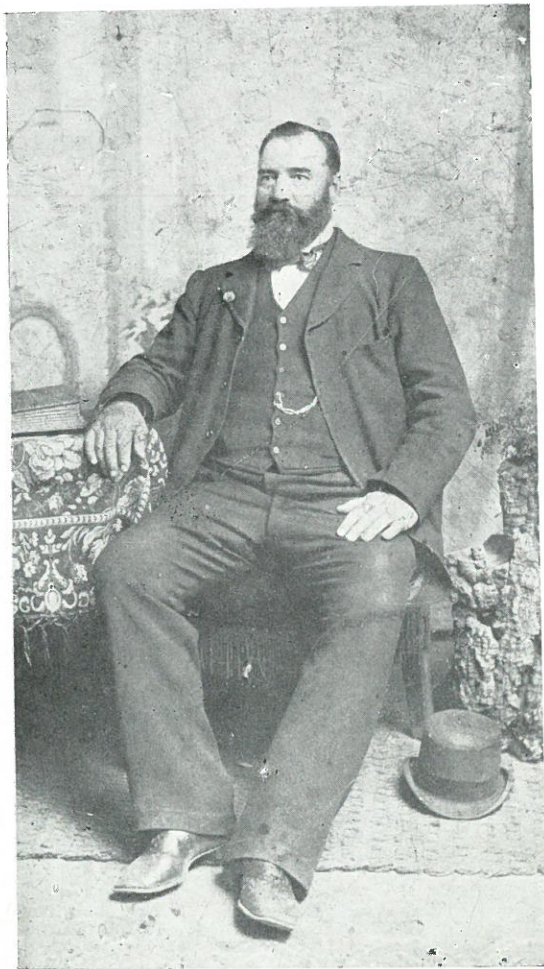
P.

S. P. E.

A. S. M. E. Cordier.

FREDERIK BOSHOFF.

Frederik Boshoff.

In 1866 is de Hervormde Gemeente van Waterberg gesticht, doch in het oude notulenboek worden reeds aantekeningen gevonden van het jaar 1859, toen Ds. van der Hoff nog de enige predikant was, en op zijn doorreis naar Zoutpansberg bij Warmbad kerk hield, en de sakramenten bediende. Waterberg was 'n deel van de Gemeente Pretoria, en toen het in 1866 afgesticht was als zelfstandige gemeente met Ds. G. W. Smits als consulent, werd 'n kerkeraad gekozen die op 13 April 1866 voor het eerst als afzonderlike kerkeraad bijeen kwam. Op 16 April 1866 ontving de kerkeraad transport van een stuk grond door de heer E. O. Collins afgestaan voor kerkbouw, hetgeen het ontstaan is van het dorp Nijlstream. Het kerkgebouw, dat tot voor drie jaren geleden gebruikt werd, is op 6 December 1873 door Ds. G. W. Smits ingewijd. Voor die tijd was er 'n hulpkerk, waarvan Ds. Smits op 14 April 1866 de hoeksteen gelegd heeft. Een van de steunpilaren van Waterberg was de heer Frederik Boshoff, die vanaf 1871 tot 1916 dienst deed als kerkeraadslid, eerst als diaken en daarna als ouderling. Hij is in 1846 in het distrikt Colesberg, Kaap Kolonie, geboren, en kwam in 1848 met zijn ouders naar Transvaal, die zich al heel spoedig op de plaats Doornfontein, distrikt Waterberg, vestigen. In 1865 is hij in het huwelijk getreden met Mej. E. P. du Toit, en op 21 Oktober, 1918 is hij overleden.

Hij was 'n man van grote invloed in Waterberg. Vanaf de instelling van de Tweede Volksraad in 1890 heeft hij Waterberg in dat lichaam vertegenwoordigd, totdat de driejarige oorlog aan de Republiek een einde maakte. Na de oorlog was hij lid van de Transvaalse Provinciale Raad.

P.

S. P. E.

KERKZUILEN.

Slanke zuilen, gebed in steen,
Doe weer uw stem van ver verleen,
Uit innige vroomheid geboren,
Uw lofzang der stilheid my hooren.

Hooge zuilen, ziet van omhoog
Op my, die aan uw voet hier boog,
Myn beker vol tranen en zuchten . . .
Niet wetend waarhenen te vluchten.

Stille zuilen, heilig uw taal,
Klaar als door boograam zonnestraal—
In uw rust verstillen de klachten,
Uw zwygen leert zwygen en wachten.

Vrome zuilen, gebed in steen,
Laat de wingerd van myn gebeen
Rond u heen al hooger zich winden
En boven uw bogen God vinden.

MYN ZIEL IS ALS DE ZEE.

Myn ziel is als de zee,
Die nimmer, nimmer rust.
Omhoog, omlaag haar golven gaan;
Ze vloeien af, ze vloeien aan
In eeuwig worden en vergaan,
Rustloos deinen z' op en neer
Van d'uchtend tot de avond keer;
Tranen latend aan de kust,
Die niet verstaat haar wee.

Myn ziel is als de zee
Doch golvings leed en lust
Zyn maar een deel van haar bestaan,
Want waar de diepre paden gaan,
Want waar de stille zuilen staan
Is zy, van 's levens grond bewust,
Verstild in grondelooze rust.

VREDE IN GOD.

Gy hebt o God, in 't rustloos leven
 My rust in Uwen vree gegeven
 Want tot Uw liefde my geheven
 En 't jagen van myn bloed gestild.
 Nu ver van 't ydele doen der menschen
 Verheven boven alle wenschen,
 Schouw ik door oog's geklaarde lenzen
 In 't grondeloos, onpeilbaar diep
 Van de klaarheid Uwer oogen,
 Nu Gy over my gebogen
 Met een innig mededoogen
 Diep-beminnend my aanziet.

WEET GY

Weet gy wat het diepste troont
 In den afgrond van uw wezen?
 Dieper dan het duister woont,
 Waar de nacht uit komt gerezen?

Weet gy wat er hooger reikt
 Dan de steilste bergenwanden,
 Hooger dan waar sterren branden
 En wat nimmer van u wykt?

Weet gy wat nog wyder is
 Dan d' onmetelyke zeeën
 Van de wyde levensweeën
 Vol van leeds geheimenis?

Weet gy wat er eeuwig blyft
 By 't verglyden van de tyden,
 Onder 't bangste van het stryden,
 Als de dood het lyf verstyft?

Weet gy niet de stille zee,
 Waarin het zalig is verzinken,
 Waar wy stervend 't leven drinken? . . .
 Weet gy 't niet? — het is Gods vree.

IN SLAAP.

Werdt Ge dan uit rose dons
 Van avondwolken opgebeurd?
 Gedragen op Zyn blanke handen
 Omneer van uit de lichte landen,
 Waar onschulds kleed niet werd gescheurd?
 Uw blonde haren welig golven
 Over peluw, sneeuwig-blank:
 Gouden regen overwuiwend
 Lelie-witte roze-rank.

Boven bloeiend roode rozen,
 Biddend onder bronzen bogen,
 Zyn geloken Uwe oogen;
 Oogen, die weer open, rein,
 Diep-blauw als de hemel zyn.
 Uw adem gaat zoo rustig, zacht —
 Zoo schrydt Gods liefde door den nacht
 En sloot Uw oogen-vensters dicht,
 Uw droom doorwevend met zyn licht.

DE AVOND.

De Avond komt zoo heel stil aangeschreden,
 Gelyk een moeder tot de wieg getreden
 En kust de bloemen goeden nacht:
 Als moeder 't kindje, wonder-zacht.

Het wordt nu doodstil om my henen....
 Weemoed neigt myn ziel tot weenen.
 De dag gleed heen en keert niet weer.—
 Hy zong me een lied, zoo mooi, zoo teer.

De Avond legt zyn sluier over my,
 Zooals een lieve moeder-hand een spreij
 Van liefde over 't kindje leit,
 Dat langzaam zyn gebedje zeit.

Wen 't al verstild-in-zwygen staat,
 Het kind in my dan spreken gaat.
 In avondschemer schreit het zacht,
 Maar biddend gaat het in den nacht.

De Avond komt zoo heel stil aangeschreden,
 De laatste.... met geluidloos treden;
 Ik zal dan slapen gaan in vrede —
 Totdat Gy komt en neemt my mede....

HENNING J. VISSER EN ECHTGENOTE.

Op de plaats Nooitgedacht, Ventersdorp, woont tans nog de oude heer Henning Johannes Visser, geboren op 14 Januarië, 1844, en zijn echtgenote Salomina Maria Gertruida Strijdom, geboren op 22 Oktober 1847. Op 2 Maart 1863, dus meer dan twee en zestig jaar geleden, zijn zij in het huwelijk getreden. De oude heer Visser is een zoon van Johannes Hendrik Visser, van wie bij het voorafgaande stuk een portret voorkomt. In Julie 1870 is hij door Ds. van der Hoff als diaken, en in 1880 als ouderling bevestigd. Bij de laatste avondmaalsviering van Ds. van der Hoff in Oktober 1881 was hij aanwezig. Ds. van der Hoff was toen reeds zoo zwak, dat hij zittende moest prediken. Hij had zo veel moeite om naar de kerk te gaan, dat de heer Visser een stoel moest dragen waarop Ds. van der Hoff telkens onder weg moest gaan zitten. Zijn laatste preek was over Johannes 21 vers 16 "Simon, Jona's zoon, hebt gij mij lief?" De volgende dag, Maandag, kon hij niet meer de Kerkraadsvergadering houden, maar moest die uitstellen. Hij heeft de heer Visser alleen bij zich in de kamer geroepen, en hem gezegd, dat hij de vergadering niet meer zou leiden, want 9 Oktober zou zijn sterfdag zijn.

De heer Visser heeft lang als lid van de kerkeraad gediend, en was in 1891 een van de zes leden van de procuratie kommissie die de vergadering bijwoonden, samengeroepen door President Kruger, om een einde te maken aan de kerkelijke twisten.

P.

S. P. E.

Henning J. Visser en echtgenote.

Joh. H. Visser en echtgenote.

JOHANNES HENDRIK VISSER.

Johannes Hendrik Visser werd op 4 Augustus 1813 in het distrikt Tulbagh, Kaapkolonie, geboren. Toen Generaal Andries Pretorius naar Natal ging om de Voortrekkers, die in zulk een hachlike toestand verkeerden, te helpen, heeft hij hem vergezeld, en als zodanig deel genomen aan de slag van Bloedrivier op 16 December, 1838. Na de slag is hij naar de Kaap Kolonie terug om zijn trek te halen. Hij werd toen naar Natal door verschillende mensen gevolgd, waaronder ook Nicolaas Smit, de vader van de latere Generaal N. J. Smit. Later trok hij saam met Pretorius uit Natal, en nam deel aan de slag van Boomplaats in 1848. Hij was rapportganger van Gen. Andries Pretorius. In Transvaal was hij lid van de Volksraad voor Potchefstroom, en vele jaren lang ouderling van Ds. van der Hoff. Zijn vrouw, Jacomina Margaretha Esterhuizen, is in 1869 gestorven, waarop hij met de weduwe Louina Petrie de Kock hertroud is, die op bijgaand portret voorkomt. Uit zijn beide huweliken had hij 8 zoons en 8 dochters. Een van de dochters was getrouwd met Generaal Piet Cronje. In 1901 is hij overleden.

P. S. P. E.

GEBEDS- OF GELOOFSGENESING.

“Het gebed des geloofs zal den sieke behouden.”

Jak. 5:15.

Dat die geskiedenis sig herhaal word algemeen erken. En dit is nie alleen waar in die wêreldgeskiedenis, maar ook in die godsdien. Na die afsterwe van die disepels van die Heer, slegs enige eeue na die stigting van die kristelike kerk op aarde, was daar al persone wat beweer het dat hulle sieke kan genees op die gebed. Sulke persone is dus aan die Kerkgeskiedenis nie onbekend nie. Hulle het nog altyd daarin geslaag om groot opgang te maak en vele bewonderaars en volgelinge tot hulle te trek. Die mensdom wat aan velerhande siekte en ellende onderworpe is, het behoefte aan iemand tot wie hulle kan gaan om die so vurig verlangde gesondheid — wat so dikwels verwaarloos word wanneer dit nog persoonlik geniet word — terug te kry, wanneer die geneeshere magteloos is om die nodige hulp te verskaf.

Die mens, al is hy ook onverskillig op godsdienstig gebied, en selfs ongelowig, toon tog dikwels dat hy glo aan 'n onbekende, bowenatuurlike mag. Vandaar die feit dat ook sulke persone dikwels iemand naloop wat beweer dat op sy gebed sieke liggaamlik gesond word. Sulke persone sê ons was daar byna altyd, sinds die kristelike jaartelling, en sal daar seker altyd wees. Ook in ons land is sulke persone nie onbekend nie. So was hier jare gelede Ds. Hazenberg, wie se gebed, soos beweer werd, die middel was waardeur vele gesond geword het; en enkele jare gelede mnr. Hickson wat 'n groot opskudding veroorsaak het. Selfs sektes, soos die Apostoliese Broeders, beweer, dat op hul gebed vele sieke al gesond geword het.

Ons bedoeling is nie om te ontken dat daar so iets

as geloofsgenesing is en dat God nie die gebed van die gelowige sal verhoor nie — “die gebed van die regvaardige vermag veel” — maar om aan te toon, hoe dit soms oordryf word en waar die soort van mense dwaal volgens ons opvatting van Gods Woord. Ons bedoeling is ook nie om elkeen van die persone se optrede en genesinge noukeurig na te gaan, want ons bestek sal dit nie toelaat nie. Dit sal ook byna onmoontlik wees, want vele van die persone het geen geskifte nagelaat en die berigte in die krante is dikwels onjuis. Kortliks wil ons dus stilstaan veral by Blumhardt, Hazenberg en by die leer van die Apostoliese Broeders (Wederdopers) oor hierdie onderwerp. Ons hoop dat die opstel ook sal dien om aanhangers van die Apostoliese leer tot nadenke te bring, en hulle te oortuig van hul dwaling, om lede van ons kerk wat miskien in stilte dink dat die Wederdopers gelyk het, die teenoorgestelde te bewys, en dat persone wat meen dat geloofsgenesing nie meer tot ons tyd behoort nie, en dit op een lyn stel met die mirakele van die Roomse kerk, tot ander insigte mag kom.

Blumhardt was 'n bekende Duitse predikant wat in verskillende dorpe in Duitsland gearbei het as evangeliedienaar. Later is hy na Bad-Boll verhuis omdat hy daar beter in die geleentheid was om die sieke by sig te hou.

Hazenberg was 'n Hollander van geboorte. As jongman is hy na Noord-Amerika gegaan en na enige jare van studie in die teologie het hy daar as predikant opgetree. Later het hy besluit om na Suid-Afrika te gaan om hier onder die Mohammedane te werk. Dié werk het hy na 'n tyd verwissel om die geloofsgenesing te beoefen.

Die optrede van die twee genoemde persone was heeltemal verskillend. Blumhardt was nugter en besadig in alles wat hy gedoen het. Hy was 'n innige gelowige, sonder enige dweepsug. Hy het voortdurend geleef onder die diepe besef van sy gehele afhanklikheid van God.

Om die ontkenning te handhaaf dat op sy gebed vele sieke gesond geword het, sal moeilik wees. Die getal van genesinge is te groot. En waar blindgeborene siende, en selfs teringlyers en melaatse gesond geword het, kan van geen verbeelding sprake wees.

Soos later nader sal blyk was die persoon en optrede van Hazenberg heelwat verskillend van dié van Blumhardt.

Duidelikshalwe wil ons net daarop wys, dat daar o.i. verskil is tussen die gawe van gesondmaking (1 Cor. 12:9) en genesing op die gebed (Jak. 5:16).

In die eerste geval tree die persoon aktief op in die krag van die Heer. Hy is bewus van die mag wat aan hom verleen is en gebied die sieke om op te staan en te wandel. In die tweede geval is die persoon passief. Hy gebied nie, hy bid en geloof dat wat hy biddende begeer sal geskied. Die herstelling van die kranke word altyd voorafgegaan deur gebed. In beide gevalle egter kan daar genesing wees alleen wanneer die geloof aanwesig is.

In Mark. 9:23: "Zoo gij kunt gelooven, alle dingen zijn mogelijk dengene, die gelooft," wil die Heer nie die vader van die maansieke jongeling leer, dat elke gelowige alles vermag deur sy geloof, maar dat diegene wat geloof, alles van Hom kan verwag. Dus iedere gelowige het nie die mag om te gebied dat 'n sieke gesond moet word, maar as hy bid en geloof, mag hy die hulp van die Heer verwag. Dit kan miskien verder aangevoer word dat dit duidelik omskryf is in Matt. 17:20: "Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: Ga heen van hier derwaarts en hij zal heengaan; en niets zal u onmogelijk zijn." Die Heer spreek hier egter nie tot alle gelowige, maar alleen tot Sy disiepel. In vers 19 staan duidelik: "die disiepel alleen." Hulle het die buitengewone gawe ontvang en daarom sal die berg op hul bevel wyk.

Volgens Hazenberg's Boek oor "Geloofsgenesing" het die kristen die reg om onmiddellik gesond te word,

wat die siekte ook mag wees. Elke gelowige wat waarlik begeer om gesond te word en hom voor God verootmoedig, wil die Heer genees. Hazenberg kom tot die konklusie, omdat hy die onjuiste stelling handhaaf, dat liggaamlike krankheid die werk van die duivel is. Volgens hom het Jesus Kristus "onze krankheden op Zich genomen" en sodoende die werk van die duivel verbreek. Ons antwoord met die Heidelbergse Kategismus dat God "alzo regeert, dat alle dingen"—dus ook gesondheid en siekte—"van Zijn vaderlijke hand ons toekomen." Volgens Hazenberg lê die bewyse voor die hand in die Heilige Skrif dat die duivel alle siekte veroorsaak: Kristus sê van die vrou wat agtien jare siek was dat sy deur die Satan gebind was. Ons lees dat Jesus die land deurgegaan en genees het, "allen die van den duivel overweldigd waren." God het die Satan toegelaat om Job met bose swere te slaan. Daar is o.i. genoeg tekse om aan te toon dat daar verskil bestaan tussen duivelbesetene en sieke wat aan ander kwale ly. Laat ons 'n paar opnoem: Mark. 1:32: "Zij brachten tot Hem allen, die kwalijk gesteld en van den duivel bezeten waren." Sie verder Matt. 4:24; 10:1; Luk. 7:21 en 8:2.

Die geskiedenis van Job toon ons duidelik dat die Satan nie die mag had oor Job, maar dat God telkens die Satan toegelaat het om Job te pynig. Die Satan kan dus alleen die mag uitoefen wanneer God dit toelaat. Siekte is die gevolg van sonde en die eerste oorsaak van die sonde is die duivel. Tog sal u, geagte leser, moet erken, dat siekte nie altyd die gevolg is van sonde, maar dat dit dikwels aan natuurlike of ander oorsake moet toegeskryf word. Die Heer leer ons dit duidelik, waar Hy aan Sy disiepel sê,—nadat Hy die blindgeborene siende gemaak het—"nog hy, nog sy ouers het gesondig." Volgens Gods Woord kan elke siekte dus nie toegeskryf word aan die invloed van die duivel nie.

Hazenberg se stelling, dat Jesus Kristus as ons Borg en Middelaar ons krankhede op Sig geneem het

om ons daarvan te verlos, is, o.i., ook nie juis nie. Om dit te bewys haal hy Matt. 8:17 aan: "Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze ziekten gedragen." In die oorspronklike Jes. 53:4 lees ons: "Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten heeft Hij gedragen." Volgens die meeste kommentatore word hier met "krankhede," die sonde, en met "smarte," die gevolge van die sonde bedoel. In 1 Petrus 2:24 en 2 Cor. 5:19 en 21, wat terug sien op Jes. 53, is ook alleen sprake van "sonde." Daar er tussen sonde en siekte 'n innig verband is, fouteer Mattheus o.i. nie omdat hy die teks uit Jesaja anders interpreteer.

Deur die stelling dat Jesus Kristus "ons krankhede op Sig geneem het," kom Hazenberg tot die konklusie dat God wil dat alle kranke moet gesond word, mits die voorwaarde van verootmoedig en geloof vervul is.

Dat die Iyer deur sy lydsaamheid en blymoedigheid God verheerlik en daardeur ander tot 'n voorbeeld is, word dikwels uit die oog verloor. Dat daar ook vele innige gelowige is wat ly, is seker. Wie is daar wat kan beweer dat dit is omdat verootmoediging en geloof by hulle ontbreek? Waarom werd Paulus dan gepynig deur 'n skerpe doring in die vlees, ook nadat hy tot driemaal toe om genesing gebid het? Dit is duidelik dat dit die wil van die Heer was, want Paulus kry ten antwoord: "Mijne genade is u genoeg." Ons lees ook dat Epafroditus (Filip. 2:27) en Trofimius (2 Tim. 4:10) ernstig siek was.

God het 'n doel met alles. Paulus moes die doring in sy vlees hê, "opdat hij zich niet zou verheffen." Dit sou dus volgens Hazenberg nie nodig wees om 'n gebed waarin genesing van die Heer gevra word, te eindig met die woorde: "Uw wil geschiedde," want die Heer wil dit altyd. As Hy dit nie skenk nie, is dit alleen omdat hy die bidder geloof en verootmoediging ontbreek. Ook die sekte van die Apostoliese Broeders handhaaf hierdie stelling. Sodra die begeerde genesing

nie op die gebed volg nie, is die antwoord dadelik: "Dit is omdat die Iyer nie geloof nie." Hulle eien hulle self byna algemeen die reg toe van die gawe van gesondmaking. Op die strate van Askalon en van die dake word verkondig hoeveel sieke hulle al gesond gemaak het. Hoe meer rugbaarheid daaraan gegee word, hoe beter, want daardeur is dit veel makliker om proslie te maak.

Ons moet nie uit die oog verloor dat die Heer met die genesinge,—afgesien van die medelye wat Hy met die sieke had,—'n groot doel voor oë had, nl. om aan die ongelowige wêreld te toon dat Hy Gods Soon is. Nog Hy, nog Sy disiepele het die rugbaarheid daaraan gegee wat mens by Hazenberg en die Apostoliese Broeders aantref. Die Heer het dikwels Sy volgelinge selfs verbied om dit bekend te maak aan andere.

Die standpunt van Blumhardt hieromtrent is heeltemal verskillend van dié van Hazenberg.

Hy het altyd verkondig dat God nie wil dat alle sieke moet gesond word nie. As hy vir die derde maal vir 'n sieke gebid het, sonder die begeerde gevolg, dan het hy altoos geweier om dit weer te doen en ronduit verklaar dat God nie die genesing wil nie.

Wat hy streng bestraf het, is die mening van sommige kristene dat dit Gods wil is dat hulle moet ly, en wat daarom weier om te bid en God te vra om hulle te genees. "Ditzelfde geduld, dat van God niets wil afbidden uit vrees Hem te mishagen, beproeft intusschen tot het meest avontuurlijke, loopt van den eenen geneesheer naar den andere, luistert met open ooren naar de aanprijzen van elk nieuw geneesmiddel en zou, zooals men zegt, de wereld uitloopen om van eenig mensch, al was het een toovenaar, hulp te erlangen. Bij berisping over het tegenstrijdige van zulk spreken en handelen, heet het: 'och, ja, wat doet men niet al, als men in nood en verlegenheid is!'"*

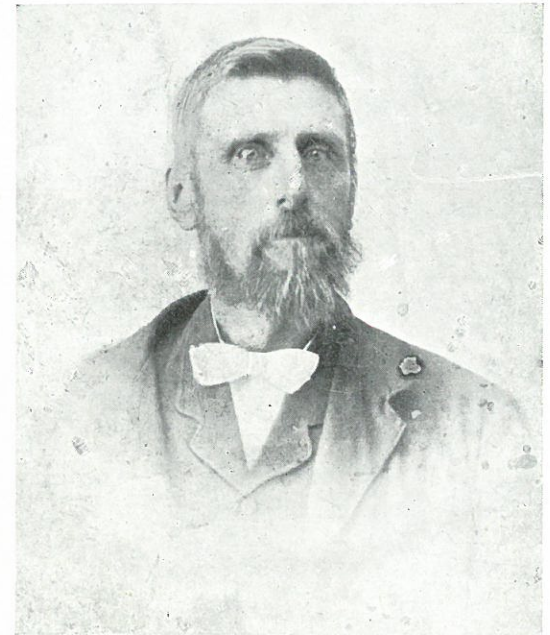
* Johann Christoph Blumhardt in zijn leven en werken vertaald door C. S. Adama van Scheltema, pag. 205.

Volgens die Apostoliese Broeders, volgens Hazenberg en vele andere is die enigste middel wat die mens kan aanwend om gesond te word, die enigste middel, wat God goedkeur, die gebed. Deur die ongeloof van die mens is die middel in onbruik geraak. En die gevolg daarvan is dat daar al nutteloos veel geld verkwis is, dat vele ondraaglike pyne moes verduur word en dat vele kosbare lewens verkort werd. Die gelowige behoort dus geen ander middel aan te wend om gesond te word. Hospitale, kranksinnige gestigte, inrigtinge vir melaatse, blinde, ens., ens., behoort daar dus nie te wees nie, is in stryd met Gods Woord. O, hoeveel moeiliker en swaarder sou die lewe dan gewees het! Hoeveel meer verdriet en ellende sou dan die lot van die mens gewees het!

Die stelling word bewys as gegrond op Gods Woord deur Jac. 5:14—16 aan te haal. Verder word genoem Moses se gebed vir Mirjam, Hiskia se genesing, ens. Blumhardt het gewaarsku om nie ter wille van persoonlike wense te veel in sulke woorde as Jac. 5 te lê nie, want daardeur kan iemand op 'n dwaalspoor gebring word. In die krante-artiekels, wat ontstaan het as gevolg van Hickson se optrede in Suid-Afrika, werd ook veel op hierdie teks gehamer deur sy aanhangers. Veel verskil van opinie bestaan daar egter, wie die voorbidding moet doen.

Hazenberg beweer o.i. tereg dat dit nie noodwendig 'n ouderling hoef te wees nie, want volgens vers 16 moet die gemeentelede ook vir mekaar bid. Blumhardt daarenteen meen dat die voorbede gedaan moet word deur die voorganger van die gemeente. Hy het dit steeds gedoen as Evangeliedienaar, as verteenwoordiger van die gemeente.

Dat die Heer altyd op die gebed sal genees is onmoontlik, want dan sou die dood in sommige gevalle nooit ingetree het nie. Jakobus kon dus nie bedoel het dat God altyd sal genees. Dat deur bemiddeling van Paulus vele kranke gesond geword het, is seker, en tog

Marthinus Cornelis Rijkaart.

Marthinus Cornelis Rijkaart werd op 18 September 1846 te Gonderak, in de Provincie Zuid Holland, geboren. Op twaalfjarige leeftijd is hij naar Zuid Afrika gekomen, en heeft zich te Pietermaritzburg gevestigd, waar hij tot 1870 is blijven wonen, toen hij verhuisd is naar Palmietfontein, distrikt Klerksdorp. Hij was 'n trouw lid van de Kerk. Van af de verschijning van "De Hervormer" was hij een lezer ervan, en vele jaren lang was hij Scriba van de Gemeente van Ventersdorp.

moes hy Trofimius krank te Milete agterlaat. Is daar miskien iemand wat wil beweer dat hy nie vir hom gebed het nie? Sy gebed is dus nie verhoor nie. Die bedoeling van Jakobus kon dus alleen gewees het om vir die sieke te wys langs watter weg hy die genesing moet soek, nl. die gebed. Hy beveel nie uitsluitlik hierdie weg aan nie en verbied nie om ander middels te gebruik nie.

Blumhardt het sig hierby aangesluit. Hy het niemand verhinder om 'n geneesheer te raadpleeg, maar intendeel dit selfs wenslik geag om die ervaring, wat die wetenskap, tot versagting of wegneming van die lye, skenk, te gebruik, en ten sterkste afgekeur dat die gebed as 'n soort geneesmetode moet bestempel word. Die gebed moet nie verlaag word tot 'n middel om God te dwing. Nêrens vind mens in Gods Woord dat die gebruik van medisyne afgekeur word, hoewel daar dikwels sprake van medisynmeesters is (Matt. 9:12; Luk. 4:23; Mark. 5:26; Luk. 8:43). Lucas, die skrywer van Handelingen, was 'n medisynmeester (Col. 4:14). As dit in stryd was met Gods Woord geneesmiddele te gebruik, waarom lees ons dan nêrens dat Lucas, wat 'n volgeling van Paulus was, deur hom bestraf werd. Tog laat vele lede van ons kerk hulle deur die Apostoliese Broeders wysmaak dat die gebruik van geneesmiddele in stryd is met Gods Woord.

As die Broeders egter 'n bril gebruik, wat ook 'n middel is, dan is dit nie in stryd met Gods Woord. As God genesende krag in kruide en plante gelê het, waarom mag die mens dit dan nie gebruik nie? Om te bewys dat die gebruik van geneesmiddele in stryd is met Gods Woord haal die Apostoliese Broeders en ook Hazenberg 2 Kron. 16:12 en 13 en Mark. 5:25 en 26 aan.

In beide gevalle word die gebruik van geneesmiddele nie afgekeur nie. Die sonde van Asa (2 Kron. 16:12 en 13) het daarin bestaan dat hy op die medisynmeesters alleen vertrou het, in plaas van sy sonde te bely en die Heer te vra om die geneeshere die verstand

te gee om hom te herstel en die geneesmiddele wat hulle gebruik te seën.

Omdat die vrou in Mark. 5 geen baat gevind het van die geneesmiddele wat sy gebruik het, kan mens tog nie die een geval gebruik as argument om te bewys dat die gebruik van medisyne nutteloos is en dat die mediese behandeling van kranke skadelik vir hulle is. En al sou dit vroeër in elke voorkomende siekte die geval gewees het—die mediese wetenskap was to nog in haar kindsheid—dan kan dit nie aangevoer word teen die mediese wetenskap van die 20ste eeu. Waarom mag die mens wel 'n middel aanwend, nl. voedsel, om sy liggaam in stand te hou, terwyl hy geen middel mag aanwend om van 'n siekte te herstel. Die vye wat Hiskia op die geswel moes lê (2 Kon. 20:7) is o.i. 'n afdoende bewys dat mens wel middele mag gebruik. Jesus had Sig in drie andere gevalle bedien van 'n middel, nl. speeksel, waardeur die blindgeborene (Joh. 9); die doofstomme te Decapolis (Mark. 7:33) en die blinde te Bethsaida (Mark. 8:23) genees werd.

Volgens Mark. 6:13 het die disiepel van die Heer gebruik gemaak van olie om sieke gesond te maak. In die gelykenis van die barmhartige Samaritaan word ook gebruik gemaak van olie en wyn. In 1 Tim. 5:23 gee Paulus aan Timotheus die raad 'n weinig wyn te gebruik vir sy "maag en menigvuldige zwakheden." Dat hulle saam vir die herstel van sy gesondheid gebid het, lees ons nie.

Dat die Heiland en Sy disiepel alle sieke gesond gemaak het wat geloof en begeer het gesond te word, soos Hazenberg beweer, is nie juis nie. In Bethesda was "een groote menigte van kranken" (Joh. 5:3), en tog he die Heiland alleen die man genees wat 38 jare krank was en nie in staat was om die water te bereik nie. Waarom Hy nie die ander genees het nie, weet ons nie, heel waarskynlik omdat hulle in staat was 'n middel te gebruik, nl. die water. Die getal van sieke wat Jesus gesond gemaak het, was groot, maar dit was

meestal persone, wat, menslik gesproke, geen hoop op herstel meer had. Selfs hede ten dae is die mediese wetenskap magteloos in gevalle van persone wat blindgebore is, doofstomme, melaatse, maansieke, geraakte, ens. Dit kom ons dus voor dat die Heer meestal alleen dié persone gesond gemaak het, wat die geneeshere nie meer kon help nie.

Ons lees nêrens in Gods Woord dat Timotheus en Lucas sieke gesond gemaak het. Dit lei ons tot die konklusie dat die gawe nie aan die amp verbind is nie en dat slegs diegene, wat 'n besondere roeping en gawe ontvang het, in staat is om te doen wat Blumhardt, Hazenberg, Wood, Stockmayer, gebroeders Boardman e.a. gedoen het. Dat elke Apostoliese Broeder die gawe ontvang het, is ongelooflik.

'n Groot gebrek van ons tyd is seer seker dat die kristen dikwels nie volhard in die gebed nie. Ons is dikwels te kleingelowig. Daar is gewis vele, ook lede van kristelike kerke, wat gereeld—jarelang medisyne van een of ander geneesheer—dikwels ook van 'n kwaksalwer of kafferdokter—gebruik en wat vergeet om die toevlug te neem tot die enige ware Geneesheer van kranke, die Soewereine Arts, Jesus Kristus. Die gesegde van Blumhardt: "Als wij nie bidden, verhinderen wij God door ons ongeloof om ons te helpen," is 'n waarheid wat te dikwels verontagsaam word.

T. F. J. DREYER.

Standerton,

September 1925.